

BIBLIATANULMÁNYOK

Életszakaszok a családban

Írta: *Claudio és Pamela Consuegra*

TANÍTÓI MELLÉKLET

2019. április, május, június

Copyright © Hetednap Adventista Egyház, 2019

Felelős kiadó: *Ócsai Tamás*

Fordította: *Dr. Gyetvai Gellért*
Lektorálta: *Dr. Gyetvainé Gerlai Krisztina*
Felelős szerkesztő: *Zarkáné Teremy Krisztina*

Kiadja a Hetednap Adventista Egyház
2119 Pécel, Ráday u. 12.
Ügyintézés: *Dr. Tokics Imréné*
E-mail: tmaria@adventista.hu
Telefon: 06-30-530-7279 (munkaidőben)

Nyomdai előkészítés: *Ecsedi Gabriella*

Nyomdai munkálatok: *Szóllósy Műhely*, Debrecen
Felelős vezető: *Szóllósy Botond*

TARTALOM

1. tanulmány: Életritmusok	4
2. tanulmány: A döntéseink	11
3. tanulmány: Felkészülés a változásra	18
4. tanulmány: Amikor egyedül vagyunk	25
5. tanulmány: Bölcs tanácsok a családoknak	31
6. tanulmány: A király szerelmes éneke	37
7. tanulmány: A család egységének titka	44
8. tanulmány: Gyereknevelés	50
9. tanulmány: Veszteségek	57
10. tanulmány: Kis gondok	64
11. tanulmány: Hívő családok	70
12. tanulmány: Mit látnak a házunkban?	77
13. tanulmány: Szívbeli változás a végidőben	83

Ajánlott internetes oldalak:

Generál Konferencia:

- www.adventist.org

Transzeurópai Divízió:

- www.ted-adventist.org

Newbold College:

- www.newbold.ac.uk

Magyar Unió:

- www.adventista.hu

Dunamelléki Egyházterület:

- <http://det.adventista.hu>

Gyere ahogy vagy:

- www.gyereahogvagy.hu

Tiszavidéki Egyházterület:

- <http://tet.adventista.hu>

Advent Kiadó:

- www.adventkiado.hu

Adventista Teológiai Főiskola:

- www.atf.adventista.hu

Ifjúsági Osztály:

- www.ifiinfo.hu

Reménység Evangélizációs Központ (REK):

- www.remenyvtv.hu

Bibliatanulmányok:

- www.bibliatanulmanyok.hu

White Könyvtár:

- www.white-konyvtar.hu

Életritmusok

A tanulmány rövid áttekintése

Az élet szüntelen változás egészen a kezdetektől, Isten tökéletes teremtésétől kezdve az élethez tartozó ciklikus szakaszokon és évszakokon át (1Móz 1:14; 2:3). Az édeni hét, amely a hetedik napi szombatban csúcsosodott ki, a hála napjaként a bűnbeesés utáni időszakra is átkerült, és egészen az új föld elérkeztéig jelen lesz (Ézs 66:23). A bűneset utáni életünk is folyamatosan ciklusok szerint zajlik: a környezet körforgásai, a biológiai, a kapcsolatokban lévő, a családi, az érzelmi és akár a politikai ciklusok (Préd 3:1-8). Isten tudta, hogy a változások nélküli élet unalmas és elviselhetetlen lenne, ezért úgy rendelte el a dolgok ritmusát és változásait, hogy azok hozzá tartozzanak az Ő kreatív rendjéhez. A változás ugyanakkor lehet pozitív és negatív, valami, ami kiszámítható, de akár váratlan is. Mindezek széles skálán válhatnak ki belőlünk reakciókat az örömtől a szomorúságig, sok-sok mindennel a két végpont között.

A heti tanulmány megmutatja, milyen érzékenyek vagyunk az élet szakaszaira, különösen családi összefüggésben. Jób élete a jelentős és nem várt változást példázza, József élete szintén. Bár családi életük tragikus változásokat hozott, végül Jób és József története az isteni megváltás és helyreállítás példáivá lettek. Az ilyen és hasonló elbeszélések reményt ébresztenek bennünk Isten ígéretei iránt, és arra ösztönöznek, hogy maradjunk hűségesek az élet nehéz szakaszaiban is Alkotónkhoz.

A kapcsolatainknak és az általuk létrehozott mindenféle hatásnak kulcsszerepe van az életünkben. Csak gondoljunk arra, hogy milyen elképzelhetetlenül nagy a szülők befolyása gyermekeikre! Az életünket időnként alapvetően rossz vagy jó irányba fordíthatja az a tapasztalat, amelyet a családban éltünk át, ahova születünk. Ugyanakkor, ha e családi hatások legkevésbé sem voltak ideálisnak mondhatók, az egészséges kapcsolataink segítenek a múlt túlzottan negatív befolyását enyhíteni. A Jézussal való találkozás az élet későbbi szakaszaiban forradalmi változást hozhat, „új teremtést” eredményezhet (2Kor 5:17). Mindebből

következik, kvázi a befolyásolás törvényeként fogalmazhatjuk meg, hogy minden kapcsolatunknak lehet jó vagy rossz hatása. Ennek a felismerésnek mindenképpen el kell gondolkodtatnia bennünket, mielőtt felelőtlenül vagy meggondolatlanul választunk családi vagy baráti kapcsolatokat. Hatunk egymásra, akár tisztában vagyunk ezzel, akár nem.

Kommentár

ILLUSZTRÁCIÓ

Kisgyerekek között mindig van egy, aki éppen a „hogyan tegyünk fel nehéz kérdéseket?” időszakát éli. Három lányunk nevelése közben átéltük ezt a feleséggel.

Hogyan lehet jó választ adni például arra a kérdésre, hogy „Mikor lesz a következő születésnapom?” vagy: „Mikor megyünk le megint a parkba?”, amikor az idő fogalma még nem tiszta? A legkisebbnek például egyszer azt mondtam, hogy „Egy hét múlva jövünk haza”, mire ő, „Mennyi az az egy hét?”. Nemsokára látjuk majd, hogy nálunk erre a dilemmára a szombat lett a válasz.

A mi otthonunkban a szombat ciklikusságát a naplementekor végzett gyertyagyújtás ceremóniája jelezte, illetve a szombatsikola, a gyülekezet, a piknik és a barátok. Mivel a szombat mindig emlékezetes időszakot jelentett számukra, igyekeztünk az időre vonatkozó kérdésekre a szombat segítségével válaszolni (pl. „Innentől a harmadik szombaton megyünk nagyiékhoz”). Volt ennek valami bája. Ráadásul kellemes meglepetésként szolgált, hogy a mi kis „szombatos trükkünk” a bibliai görög nyelvben is felfedezhető. Kevesen tudják, hogy a görög *sabbaton* szó az Újszövetségben nemcsak a hét hetedik napjára vonatkozik, hanem egy egész hétre is utalhat (Mt 28:1; Lk 18:12). Tulajdonképpen nincs is a hétre más szó az Újszövetségben, mint a *sabbaton*. Bevallom, inspiráló volt rájönni, hogy a hét behelyettesítésére használt szombatfogalmunk bibliai. Isten heti szombatja lett a gyermekeink első időmérő „órája”.

A szombat nem csupán egy a hét folyton egymást követő napjai közül. Lelki vonatkoztatási pont is az időben, amely a pihenésünket szabályozza. Csak mellékesen jegyzem meg, hogy van legalább egy olyan bibliafordítás (A. E. Knoch Concordant Version fordítása), ill. több lelkész,

akiknek fel sem tűnik, hogy a *sabbaton* jelentheti a heteket is. Elsőre a szó ilyenén használata következetlennek tűnhet, azonban, ha ezt nem tudjuk, könnyen a vasárnapot nevezhetjük szombatnak. A gondolatmenetnél maradva, Mt 28:1 azt mondja, hogy „a szombatok (a hét) első napjának hajnalán” (Vida Sárndor-féle fordítás, mivel egyéb magyar fordításokban az angolban megjelenő fordulat nem érzékelhető – a ford.). Ezzel akár a hét első napjára, a vasárnapra is utalhat *sabbatként*. Csak a szövegösszefüggésből derül ki, hogy vajon szombatról vagy egy egész hétről van-e szó. Hála Istennek, csaknem minden elismert angol fordítás helyesen fordítja az itt található *sabbaton* szót, vagyis hétnek.

Azok számára egy kis kiegészítés, akik hajlamosak a nyelvi kérdésekben elmerülni: a Máté 28. fejezetében lévő kifejezés egészében így hangzik: *mian* (első) *sabbaton*. A két szó neve nem egyezik, a *mian* nőnemű, míg a *sabbaton* semleges nemű. Így az „első” jelző nem módosíthatja a *sabbaton* szót, helyette a feltételezetten ott lévő (mivel görögben a nap szó itt nem szerepel – a ford.) nőnimmel rendelkező nap nemét módosítja (*hemera*). Ez a szintaktikai képződmény hasonló ahhoz, mint amikor azt mondjuk: „Majd a negyediken találkozunk” (mármint a negyedik napon – az angol egy olyan szófordulatot használ, amely a magyarban nem jelenik meg, utalva a hiányos mondatra – a ford.). Bár nem mondjuk ki, feltételezzük, hogy egy napról van szó. Ezért a pontos és helyes fordítás nem a suta és nyelvtanilag problémás „szombatok első napján”, hanem „a hét első napján”.

TEOLÓGIAI BETEKINTÉS

Megfigyelhető, hogy a szombat eredeti, kezdeti ciklusa egy érdekes evangéliumi, isteni alapelvet is illusztrál. Általában úgy tekintünk a szombatra, mint egy hosszú, dolgozós hét végére, ami által a *munka-pihenés* ciklus gondolatát erősítjük saját magunkban. A szombat parancsában ez valóban benne is van, annak része (2Móz 20:9-10). Azonban édeni szemszögből nézve a folyamat fordított. Igaz ugyan, hogy Isten egész héten dolgozott, végül megpihent, ám az embert csak a hatodik napon alkotta meg (1Móz 1:27, 31). Ádám és Éva tulajdonképpen a teremtés utáni néhány órán belül már be is lépett az első szombatba. Az első teljes napjuk a szombat, a nyugalom napja volt. Aligha lehetett így számukra a szombat megpihenés a kemény heti munka után. A munkájuk igazán el sem kezdődött az első nyugalomnap utánig, így a szombati ciklus

pihenés-munka ciklusként értelmezése árnyaltabban fejezi ki a lényegét, mint a fordítottja. Isten dolgozott a teremtés egész hetében, az ember pedig megpihent az isteni teremtésben... majd ezek után kezdtek végezni saját munkájukat (1Móz 2:15).

A teológiai párhuzam könnyen érthető: Isten befejezte a megváltás munkáját a Megváltó élete, halála és feltámadása által; mi pedig megpihenünk minden „munkánktól, cselekedetünktől” Krisztus megmentő munkájának tiszteletére (Zsid 4:9-11). Ha egyszer az üdvösséget hozó nyugalmat teljesen megtapasztaljuk és megragadjuk, az irgalmas engedelmesség és szeretet cselekedetei jöhetnek el az életünkben. Milyen bölcs volt a Teremtő, hogy a megváltási terv e párhuzamát beleszötte a heti ciklus szombatjának az időszövegébe!

MEGJEGYZÉS

A tanulmány két fontos témát ölelt fel: a váratlanságot és az interaktivitást. Az aktívabb beszélgetésvezetéshez érdemes lehet megkérdezni: Milyen események vezettek oda József családjában, hogy a testvérei nem úgy viselkedtek, ahogyan elvárható lett volna?

A szülői kivételezés kiemelkedő generációs probléma, ill. újra és újra visszatér a pátriárkák életében. Ez volt az egyik, aminek időnként romboló következménye lett a családokra nézve.

„*Izrael pedig minden fiánál jobban szerette Józsefet*” (1Móz 37:3). Milyen jó lenne, ha a szöveg csupán annyit mondana, hogy Izrael szerette Józsefet! Azonban sajnos ott találjuk a „*minden fiánál jobban*” kitéelt is. Bárcsak a többi fiú eltekintett volna attól, hogy az apjuk így kivételezett Józseffel! Sajnos azonban nem így történt: „*Mikor bátyjai látták, hogy atyjuk minden testvére közül őt szereti legjobban, meggyűlölték [Józsefet]*” (1Móz 37:4).

Jákob minden bizonnyal az anyjától és az apjától tanulta a kivételezést, amikor anyja vele, apja pedig Ézsauval volt részrehajló. Az a sok fájdalom, féltékenység és bűn, amit ez a családi diszfunkció szült, úgy álljon előttünk, mint figyelmeztetés a családokban lévő kivételezéssel szemben! Ha Jákob képes lett volna felismerni és megtörni a saját nevelésében rejtőző hibákat, megmenthette volna a családját az efféle tragédiáktól.

Isten azonban egészen más, Ő az Atya, akire igaz, hogy „nem személyválogató” (Róm 2:11). Túlzás nélkül mondható, hogy Jákob családja nem volt mintacsalád sok tekintetben, ennek ellenére Isten mégis képes volt a győzelmi beszámolók egyik legcsodálatosabb és legidőtállóbb történetét kikerekíteni életük eseményeiből. Ez reménnyel tölt el bennünket, de a családunkat is.

ALKALMAZÁS AZ ÉLETRE

Könnyen gondolhatjuk, hogy a dolgok a jövőben éppen úgy lesznek, ahogyan most vannak. Jób és József azon a végzetes reggelen éppen úgy kelt fel, mint bármikor korábban. Ám hirtelen minden megváltozott, ahogyan velünk is megtörténhet. A felkészültségünk képes meghatározni, hogy életünk változásai segítenek érettebbé és jobbá válni, vagy összenyomnak, lelkileg negatív spirálba taszítanak bennünket. Kérdezd meg az osztálytól, mit tehetünk azért most, hogy istennek tetsző választ adhassunk az elkerülhetetlen változásokra, amelyek ránk várnak a jövőben!

MEGBESZÉLENDŐ KÉRDÉSEK

1. Legyenek visszatérő gyakorlatok az életedben! Ez arra vonatkozik, amikor valami annyira megszokottá és mindennapivá válik számunkra, hogy már gondolkodás nélkül tudjuk csinálni. Jób imádkozott akkor, amikor az élete örökre megváltozott. Kétségtelen, hogy József is ezt tette. Kezelhetőbb az életünk időnkénti változásakor minden, ha az imaélet az életünk ritmusának magától értetődő része.
2. A szombati megújulás sosincs távol. Ahogy az imaéletünk nem függhet a külső körülményektől (imádkozni akár a börtönben is lehet), a szombatot sem veheti el semmi és senki tőlünk. A szombat biztonságot nyújtó védőmező időkerete által. Biztos lehetsz benne, hogy minden szombaton nyugalmat találhatsz a Jézussal való találkozásban, és nem számít, hogy közben a világ összedől körülötted. Tied lehet ez a bizonyosság, ha magadévá tetted a szokást, hogy a szombat napját Jézussal töltöd.
3. Légy te az átmenet, ahogy Jákob nem volt! Gyakran hordozzuk magunkban azokat a családi terheket, amelyeket a szüleinktől vettünk át, amit aztán anélkül, hogy tudnánk, átörökítünk saját gyermekeinkre. Ehelyett - Isten bölcsességével és átformáló ereje által - akár lehetnénk olyanok is, akiket a pszichológia *átmeneti karakterként*

nevez meg: valaki, akinél megtörik a problémás családi életvonal. Azok az emberek is képesek megtalálni a módját a káros örökség levetkőzésének, akiket gyermekként bántalmaztak, akik érzelmileg káros környezetben nőttek fel, hogy ne adják tovább a terheket gyermekeiknek. Ezzel felszámolják a hibás örökséget” (Randal D. Day: *Introduction to Family Processes*. New York, 2010, Routledge Taylor and Francis Group, 116. o.).

4. Ismerd a bibliai történeteket! Banálisan hangzik, de még mindig könnyen esünk abba a hibába, hogy azt gondoljuk, a mi életünkben nem történhet meg, ami a pátriárkák, próféták és tanítványok életében bekövetkezett (vagy éppen Jézus életében, hogy mást ne mondjunk). Minél több időt töltünk a Bibliával, annál inkább megváltozik a látásunk, és annál kevésbé fogjuk azokat a dolgokat furcsának, érthetetlennek találni, amelyek velünk történnek meg a nehéz időkben (1Pt 4:12).

A BIBLIÁS VÁROSLAKÓK

Alejandro Querar (52), Peru

Alejandro 18 éves korában kezdte az első osztályt. Talán azt gondolnánk, ez eléggé késői, de az ő falujában, Ccacaccollóban az 1980-as években mindenki 18 évesen kezdett iskolába járni. A falu lakói úgy gondolták, sokkal fontosabb, hogy a gyerekek a családi gazdaságokban dolgozzanak, mint hogy tanuljanak. Alejandro egyik osztálytársa rádiót hozott az iskolába, és Alejandro így hallgatott meg egy vallási műsort a világ utolsó napjairól. Megrémült, ezért még többet akart megtudni erről. A kívánsága hamarosan teljesült is, amikor evangelizációs sorozat kezdődött a faluban. Miközben a prédikátort hallgatta, ahogy Jézus eljövételéről beszélt, örömmel ébredt a szívében. A falu lakói közül sokan érdeklődni kezdtek, és a sorozat szervezői nyitottak számukra egy kis gyülekezetet. A négy gyülekezet vezető mindenkit meg akart ajándékozni egy-egy Bibliával, ezért beutaztak a városba, Cuscóba, hogy Bibliát vásároljanak, de nem találtak. Kétségbeesve jártak fel-alá az utcákon, amikor észrevettek több embert Bibliával a kezükben. Egy nagy épületbe tartottak. Mivel a falusiak azt hitték, az bizonyára egy könyvesbolt, ahol Bibliát lehet kapni, gyorsan utánuk eredtek. Ott azonban egy hetednapos adventista gyülekezet volt, ahol hamarosan kezdődött a szombatiskola.

Négy emberünk ott maradt egész nap, és estefelé ámuldozva mondogatták egymásnak: „A végidei üzenetnek mi csak a felét ismertük, ezek az emberek pedig az egészet tudják!” Azonnal eldöntötték, hogy adventisták lesznek. A városban élő hívők közül néhányan elmentek hozzájuk prédikálni vasárnap. Alejandro nem tudott részt venni, mert dolgoznia kellett, de a barátai elmondták neki, hogy a következő vasárnap már ne is menjen, mert az istentiszteletek ezután szombatonként lesznek. Alejandro aztán a szombatról szóló bibliai igazságot is készséggel elfogadta. 19 évesen kimaradt az iskolából a munka miatt, de Jézus iránti szeretete nagyszerű eredményeket hozott. Alejandro az elmúlt 30 évben 6 gyülekezetet alapított. Néha 5 órát is gyalogol, hogy az egyik gyülekezetébe eljusson. Több mint 800 személy keresztkelődött meg a hatására. Alejandro Istennek ad dicsőséget mindenért. Ugyanakkor megjegyzi: „Nagyon fontos, hogy mindig legyen Biblia a kezünkben, amikor gyülekezetbe megyünk. Mások ebből látják, hogy keresztények vagyunk. Ha a cuscói adventisták nem vittek volna Bibliát magukkal aznap, akkor az én falum talán sosem találta volna meg az igazságot.” Alejandro falujában 500-an laknak, ebből 300 személy keresztkelődött adventista.

A döntéseink

A tanulmány rövid áttekintése

Döntéseink az életünkben gyakran kevésbé tudatosan vannak jelen, mint gondolnánk. Választásaink eredményei ugyanakkor a negatív következményekben válnak nyilvánvalóvá. Ennek ellenére bizonyos rossz döntéseket újra és újra meghozunk. A tanulmány röviden reflektál döntéseink természetére, majd áttekintjük, hogyan lehet életünk jelentős választásait az isteni elvek alapján meghozni.

Amikor döntésekről, választásokról beszélünk, általában a szabad választás lehetőségére gondolunk. Az egyik legnagyobb és kreatív ajándék, amit Isten átruházott ránk, az erkölcsi döntés szabadsága. Ennek hiányában egyéb isteni ajándékainkkal sem tudnánk mit kezdeni. E nélkül hiteltelen lenne a szeretetteljes viszontválaszunk Istennek, mint ahogyan az imádatunk is. A tényleges szabadság teszi a szeretetet valóban lehetségessé. Csakhogy a szabadságban benne van a rossz választásának a lehetősége is. És, mint mindannyian tudjuk, a lehetőség nagyon is valósággá vált az emberiség életében a bűneset óta. Metaforikusan nézve a sötétség elnyelte a világunkat, Isten azonban megőrizte és garantálja a világosság forrását számunkra, hogy segítsen visszatalálni hozzá. Gyakran igyekszünk a felelősséget áthárítani Istenre az életünkben tapasztalt fájdalmakért és problémákért. Azonban ha őszintén magunkba nézünk, be kell látnunk, hogy időnként egyszerűen nem vettük figyelembe az isteni bölcsesség tanácsait, amelyek megmenthettek volna bennünket sok nehézségtől.

Isten a kinyilatkoztatás (és a türelem) Istene. Beszél hozzánk a természetén keresztül (Zsolt 19:1-3; Róm 1:20), az ima által (Mt 21:22; Jak 1:5), a Szentírás olvasásakor (Zsolt 119:105; 2Tim 3:16), isteni tanácsadókon keresztül (Péld 11:14; 15:22) és a legdicsőségesebb módon, Jézus szavai által (Zsid 1:2-3). Ezek mind fényhordozók számunkra a világban. Nem kellene nehéz döntéseket hoznunk addig, amíg a dolgokat meg nem konzultáltuk ezek fényében: főleg azokban a dolgokban, amelyeket a tanulmányunk kiemelten tárgyal: a barátok megválasztása, férj és feleség, ill. foglalkozás választása.

MOTIVÁLÁS A KRISZTUSI ERKÖLCS KÖVETÉSÉRE

Azok vagyunk, amivé a választásaink tesznek bennünket. Ott vagyunk, ahova választásaink vittek minket. Eközben tudjuk, hogy mások döntései szintén befolyásolják az életünket, mivel kölcsönhatásban élünk másokkal, nem tőlük függetlenül. Ugyanakkor, ahogy *reagálunk* mások döntéseire, az minden esetben a kezünkbe helyezi vissza életünk kormányrúdját. Ez pedig felelőssé és elszámolhatóvá tesz bennünket életünk jelenlegi helyzetéért, miközben tudatosítja azt is bennünk, hogy egyes események felett nincs tényleges hatáskörünk. Az életünkben meghozott döntések következményei tehát nagy jelentőségűek.

Azt feltételezhetnénk, hogy ennek ismeretében mindenki jelentős erőfeszítéseket tesz, hogy korábbi rossz döntéseiből tanulva a lehető legésszerűbben építse fel élete erkölcsi rendszerét. Ám ez nem így van. Szomorú, de egy átlagos ember sokkal több időt tölt el olyan kérdésekkel, hogy melyik számítógépet vegye meg, minthogy milyen erkölcsi rend szerint éljen. A meggyőződés, a kulturális áramlat, a csoportnyomás, az érzelem, a szokás és a pusztán preferenciánk sem megbízható vezető akkor, amikor azt az életet akarjuk élni, amit Isten szánt nekünk. Butaság ennyire megbízhatatlan alapokra helyezni a döntéseinket. Fel kell tennünk a kérdést, függetlenül attól, hogy keresztények vagyunk-e, vagy sem: Milyen alapon akarom meghozni a döntéseimet?

A KRISZTUSI ERKÖLCS ALAPJA

A krisztusi erkölcs alapköve az istenhez való hasonlóság, miszerint Isten a saját képére teremtett bennünket (1Móz 1:27). Ennek kellene vonatkoztatási ponttá válni minden döntésünkben. Minél inkább tisztában vagyunk az Istenhez való hasonlóságunkkal, annál szélesebbé válik az etikai horizont, amiben élünk, és annál dicsőségesebbnek látjuk a sorsunkat, ami ránk vár (2Kor 3:18). Miként őrizhetjük meg és állíthatjuk helyre az isteni képet a választásaink folyamán? Hogy megválaszoljuk a kérdést, gondoljuk végig a következő, bár kissé kétes történetet! Valaki felkereste Michelangelót, hogy a Dávid-szoborról faggassa. „Hogyan tudtál egy darab durva márványból ilyen fantasztikus szobrot készíteni?” A mester így válaszolt: „Egyszerűen eltávolítottam minden részt, amely nem úgy nézett ki, mint Dávid.”

Dönthetünk úgy, hogy csak azokat a dolgokat fogjuk megvalósítani az életünkben, amelyek hasonlítanak a krisztusi mintára, miközben eltávolítunk minden olyan részt, amelyre ez nem igaz. Elhívásunk az isteni kép helyreállításáról szól. Ennek tudata az esszenciája annak, hogy megcélozhassuk a krisztusi etika szerinti életet. Ehhez azonban több segítségre és támogatásra van szükségünk annál, mint csak megkérdezni magunktól: „Mit tenne most Jézus?”

A KRISZTUSI ERKÖLCS FORRÁSA

A Biblia tanításai biztosítják az alapját a krisztusi erkölcsiségnek. Miroslav Kiš, adventista etikatudós, három lencsét kínál, amelyeken keresztülnézve segítséget kapunk, hogy kiszemezgethessük a Szentírásból az erkölcsi ismereteket (lásd még: Miroslav Kiš: *Biblical Narratives and Christian Decision*. Journal of the Adventist Theological Society, 1998, 9/1-2, 24-31. o.).

Az első az alapelvek, a második a cselekvés szabályai, a harmadik pedig az irányadó modellek.

Mivel e három lencse relatíve egyszerű és mindössze három dologról van szó, érdemes felírni a táblára, ha van rá mód, majd megpróbálni memorizálni őket.

Alapelvek: Az alapelvek az erkölcsi igazság alapfogalmaiban gyökereznek. Ezek bár általánosak és változhatatlanok, a Szentírás megvilágosító fényére van szükségünk a felismerésükhöz. A Tízparancsolat, *A zsoltárok könyve*, *A példabeszédek könyve*, *A prédikátor könyve*, az evangéliumok (benne különösen a Hegyi Beszéd), az apostolok levelei általános forrásai az erkölcsi alapelveknek, amelyek hatékony életkeretei a mindennapi cselekvésünknek. Ne paráználkodj, úgy cselekedjél másokkal, ahogy szeretnéd, hogy veled cselekedjenek: ezek mind-mind példák az időtlen alapelvekre (2Móz 20:14; Mt 7:12).

A cselekvés szabályai: Ezek speciálisabb szabályok, amelyek azonban a szélesebb alapelvekből származtathatók, és arra valók, hogy konkrét szituációkban alkalmazzuk őket. Isten megparancsolta például Gedeonnak, hogy rombolja le Baál oltárát, majd építsen oltárt az Úrnak (Bír 6:25-26). Jézus azt mondta a gazdag ifjúnak, hogy adja el minden vagyonát (Mt 19:21), ill. Péternek, hogy ne ránts on kardot a megvédelése

érdekében (Mt 26:52), amely parancsok elvileg ránk nem vonatkoznak. Ugyanakkor ez nem azt jelenti, hogy számunkra nem mondanak semmit. Az imádat, a bálványimádás, a pénzkezelés, a prioritásaink vagy éppen az erőszak témájára reflektálnak, és így vonatkoztatási pontokká kell válniuk, amelyek alapján jobban megérthetjük Isten akaratát azokban a helyzetekben, amelyekben esetleg élünk.

Írányadó (normatív) modellek: A Biblia történetei morális példaként is szolgálnak. Pál elmagyarázza, hogy „*mindezek [az izraelitákkal történt dolgok] pedig példaképpen történtek velük, és a mi tanulságunkra írtattak meg*” (1Kor 10:11). Erkölcsi történetekként tekintünk rájuk, mivel figyelemztetésként szolgálnak számunkra, hogy „*ne kívánjunk gonosz dolgokat, amint ők kívántak*” [ilyeneket] (1Kor 10:6). Ezen felül modellek is, mivel Isten szándéka szerint minták. Ezek a modellek időnként olyan előnyökkel járnak, amelyekkel az alapelvek és a cselekvési szabályok nem. Segítenek, hogy azonosuljunk azokkal, akik nehézségeket élnek át és kísértéseken mennek keresztül, miközben Isten erkölcsi alapelveit igyekeznek követni. Az elbeszélésekben felszínre kerülnek az Isten erkölcsi alapelvei, függetlenül attól, hogy követik a benne szereplők, vagy ellene lépnek fel, és fény vetül az ok-okozati összefüggésekre.

Kiś emlékeztet arra (a *Biblical Narratives and Christian Decision* c. könyvében), milyen előnyökkel jár, ha irányadó modellként tekintünk a bibliai történetekre: „Anélkül tanulhatjuk meg a leckét, hogy magunkon tapasztalnánk a bűnös hatásokat. A normatív modellek segítenek másodkézből tanulni” (29. o.).

E modellek akkor is a segítségünkre vannak, amikor egy adott szituációban két bibliai alapelv konfliktusba kerül egymással. Egy bibliai történet gyakran kínál megoldást egy ilyen konfliktusra. Ráadásul az erkölcsi alapelv, amely egyes esetekben magától értetődő, máskor úgy tűnhet, hogy többféle cselekvési irányban ad eligazítást (cselekvési szabályok). Ezekből melyiket válasszuk?

Kiś szerint gyakran csak a normatív modellek segítségével „üthetjük meg a mércét” (30. o.). Egyesek úgy láthatják az osztályodban, hogy ez a kis keresztény etikai ábécé túlságosan a szokásokra fókuszál (legjobb esetben), mások pedig mondhatják, hogy törvényeskedő (legrosszabb esetben). Mert mi a helyzet a Szentlélek munkájával az életünkben? Vagy a kegyelem általi üdösséggel? Ezeknek és a megváltás egyéb

dimenzóinak mind a maguk helyén kell lenniük, amikor az ember erkölcsi kihívásokkal néz szembe.

Jó befejezés a beszélgetéshez, ha emlékezteted az osztályt, hogyan határozzák meg a jövőnket választásaink. Nincs mit csodálkozni azon, miért parancsol és igyekszik a szeretet Istene erkölcsi alapelvek által vezetni bennünket (Zsid 12:5-8; Jel 3:19). Ezek biztosítják, hogy „*életük legyen, és bővülködjenek*” most, „*a jövődő világon pedig örök életet*” kapjanak a hívők (Lk 18:30; Jn 10:10). Nem várunk kevesebbet egyetlen földi apától sem. Miért számítanánk kevesebbre éppen a mennyei Atyától?

ALKALMAZÁS AZ ÉLETRE

Az előző szakasz talán kicsit nehéznek tűnt az elméleti megközelítés miatt. Az elméleti részhez hasonlóan fontos az az etikai keret, amelyet most van lehetőségünk ábeszélni és alkalmazni a tanulmány által tárgyalt témákban, különösen döntéseink hosszú távú következményeit illetően. Nézzünk meg néhány lehetőséget, amivel találkozhatunk például a házastárs kiválasztásakor!

1. lehetőség. Egyik barátodnak éppen most ért véget a második, rosszul sikerült házassága. Azonban van valaki a gyülekezetben, aki felkeltette a figyelmét. A barát hozzátok jön tanácsért. Mit mondanátok neki bibliai alapelveként, cselekvési szabályként és iránymutató modellként?

Lehetséges válasz: A tanulmány írói igen jól közelítenek a házasságra való készüléshez. Az arany szabályt javasolják, hogy te légy a megfelelő házastárs. A lényeg, hogy ha valaki házastársat keres, először önmagában kell kimunkálnia azokat a tulajdonságokat, amelyeket a másikban keres. Izsák és Rebeka története normatív modellként szolgálhat. Izsák másra bízta a felesége kiválasztását (1Móz 24:1-4); a bálványimádók földjén élő nők szóba sem jöhettek (1Móz 24:6); Izsák éppen elméltett (esetleg imádkozott), amikor Rebeka megérkezett (1Móz 24:63); mindkét fél elégedettnek tűnt az egyezséggel.

2. lehetőség: Egy barátod olyan helyen él, ahol elfogadott a többnejűség. Éppen azon gondolkodik, hogy egy második asszonyt hozzon a házhoz. Ráadásul szerinte a Biblia nem tiltja a poligámiát, a pátriárkák között például soknak volt több felesége. Milyen etikai keret segítségével tudnád megváltoztatni a véleményét? Lehetséges válasz: Az egyik lehetséges

cselekvési szabályra utal 3Móz 18:18 verse: „*De feleségül se végy senkit az ő leánytestvére mellé, hogy vetélkedés ne legyen, ha följeded még az ő életében őmellette amannak szemérmét.*”

Érdekes módon ez a passzus akár a poligámia védelmében is idézhető, ha azt a kitéfelt emeled ki, hogy csak akkor ne vegyél el másik asszonyt, ha az illető vértestvére az előzőnek. Csakhogy a „*senkit az ő leánytestvére mellé*” kifejezés itt egy idióma, amely eredetileg egy nőtársat, egyszerűen egy másik nőt jelent, ezzel pedig kizárja a lehetőségét minden további nő elvételének.

Richard M. Davidson nyolc dolgot sorol fel, amit figyelembe kell venni e szakasz értelmezésénél (lásd: *Flame of Yahweh: Sexuality in the Old Testament*. Peabody, Mass., 2007, Hendrickson Publishers, Inc., 194. o.). Így mondhatjuk, hogy mosom kezeimet, ugyanis nem tudjuk pontosan, mit is mond az említett szakasz. Viszont az édeni ideál, amelyben Ádám és Éva kapcsolata kizárólag két emberre korlátozódott, a házasság egyértelmű alapelvét tárja elénk. Normatív modellünk is van, amit érdemes figyelembe venni: a családi kudarcok, amelyek a többnejűségből fakadtak Ábrahám, Jákód, Dávid és Salamon életében. Ha ezeket a történeteket egymás mellé rakod, a többnejűség teológiailag negatív megítélése egyértelművé válik a Szentírásban.

AKI RETTEGETT A FELADATTÓL

Hugo Sanz (64), Paraguay

Hugo Sanz nagyon megrémült, amikor a lelkész arra kérte, hogy alapítson gyülekezetet Paraguay fővárosának, Asunciónnak az egyik, még el nem ért területén.

A helyi adventista kórház biztosítási igazgatója ekkor már 20 éve volt a központi gyülekezet tagja, de nem végzett missziómunkát. „Nagyon félttem – meséli. – Nem éreztem magam képesnek arra, hogy egyedül vezessek egy gyülekezetet.” A felesége az ADRA önkénteseként már dolgozott más hitvallású emberek között, és megígérte, hogy majd segít. Az első lépések aprók voltak. Alapítottak egy befolyási központot, ahol életmódklubot vezettek, dohányzásról leszoktató tanfolyamokat tartottak. A gyülekezeti tagok barátkoztak a környéken élőkkel. A Hope Channel helyi rádióadója, a Radio Nuevo Tiempo reklámozta a központot, Facebook oldaluk is lett, így hamar híre ment a központnak. Hamarosan már rendszeres szombati összejöveteleket tartottak „Vonulj el egy napra a világ elől!” címmel. „Imádkoztunk, Bibliát olvastunk, és az életmódklub résztvevői meglepetéssel nyugtázták, hogy mennyi jó egészségügyi tanácsot kapnak. Megtanulták, hogy az egészség a megfelelő táplálkozás, az ima, a békesség és Jézus által érhető el.

Kedvenc igehelyük 3Jn2: *„Szeretett barátom, kívánom, hogy mindenben jól legyen dolgod, és légy egészséges, mint ahogy jó dolga van lelkednek.”* A másik Fil 4:7 lett: *„Isten békessége, amely minden értelmet felülhalad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban.”* (ÚRK)

Az új befolyási központ a 2016-os év egyik tizenharmadik havi adományából készült el, majd 2018-ban ott egy gyülekezet is megnyílt Nueva Sajonia Hetednap Adventista Gyülekezet néven.

„20 évig dolgoztam az Adventista Egyházban, de az utóbbi éveim voltak a legboldogabbak, mert a világban élőkért tehettem valamit. Most nem csak mondom, hanem teszem is, amiről beszélek, így másképp mutatom be Isten szeretetét. Úgy érzem, betöltöm a missziót, amit Isten tervezett az életemben.”

Felkészülés a változásra

A tanulmány rövid áttekintése

Az ember kétféleképpen lehet felkészületlen: ha tudja, hogy az, vagy ha nincs tisztában vele. Te melyik csoportba tartozol? Házasság, szülőség, időskor, halál, négy olyan dolog, amely radikális változással jár az életben. Tanulmányunk arra fókuszál, miként készülhetünk fel az életnek ezekre a nagy változásira.

Senki sem szereti, ha az események felkészületlenül érik. A váratlan események, pl. egy látogatás egy barát vagy ellenség részéről, a meglepetésszerű történések gyomoridegességet váltanak ki bennünk. Érdekessége még a négy említett eseménynek, hogy míg az első kettő a saját választásunk eredménye, a második kettő elkerülhetetlenül jön (nem is beszélve az idő előtti születésről vagy a korai halálról). Felkészülhetünk a dolgokra, amelyeket magunk választunk, vagy tudjuk, hogy meg fognak történni. Így többnyire készen állhatunk, amikor ezek az események elérkeznek. A Biblia olyan ritka ősi irodalmak közé tartozik, amelyek nem hallgatják el szereplőik ballépéseit és nem fényezik túl sikereiket. A tanulmány írói rávilágítanak arra, hogy a Szentírás szépítés nélkül mutatja be hősei életét. Hibáik szerepe éppen az, hogy mindenki lássa azokat, és ha komolyan vesszük, irányadóként szolgálhatnak számunkra. Mindezek felett a körülöttünk élők is megerősítik a Biblia elveinek hitelességét és időtlenségét. A következő két történet csupán példa a több ezerből, amelyekkel bemutatathatnánk, mennyire értelmetlen, ha valaki nem úgy készül az idős korra és a halálra, hogy azzal is az Életadót dicsőítse meg.

Kommentár

AZ EGÉSZSÉG PÉLDÁJA

Joseph úgy nőtt fel, hogy ismerte mindkét nagypapáját. Már felnőttként, amikor az időskorral és a hallálal is számolt, ahogy a tanulmány e heti részei teszik, kísértették a nagyapái utolsó évei. Sajnálatos módon

a nagypapák cselekedetei jól illusztrálják azt a két utat, amelyet el kellene kerülni mindenkinek. Az esetük figyelmeztet, nehogy azt az utat járjuk be, amelyet ők választottak.

Joseph és a felesége éppen a Sierra Nevada hegyei között túráztak, amikor jött a hívás, hogy az egyik nagypapa rosszul van. Abban az évben már átélt egy szívinfarktust, és a dolgok nem úgy alakultak, ahogyan szerették volna. Azóta a rokonok ápolták. Joseph és a felesége visszatért, hogy megnézzék az egykor rendíthetetlen horgászt, akivel régen a Csendes-óceánhoz jártak lepényhalat fogni és akinek mindig maradt ideje arra, hogy fagyizni vigye az unokáját. A pár belépett a szobába, ahol a nagypapa felöltözve feküdt a bevetett ágyon. Szokatlanul merevnek hatott, mintha képtelen lenne megmozdulni. A félhomály és a nyomott atmoszféra előre vetítette az elkerülhetlent. Az idős bácsi észrevette az unokáját. Néhány lényegtelen dolgot mondtak egymásnak. Majd a nagypapa témát váltott, és kibökte azt a három szót, ami mindig is kísértette Josephet, mióta az eszébe jutja: „Az egészséged... minden.” Úgy ismételte a szavakat, mintha azok élete utolsó szavai lennének. „Minden az egészséged.” Ezek után Joseph már semmire sem emlékezett abból, amit korábban vagy az után beszéltek, hogy a hangsúlyos kijelentés elhangzott, utána pedig elmentek. Nem sokkal később a nagypapa meghalt. Joseph a mai napig hallja az elszántságot a nagypapa hangjában a halálos ágyán: „Az egészséged minden”. Sajnálatos módon egy ilyen kijelentés az egészségről sokakat már csak akkor talál meg, amikor elvesztette azt.

Egy ilyen kijelentés persze nem világrengető üzenet annak, aki egész életében adventista volt, mint Joseph vagy a hozzá hasonlók. Végül is mi képviseljük az egészségügyi üzenetet, nem? Joseph, ahogy sokan közülünk, soha nem ivott, nem dohányzott és nem evett tisztátalan ételleket. Rendszeresen edzett. Mitől kellett volna hát félnie?

Abban az időben sokkal inkább a Biblia üzenetének tanulmányozása foglalta le, mint bármiféle egészségügyi kérdés, amire akkoriban nem igazán volt ideje. Szerinte az egészben az a legrosszabb, hogy az egészségügyi üzenet néhány adventistát törvényeskedő fanatikussá tett. Ő pedig nem szerette volna ezt az utat járni. Meggyőzte magát, hogy az időnkénti, de elég gyakori alkalmak, amikor „kedvez magának”, csupán

annak voltak egészséges jelei, hogy „egyensúlyban van”, nem lett törvénytelenkedő és fanatikus. Ahogy visszaemlékezett arra az időre, amikor az egészségügyi kérdést visszaszorította életében, Pál szavai jutottak eszébe: „Amikor gyermek voltam, úgy szóltam, mint gyermek, úgy gondolkodtam, mint gyermek, úgy ítéltam, mint gyermek” (1Kor 13:11). Végül, hála Istennek, a nagypapa szavai mégis hatással voltak életére. Jobb később, mint soha – ahogy szokta mondani.

A tanulmány nem kíván egészségügyi tanfolyammá válni. Azonban célja, hogy egy pillanatra rávilágítson, hogyan tekinthetünk megfelelő módon az egészségünkre. Ahogy fogynak a környezetünkből az idős rokonaink, meg-meghal közülük egy-egy, sokan belátják, hogy az időskori vitalitáshoz és ahhoz, hogy ne váljunk túl korán rozzanttá, kulcs az egész életen át tartó egészséges szokások felvétele. Amit korábban időskori betegségeknek vagy azok genetikai okainak vélték, azokat ma sokkal inkább az életmód függvényeinek tartják. Egyrészt szemnyitogató, másrészt megdöbbentő, hogy az Amerikai Egyesült Államokban például az életmód-faktor a felelős a legtöbb halálesetért. A „*The State of U.S. Health, 1990–2010 Burden of Diseases, Injuries, and Risk Factors*” című kiadvány 17 rizikófaktort sorol fel, amelyek halálhoz és rokkantsághoz vezetnek. Mint a tanulmányból kiderül, ezek között van egy kiemelkedő ok, amely mind a halálokért, mind a rokkantságért felel. Egy pillanatra azonban még lépünk tovább, mielőtt megneveznénk az okot. Ugyanez felelős nemcsak a legtöbb halálesetért az USA-ban, de a legtöbb egészség nélkül elvesztegetett évért is (amit részben a halál miatt veszünk el). Szerintetek mi lehet az?

Sokan az alkoholra tippelnek, mások a dohányzásra, esetleg a túlsúlyra vagy a mozgásszegény életmódra. A tippek jók, de nem az igaziak. A „győztes” rizikótényező, amit nap mint nap megeszünk: az ételünk. Ne hagy magad átvérni olyan címkéktől mint organikus, vegán, gluténmentes, vegetáriánus, természetes stb.! Manapság jobbra megegyeznek abban a táplálkozás szakértői, hogy ételeinknek elsősorban teljes értékűnek, finomítatlannak és növényinek kell lenni, mint pl. gabonák, gyümölcsök, bab- és zöldségfélék. Az efféle táplálkozás nagymértékben csökkenti egy sor betegség előfordulási lehetőségét. Az olyan nagy elmék az egészségmegőrzésben, mint Caldwell B. Esselstyn Jr., T. Colin Campbell, Dean Ornish vagy éppen John A. McDougall mind egyetér-

tenek a fent említettek egészségmegőrző szerepében. Neal Barnard és Michael Greger az utóbbi időben szintén támogatja ezt az elvet. Mindannyiuknak egészségügyi végzettsége és/vagy doktori fokozata van táplálkozástudományi kérdések terén. Mivel mindenütt megtalálható az interneten, sok más információ is elérhető náluk e témában.

Ellen White, mint általában, ebben is megelőzve korát, kijelentette több mint száz évvel ezelőtt: „Gabonából, gyümölcsből és zöldségfélékből áll az az étrend, amelyet a Teremtő számunkra választott” (Ellen White: *A Nagy Orvos lábnymán*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 207. o.).

Mi viszont gyakran nem szeretjük, ha megmondják nekünk, mit együnk. A szokásos szöveg: „Hadd egyek azt, amit én akarok és halljak meg boldogan!” Aki azonban azt eszik, „amit akar”, visszautasítja az egészséges ételeket, így nagy eséllyel nem boldogan hal meg. Helyette hosszú és elnyúló, kimerítő betegségek és korai halál vár rá az említett írás szerint. Természetesen néha a betegségekről egyáltalán nem tehetünk. Kim Williams, az Amerikai Kardiológiai Társaság elnöke, aki tartózkodik minden állati eredetű termék fogyasztásától, ezt a magyarázatot adja: „Nem azon aggódom, hogy meghalok. Csak nem szeretném, ha az én hibámból történne” (Jason Kelly: *„Heal Thyself”*. The University of Chicago Magazine, Forrás: <http://mag.uchicago.edu/science-medicine/heal-thyself>).

Dávid és Ezékiás is ki akarta tolni a halál idejét. Miért? Mert a halállal megszűnik a lehetőségünk, hogy dicsőítsük az Istent (Zsolt 115:17; Ézs 38:18). Erősítsd meg az osztályodban, hogy az egészséges étkezési szokásokra való áttérés egyszerű, bár néha nem könnyű döntés, de létfontosságú a hosszú életre való felkészülésben, hogy hosszú, egészséges és boldog életünk lehessen az Úrral.

A BÖLCSESSÉG PÉLDÁJA

A másik nagypapa sikeres ember volt. Jómódban vonult vissza, a nyugdíjas éveit golfozással és a gazdagok kényelmes közösségében élte meg. Az egyik ritka alkalommal, amikor a család összegyűlt, a nagypapa köré sereglett unokák, közöttük Joseph, megkérték, hogy beszéljen arról, mit tanult meg az életről nyolcvanas éveire. Néhány kényelmetlen pillanat után nyilvánvalóvá vált, hogy az idő embernél nem nagyon van átadható életbölcesség az utódok számára. Ezek után Joseph és unokatestvé-

rei az életről beszélgettek, amely a vagyonszerzésről szól, a kapcsolatok és a bölcsesség rovására. A nagypapa élete figyelmeztetés volt számukra, hogy a leggazdagabb örökség, amit egy ember átadhat utódainak nem más, mint a bölcsesség, aminek „kezdeté az ÚR félelme” (Zsolt 111:10) gondolatban gyökerezik, ill. ami az istenfélő élet modellje. Ezt a fajta bölcsességet nem lehet az utolsó pillanatban megszerezni, évek kitartó munkájának az eredménye.

Igyekezz megértetni az osztállyal, hogy most van itt az ideje e tapasztalatok megszerzésének! A neves újságíró, Malcolm Muggeridge elég kicsapongó életet élt, de idős éveiben megtért. Érdemes megszívlelni és átadni tanácsait a következő generációnak, mivel sokan úgy haladnak a vég felé, hogy közben észre sem veszik, mennyire elvesztegették földi életüket. „Talán nem túlzás, hogy magamat viszonylag sikeresnek mondhatom. Néha az emberek megbámulnak az utcán: ez mutatja, hogy híres vagyok. Viszonylag könnyen tudok annyi pénzt keresni, hogy az adóhatóság a magasabb adózási kategóriákba soroljon. Ez siker. Pénzzel és egy kis hírnévvel még az idősök is, ha akarnak, kedvezményekhez juthatnak. Ez bizony tetszik. Egyszer még az is megtörtént, hogy valamit mondtam vagy írtam, ami a figyelmet rám irányította, és én meggyőztem magam, hogy komoly befolyást gyakoroltam a korunkra. Ez nem semmi! Mégis azt mondom nektek, sőt könyörgök, hogy higgyetek nekem, ha ezeket a kis dicsőséges pillanatokat megszorozzátok sokmillióval, összeadjátok mindet, ezek együtt is mind semmik, sőt, a semminél is kevesebbek. Valójában komoly akadállynak számítanak, ha összehasonlítjuk a Krisztus által a lelkileg szomjazóknak felkinált élő víz akár egyetlen cseppjével is” (Ravi Zacharias: *Can Man Live Without God*. 1994, Nashville, W Publishing Group, 116. o.).

Akinek módja van rá, keressen hosszú életű, bölcs nőket és férfiakat, akik hajlandóak beszélni azokról a bölcs gondolatokról, amelyet hitéletük folyamán tanultak!

ALKALMAZÁS AZ ÉLETRE

Függetlenül attól, hogy házasságra, szülőségre vagy időskorra készülünk, egyes lépések megegyeznek. Először is, olvass el minden tanácsot, példázatot és történetet a Bibliában ezekről a témákról! Másodszor pedig olvass idevágó keresztény írásokat olyan szerzők tollából, akik

erre specializálódtak! Ezek után beszéljess házasemberekkel, szülőkkel és idősekkel, hogy az itt tárgyalt életeseményekről a legtisztább képed lehessen! Praktikus lépés, ha „kiszámolod a költségeket” (lásd Lk 14:28). Ezt a lépést mindenkinek meg kellene tennie, függetlenül attól, hogy megnősül vagy szülő lesz-e, ahogy az időskorral és a halállal kapcsolatban is elvégezhető a feladat.

MEGBESZÉLENDŐ KÉRDÉSEK

1. Egyes 70-esek, 80-asok manapság hegyi túrákra járnak, miközben másoknak ugyanebben a korban már az is gondot okoz, hogy felmenjenek a lépcsőn. Milyen életmódbeli váltások járulnak hozzá ahhoz ma, hogy a legoptimálisabb egészségnak örvendhessek a későbbi éveimben?
2. Nagy áldás, ha az embernek gyerekei vannak (Zsolt 127:3-5), ugyanakkor a gyereknevelés az időnk, forrásaink és energiáink feláldozásával is jár. Születésüktől fogva meg nem szűnő aggodalom az élet a biztonságukért, a fejlődésükért, a jóllétükért és a megváltásukért. Minden tervünk, mozdulatunk és spontaneitásunk lényegesen összetettebbé válik. A gyerekekkel kialakított szeretetkötelék bearanyozza a pillanatokat, azonban túl sokan nem teszik fel azt a fontos kérdést, hogy vajon a gyermekek hogyan illeszkednek abba az életirányba, amin az Isten vezeti őket.

NINCS BÉKE A MEDITÁCIÓBAN

Gustavo Javier Caballero (40), Paraguay

Paraguay fővárosában, Asunciónban egy spiritiszta médium egy szobába vezette Gustavót, hogy ott kommunikáljanak a holtakkal. „Tőlük megkapja a szükséges válaszokat” - biztatta.

Gustavo álmatlanságban szenvedett, ezért a meditációban keresett menedéket. Eleinte meg is találta, később azonban százszorosan visszatért a feszültség. A szeánszon torz hangokat, sikoltozást hallott. Láta, hogy alakok jelennek meg, majd tűnnek el. Démonoknak látszottak. A médium a félelmét látva így nyugtatta: „Ne féljen! Nem fogják bántani. Csak megvizsgálják a gondolatait és az érzéseit.” A tapasztalat után Gustavo visszatekintett addigi életére. 12 éves korában adventista iskolába kezdett járni, de nem érdekelték a hittanórák. Inkább a szomszéd fiúkkal lógott, később a marihuánával, alkohollal, kokainnal próbált könnyíteni kényszeres rettegésén. Amikor a következményként jelentkező, állandó fejfájástól és hányingertől akart szabadulni, a keleti meditációhoz fordult. Ettől várta a megnyugvást, hogy el tudjon lazulni, békét találjon, ahol kiüresedhet.

Egy ideig úgy tűnt, hogy jobb lett az életminősége. Csakhogy a meditáció által kiváltott transzállapotban hangokat kezdett hallani és jelenéseket látott. „Kezdtém megőrlüni - meséli Gustavo. - Kétségbeesetten kerestem valakit, hogy segítsen.”

Ekkor kötött ki a már említett szeánszon. Kicsit később eszébe jutott, hogyan olvasták a Bibliát még gyerekkorában, az adventista iskolában. Egy lelkész és egy egészségügyi munkás segítségével végül el tudta hagyni a meditációt, a jógát és a drogokat is. 34 évesen megkeresztelkedett. Ekkor történt, hogy talált egy videót a keresztény meditációról, és gondolta, hogy kipróbálja. A technika a keleti meditáció mintáját követte, azzal a különbséggel, hogy itt bibliai szakaszokat kellett mantraként mondogatni. Ami ezután történt, egészen megdöbbentette: ugyanúgy transzba esett, tudata elsötétedett és mozdulni sem volt képes, amíg az állapot meg nem szűnt. Gustavo elhatározta, hogy soha többé nem meditál ilyen módon. „Ebben nincs ott Isten. Ez is a Sátán eszköze. A drogokkal és a meditációval egy ideig úgy érzed, a föld fölött lebegsz. Ám később sokkal rosszabbul leszel. Az egyetlen megoldás: Krisztus. Csak akkor leszel jobban és tölt be igazi békességet, ha imádkozol!”

Amikor egyedül vagyunk

A tanulmány rövid áttekintése

Életünk egyes pontjain tapasztalni fogjuk, milyen fájdalmas érzés egyedül lenni. Miként kezelhetjük ezeket az időszakokat? Kétségbeejtő lehet feltenni a kérdést: „Hol vannak a többiek?”; „Most már örökké egyedül maradok?”; „Hol van Isten?”... Az e heti tanulmány minden szálon a közösség iránti igényünket követi vissza egészen az Édenig, ahol Isten nem egy, hanem két embert teremtett.

A magány bármikor felütheti a fejét az életünkben, függetlenül attól, hol vagyunk vagy éppen mit csinálunk. Bizonyos helyzetekben azonban különösen nehéz lehet a magány: egyedülállóként, vagy ha keresztényként felemás igában élsz, esetleg elváltál, vagy ha egy szeretted meghalt. A tanulmány bibliai távlatokat ajánl ezekre az élethelyzetekre, és arra ösztönzi a gyülekezetet, hogy tegyen meg mindent a magány felismeréséért. Komoly kihívás azokat szolgálni, akik megsérültek a kapcsolatokban, és segíteni őket, hogy kapcsolatba lépjenek az Istennel. Krisztus testében senkinek sem kell magányosnak éreznie magát. Valójában mindazok remélhetik, akik valamilyen okból elszakadtak másoktól (megszakadt kapcsolatok, betegség, távolság vagy halál miatt), de Krisztus testében vannak, hogy a magány valósága is eltűnik majd az isteni újraegyesüléskor. Így végső megoldásként Isten a válasz az ember magányosságára.

Tulajdonképpen minden emberi kapcsolatnak szüksége van Isten jelenlétére, hogy a lehető legegészségesebb legyen. Egyesek azt érezhetik, hogy vannak olyan szuper emberek, akik teljesen egyedül is jól menedzselik az életüket, Isten és mások segítsége nélkül, hiszen mindent meg tudnak oldani. Annak a fiatalembernek a naplója, aki teljesen egyedül akart élni Alaszkában elgondolkodtató példa lehetne azoknak, akik az elszigeteltséget választanák az emberi társaság helyett. Chris McCandless, aki közel száz napot élt egyedül Alaszka egy távoli pontján, egy újság cikkében leírta a meglátását nem sokkal azelőtt, hogy éhenhalt: „A boldogság csupán akkor valóságos, ha másokkal osztozol benne” (Jon Krakauer: *Into*

the Wild. 1996, New York, Anchor Books, 189. o.). Mindenki életét gazdagabbá teszi, ha kapcsolatban áll Istennel és a másik emberrel.

Kommentár

A SZENTÍRÁS

Az első probléma, amit Isten a földön megoldott, nem a bűné, hanem az egyedüllét érzéséé volt (1Móz 2:18). Az édeni teremtés történetében a héber *tov* szó (vagyis: jó) kilencszeri használata után egyszer csak jött valami, ami a paradicsomban *lo-tov* (vagyis: nem jó) volt: „*Nem jó az embernek egyedül lenni* (1Móz 2:18). Érdekes módon a *lo-tov* szó (nem jó) sokáig nem is fordul elő a Szentírásban újra, csak Jetro tanácsakor bukkan fel megint, amit Mózesnek adott. A szöveggörnyezet pedig ismét az egyedüllét. Mózes számára túl nehéz volt a sok teher, amit az emberek hozzá vittek, ezért mondta neki Jetro: „*Nem jó az, amit cselekszel... Nem végezheted egymagad* (2Móz 18:17-18).

A helyzet az, hogy különösen a bűneset után túl gyakori a terhek egyedül való cipelése. Pedig nem Isten akarta, hogy így legyen. Az Édenben az egyedüllét érzése több volt, mint a magány, amit mi is tapasztalunk életük egyes pontjain, habár egyik a másikban benne van. Ádám magánya olyasmi lehetett, mint amikor valaki egy lakatlan szigeten él, megfosztva mindenféle emberi kapcsolattól. A hatnapos teremtés beszámolója fényében az Ádámot előntő érzés, hogy egyedüli ember a földön, nem tarthatott sokáig, ugyanakkor elég hosszú lehetett ahhoz, hogy Ádám még inkább méltányolja az Évában kapott társaságot.

Ádám és Éva története túl gyakran csupán a házassággal kapcsolatban kerül elő. A történet egyedüllétre vonatkozó aspektusát így kizárólag a házastárs nélküli élet kérdéskörébe számúzzuk. Pedig Éva teremtése nem csupán a házastárs nélküliség problémáját oldotta meg, hanem az emberi magány érzetét is. Éva nem csupán feleség volt, hanem barát, munkatárs (1Móz 1:28), lelki társ, akivel Ádám a közösségi életét élte, hiszen egymásért éltek. Mindez jó hír azoknak, akik egyedülállóként élnek. Nagyon sokan élnek meg teherként az isteni kijelentést, miszerint „*Nem jó az embernek egyedül lenni*” (1Móz 2:18); lényegében az egyedülállóság egyfajta ítéletét látják benne. Pedig ez nem így van. Lehetünk

szinglik, miközben nem vagyunk egyedül, például a családunk jelenléte, a barátaink, a hozzánk jövő ismerőseink, a gyülekezeti és munkahelyi kapcsolataink miatt.

A magány a kísértésben és az elbukásban is felüti a fejét. A teológusok vitatkoznak arról, vajon Ádám ott volt-e akkor, amikor a kígyó megkísértette Évát. A jelenléte körül forgó vita két részből áll: a szöveg, amely szerint Éva evett a gyümölcsből és adott belőle „*vele lévő*” férjének is (1Móz 3:6), illetőleg a kígyó többesszámban beszél, mintha nem egy, hanem több emberhez szólna. Ugyanakkor Ádám távolléte mellett szól, hogy következetesen kimarad a párbeszédből, nem jelenik meg sem a beszélgetés alanyaként, sem tárgyaként. Kizárólag Éva és a kígyó vesz részt a társalgásban: „*A kígyó pedig azt mondta az asszonynak*” (1Móz 3:1, 4), ill. „*Az asszony így válaszolt a kígyónak*” (1Móz 3:2). A „*vele lévő*” kifejezés nem csak térbelileg, de kapcsolati szempontból is értelmezhető. Ezt erősíti az is, ahogy Ádám elmondja a történetet Istennek: „*Az asszony, akit mellém adtál, ő adott nekem arról a fáról, azért ettem*” (1Móz 3:12). Ebből egyértelmű, hogy az, „*akit mellém adtál*”, Ádám szavaiban azt jelenti, hogy „valaki, aki hozzám tartozik”; ez és a „*vele lévő*” kifejezés úgy tűnik, ugyanarra utalnak. Ebben az összefüggésben Sátánnak a névmásokra és az igékre használt többes számú megfogalmazása azt jelenti, hogy az emberpár volt a kísértés célpontja, nem csak az egyikük. A többes szám használata e nélkül az egész történetet sokkal furcsábbá tenné. Hiszen Ádám miért nem szólal meg, ha tényleg ott volt? A történethez ajánljuk még Elias Brasil de Souza rövid tanulmányát: *Was Adam With Eve at the Scene of Temptation? A Short Note on „With Her” in Genesis 3:6.*

Amint az egyedüllet nem volt ideális a teremtésben, nem volt az a kísértésnél sem. Összegezhethetjük úgy is, hogy az *asszonynak* „sem volt jó egyedül lenni”. Vajon elkerülhették volna a bűnbeesést csupán azzal, hogy együtt maradnak? Talán igen. Ellen G. White írja: „Az angyalok figyelmeztették Évát, hogy napi munkájának végzése közben ne távozzon el férjétől. Vele kevésbé veszélyezteti a kísértés, mint amikor egyedül van” (*Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 28. o.). A hitközösség, még ha csak két ember alkotja is, lelki erőt és felelősségérzetet ad.

Amikor a bűneset után Isten keresi Ádámot és Évát, a Szentírás egyik legkiábrándítóbb, ugyanakkor legsokatmondóbb dolgát teszi: „*elrejtőzött az ember és a felesége az ÚR Isten elől a kert fái közé*” (1Móz 3:8).

A bűn önmagunknak ártó mechanizmust hozott létre bennünk vágyat, hogy Isten nélkül akarjunk élni. Csakhogy Istent nem olyan könnyű elijeszteni, amit legjobban a zsidó próféták által küldött sok-sok isteni üzenet példáz. Az elveszett emberiség utáni isteni vágy, hogy Isten velünk van, leginkább Immánuelnek, az Isten Fiának testtelében vált nyilvánvalóvá (Mt 1:23). A testtelétel a válasz az Édenben történetekre. A bűnnek a világban történt rombolása után Isten úgy látta, hogy „nem jó” az embernek „egyedül lenni” (1Móz 2:18), ezért küld „segítőtársat”, „neki megfelelő segítőt” (*Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 20. o.). A Septuaginta, az Ószövetség korabeli görög fordítása 1Móz 2:18 versében ugyanazt a szót használja, mint amit Zsid 13:6-ban találunk (*boethos*): „Az Úr az én segítségem.” Csakhogy Jézus, ahelyett hogy engedett volna a kígyó kísértésének (Mt 4:1-11), mindhalálig ellenállt (lásd Zsid 12:4). Így egy nap mindannyian hallhatjuk majd, „amint a trón felől egy hatalmas hang ezt mondta: Íme, az Isten sátra az emberekkel van, és velük lakozik, és azok az ő népei lesznek, és maga az Isten lesz velük” (Jel 21:3). Sosem leszünk többé egyedül!

MEGJEGYZÉS

Néhányan csodálkozva teszik fel a kérdést: Ha Isten tényleg olyan hatalmas, az általa biztosított hatékony közösség miért nem volt elég Ádámnak? Ez miért nem vette elejét annak, hogy Ádám egy másik teremtményt kívánjon maga mellé? Érdekes kérdés, amin érdemes gondolkodni, de a tapasztalatok azt mutatják, hogy vissza is üthet. Istenben egyénileg mindent megtalálunk, ez az, ami mindannyiunk számára előrevetíti a másokhoz való társulást és felkészít arra. Így az emberi kapcsolataink alapja tulajdonképpen a teljességből fakad, nem csupán a szűkségből és a kétségbeesésből. Bizonyos emberek, különösen a romantikus partnerek, gyakran öntudatlanul hajszolnak olyan vágyakat, amelyeket csak Isten képes betölteni. A legjobb, ha azt a vizet vesszük magunkhoz, amit Jézus ajánl, mivel ha azt egyszer megízleljük, többé nem szomjazunk meg (Jn 4:14). Miért? Mert az „vizek forrásává” lesz az emberben. Jézus maga, ill. az üzenet, amit elmond, a víz. Nélküle a kapcsolataink eltorzulhatnak, vagy még rosszabb, bálványozóvá válhatnak. Az itt elmondottak alapvetőek ahhoz, hogy kezelhessük a tanulmányban tárgyalt problémákat a magány eseteire: azt a magányt, ami az egyedülállóság miatt, a házastárs elvesztése, válás vagy halál következtében, vagy a lelki magány miatt alakul ki. Különleges módja ez a problémák

kezelésének, amelyek különböző esetekhez tartoznak. Habár időnként igen nehéz terhek lehetnek rajtunk, elviselhetőbbé teszi őket a tudat, hogy van Isten, aki mindig velünk van (ApCsel 17:27), aki látja, min megyünk keresztül (1Móz 16:13), és aki azt ígérte, hogy sosem hagy el bennünket (5Móz 31:6; Mt 28:20).

ALKALMAZÁS AZ ÉLETRE

Amilyen mértékben meg vagyunk győződve keresztény világképünkről, az ennek centrumában lévő és mindent megtevő személyes Istenről, annak mértékében oszlik el a magány reménytelenségének érzése. Mindannyian éreztük már egyedül magunkat. Nincs is ebben semmi különös önmagában. Azonban ha Isten valóságos a számunkra, a magány érzéséről az Isten jelenlétének bizonyosságával kell tudnunk bizonytságot tenni. Az ilyen bizonyágtétel talán a csoportnak is segíthet most, a tanulmány átvételekor. Adj lehetőséget a csoportnak, hogy elmondják, hogyan segítette őket Isten a magányukban! Itt van továbbá néhány érdekes kérdés, amely segít elgondolkodni Isten, magunk és a magány, vagy esetleg még a magány és a gyülekezet kapcsolatán.

MEGBESZÉLENDŐ KÉRDÉSEK

1. A filozófus és teológus Abraham Heschel a vallás filozófiájáról szóló két könyvének a következő címeket adta: *Az ember nincs egyedül*, ill. *Az embert kereső Isten*. Vajon nem sokkal nehezebb egyedül érezni magunkat, ha hisszük, hogy valaki szenvedélyesen keres bennünket? Miből látod az életedben, hogy Isten folyton megkeres?
2. Ahogy a világunkban növekszik a világias szemlélet, egyre több ember látja a dolgokat kizárólag a természeti törvények terminusában (a világunkat pl. csak a természeti törvények irányítják, kirekesztve ezzel Istent mint természetfelettit). Azonban ennek a látásmódnak ára van. Ha a naturalistáknak igazuk lenne, akkor magunkra maradtunk volna az univerzumban. Hogyan tudjuk keresztényként kihasználni a természettudomány által termelt egzisztenciális kétkedést annak érdekében, hogy az embereket Isten felé irányítsuk?
3. Miután a világ gyakran kirekeszt embereket a megjelenésük, a származásuk vagy éppen a társadalmi és a jövedelmi helyzetük alapján, az egyház arra hivatott, hogy ugyanezeket az embereket szeretettel magához ölelje (Gal 3:28). Mit tehet a helyi gyülekezet, hogy a magány-nyal küzdő emberek élete ne fusson teljesen zátonyra?

MIÉRT SZÜLETTEM MEG?

Graciela Musetti (52), Uruguay

Uruguay fővárosában, Montevideóban egy asszony állt a buszmegállóban. A zsebében volt a pénze, amit titkos célra tartogatott. Ám hirtelen remegés jött rá. Úgy érezte, hogy valami megmozdult benne.

A busz megérkezett, megállt, de az asszony sarkon fordult és átszaladt az út túloldalára, hogy a pékségben süteményt vásároljon. Amikor hazaért, a férje nyitott ajtót. „Ilyen hamar megjártad?” - kérdezte meglepetten. „Igen. Úgy döntöttem, nem teszem meg.” Pár hónappal később megszületett Graciela Musetti. Az anya, Maria nem engedte, hogy lánya elfelejtse azt a napot.

Graciela szinte a temetőben nőtt fel. Nővére 18 éves korában meghalt egy tragikus gyártűzben. Az anya mindennap kivitte kislányát a sírkertbe. Ha vendégek jöttek hozzájuk, mindig elmesélte - kislánya füle hallatára -, hogy Isten elvett tőle egy lányt, de adott is helyette egyet. „Gracielát ugyanis nem akartam” - tette hozzá mindig.

Gracielát állandó büntudat gyötörte, hogy a nővére helyett ő van életben. 15 évesen született egy fia. Pár év múlva a szülei elváltak, és még két fiútestvére halt meg. Így már végképp úgy érezte, hogy egy hatalmas tragédia egyetlen túlélője. Édesanyját a haláláig ápolta. Egy napon aztán fordulat következett az életében. Meghallgatta a Nuevo Tiempo rádió egyik műsorát, és béke töltötte el. Utána egy másik adón egy dühös prédikátor beszédét hallotta, amint egy Ellen White nevű írót szidott, aki az Adventista Egyház egyik alapítója volt. Graciela ettől kezdve kereste Ellen White könyveit, mert szeretne volna tudni, mit írt ez a szerző, de sokáig nem talált ilyen könyvet. Egy nap azonban a felnőtt fia a cipőboltban látott meg egy széken hagyott könyvet. Örömmel vitte haza anyjának. „Mami, ennek nagyon fogsz örülni!” - mondta, amikor átadta neki „*A nagy reménység*” című könyvet. Graciela remegve olvasta az író nevét: „Ellen G. White”. „Isten ezt a könyvet használta fel arra, hogy az ő útjára hívjon engem” - vallja Graciela. Ma már aktív gyülekezeti tag, és 4 személy keresztkedett meg a hatására. „Ha annak idején anyám mégis vállalja az abortuszt, vajon ki gondozta volna őt évekig? Ki gondozná az apámat, aki 94 éves és ágyhoz kötött? Istennek gondja van mindenre! Nem tudom, bennem mit látott, de megmentett. Remélem, hogy még több tanítványt tudok szerezni neki.”

Bölcs tanácsok a családoknak

A tanulmány rövid áttekintése

A családi élet nem egyszerű. Minden segítségre szükség van hozzá, amit csak megkaphatunk. A heti aranyszöveg utal rá: muszáj félretenned a büszkeségedet, hogy „ne a magad értelmére támaszkodj” (Péld 3:5). Valljuk be őszintén, ahhoz, hogy jó anyák, apák, fiak vagy lányok lehessünk, szükségünk van Istentől érkező segítségre is. A *példabeszédek könyve* a családi élet tanításának kincsestára, így a tanulmány bölcsen itt keres iránymutatást ehhez.

A család két emberrel kezdődik, akik elkötelezik magukat egymás felé egy egész életre. A gyerekek ezt nem biztos, hogy szeretik, de a szülők gyakran adhatnak jó tanácsot arra, ki lenne, vagy éppen ki nem lenne jó társ számukra egy egész életre. A *példabeszédek könyve* sokat mond arról, kivel nem érdemes összekötni az életünket, akit úgy mutat be, mint egy nőt, akit el kell kerülni (Péld 2:16-19; 5:3-14; 7:4-27). Mindez az elkerülendő férfiakra is könnyen átültethető. A *példabeszédek könyve* nem tesz említést ellenjavalt férfiakra, csak nőkről, amit azért némileg ellensúlyoz, hogy a könyv az erényes asszony dicséretével ér véget (Péld 31:10-31).

A szülők tetteinek közvetlen hatása van a gyermekek jellemére. Mennyire fontos ennek tudatában, hogy e befolyás körültekintő és megfontolt legyen (Péld 15:1)! Habár a fegyelmezés elutasítása veszedelmes a gyerekekre (Péld 23:14), a szövetségben benne van, hogy a szülőket az Istenhez kötődő szeretetük vezeti a nevelésben. E befolyás alatt (ha helyes) a gyermekeknek valójában atyáik Istenéről kell tanulniuk (5Móz 6:4-9).

Kommentár

TEOLÓGIAI BEVEZETÉS

Isten kockázatot vállal. Önként teremtett olyan erkölcsi lényeket, akik szabadon választhatnak az Ő szeretete és az elutasítása között. Bizonyos

értelemben Isten saját kockázatának lett az áldozatává. Az univerzum fellázadt ellene. Angyalokat és embereket veszített el. A legrosszabb pedig, hogy a saját Fiát éppen a teremtményei ölték meg. Ennek ellenére mindez megérte Istennek – a család megmaradásáért. Vajon van még egy olyan intézmény, amely annyi ellentmondásban létezne, mint éppen a család? Egyrészt ez jelenti a szeretet és a biztonság csúcspontját. Másrészt itt élhetjük át a legmélyebb fájdalmat és haragot, itt rejtőznek a legsokkolóbb erőszakjátékok, ez torzítja el sokszor leginkább az utódok lelki-világát.

Amikor saját családukat alapításába kezdünk, *részünk lesz a kapcsolatok létrehozásának isteni kockázatában*. Kiválasztjuk a házastársunkat, aki kezdetben teljesen ismeretlen, egy abszolút be nem látható jövővel, hogy egész életre szóló köteleket hozzunk létre. Gyermekünk lesznek, akik az öröm forrásai. Azonban nem kell sok, hogy rájövünk: a kezdeti örömforrásban benne rejtőzik a lehetősége annak is, hogy fájdalomban és összetört szívben folytatódjon vagy éppen érjen véget. Ám ez nekünk sem veszi el a kedvünket attól, hogy másokkal összekössük az életünket és családokat hozzunk létre. Miért? Lehet, hogy Bob Bennet dalszövege adja meg a választ a kérdésre: „A szeretet az egyetlen kockázat, amit érdemes felvállalni.”

Amikor Isten, akinek az egyik lényege a szeretet (1Jn 4:8), megalkotott bennünket a saját képmására (1Móz 1:26), az volt a vágya, hogy ez a szeretet (szeretni és szeretve lenni) alaptermészetünk kitörölhetetlen része legyen. Noha a bűn által zavar keletkezett a teremtésben, a szeretet mint az emberi erkölcs legfőbb elve nem törlődött ki az emberi természetből teljesen. Vajon hány ember mondhatná el magáról a földön, hogy olyan életet szeretne élni, amelyből teljesen hiányzik a szeretet? Aligha sok. A családok a kapcsolatokban meglévő szeretet forrásai, és mindenütt jelen vannak. Ezt Isten akarta így (1Móz 1:28; 2:24). A családban megélt szeretet lehet az első alkalom az életben, amikor meghalljuk Isten szeretetének halk hangját. Ellen G. White ezt mondja: „a legmélyebb és legszelídebb földi kötelék, amelyet az ember csak megismerhet, amelyet csak Isten fel kívánt fedni nekünk” (*Steps to Christ*. 9. o.). Így az sem meglepő, miért került a család Sátán pusztításának a célkeresztjébe. Ezért van szükségünk Istennek a családi kötelekhez kapcsolódó, többdimenziós képére is: Isten mint apa és férj (2Móz 4:22; Jer 31:32), Jézus mint fiú és vőlegény, valamint testvér (Mk 2:19; Jn 3:16;

Róm 8:29). Valójában bármiféle betekintés Isten jellemébe (aki a szeretet) olyan vonatkoztatási ponként szolgál, amely által finomíthatjuk a szeretet megjelenését a családunkon belül.

A példabeszédek könyve egy király bátor kísérlete arra, hogy az isteni bölcsesség örökségét átadja a gyermekeinek. Ez által az örökség által a családunk is tükrözheti Isten álmát az újjáteremtésben: az egyetemes családot, amelyet az Isten szeretete tart össze.

A SZENTÍRÁS - 1.

A példabeszédek könyvének talán legegyszerűbb és egyben legjelentősebb tanítása az, hogy egyáltalán létezik ez az irat. Minden generációnak szól az üzenet ugyanis: „*Ti atyák, tanítsátok meg gyermekeiteknek!*” Figyeljük meg, mit mond Mózes, amikor Izrael fiait tanítja Isten parancsolataira! Azt, hogy ezeknek a szívünkben kell lenni. Nem túlzás azt állítani, hogy a gyermekeink szívében is ott kell lenni ezeknek a szavaknak (5Móz 6:4-7). Az angol King James fordítás úgy adja vissza a héber *shaman* szót, hogy „szorgalmasan tanítsd mindezt”. A szótó eredeti jelentése vagy az, hogy „ismétel” (pl. „mondd azokat a gyermekeidnek, folyton mond nekik”, vagy az, hogy „élez”, „vés” (pl. „vésd az eszükbe, vésd az emlékezetükbe”). A gyerekek tanításával kapcsolatban mindkét jelentés megfelel a szövegösszefüggés értelmének: az ismételtetés és a parancsolatok eszükbe vésése is.

Hogyan adhatnánk tovább még jobban a gyermekeinknek 1) Salamon király szavainak bölcsességét, 2) Izrael felrázó történeteit vagy éppen 3) Isten törvényének alapelveit? Visszatérve *Mózes ötödik könyvének* előbb említett ismétlős-bevésős tanítási modelljéhez, a szakasz vége valószínűleg éppen ezt fejezi ki. „*Tanítgasd ezekre fiaidat, és szólj ezekről, akár a házadban ülsz, akár úton jársz, akár lefekszel, akár fölkelsz. Kösd ezeket jelül a kezedre, és legyenek homlokkötőtül a szemeid fölött*” (5Móz 6:7-8, ÚRK).

Akár a házadban ülsz, akár lefekszel, akár felkel, tulajdonképpen mindig, mindenféle helyzetben, amelyben lehetsz. Ezek a tevékenységek gyakorlatilag az egész napot lefedik. A nap sokszínű történéseiben az apa és az anya egyszerűen elmondják (héber *dabar*) Isten Igéjét, megbeszél, hangosan gondolkodnak róla, de akár még énekelhetik is. A gyermekek pedig közben figyelnek és változnak.

Ám a szülők nem csak gyermekeik miatt beszélnek Istenről és Igéjéről. Ne feledjük, hogy minden isteni ígének *először* a „te szívedben” kell lennie, azaz a szülők szívében. A felszólító mód használata kiemeli a gondolat fontosságát, hogy ezek a szavak a gondolatainkban maradjanak: „*legyenek homlokkötőül a szemeid fölött*” (5Móz 6:8, ÚRK). Persze ezt a szülők már maguk is jól tudják.

Csak hogy nem elég csupán tudni valamit. Amennyiben a szülők vallásosan akarnak élni, Istent tisztelve, akkor azt át akarják adni gyermekeiknek is, ezért kell Isten törvényét felkötni „*jelül a kezedre*”. A szülők tetteiben tükröződnie kell Isten törvényének, annak, hogyan mutatkozik meg az ember életében. E nélkül ellentétes hatást vált ki minden Istennel kapcsolatos beszéd. Ennek következményeként a gyermekek kényelmesen hátradőlnek, hogy megfelelő távolságból szemléljék a szülői képmutatás üres színjátékát, ami a szemük előtt zajlik.

A SZENTÍRÁS - 2.

Amikor Isten elrendelte a páska megünneplését az ígéret földjén, hosszan beszélt a miértekről és arról, hogyan készüljenek fel a szülők arra, amikor az ünnep miatt a gyermekek majd kérdéseket tesznek fel (2Móz 12:26). Talán azt is mondhatjuk: az ünnep célja elsősorban az volt, hogy felkeltse a kíváncsiságot a gyermekekben, hogy elinduljanak az úton, amelyet minden istenfélő szülő szeretne - kérdéseket tegyenek fel Istenről és az Ő útjáról.

Ráadásul a gyerekek nem feltétlenül csak azt kérdezik, hogy mit is jelent ez az ünnep vagy mit jelent ez az ünnep *neked* (2Móz 12:26). Ha a gyerekek kíváncsi, a szülőnek meg kell ragadnia az alkalmat, hogy ne csak elméleti válaszokat adjon, vagy simán idézzon egy bibliai szöveget, rövidre zárva az érdeklődést. A gyermekek nem látják és hallják közvetlenül Istent, hanem a szüleikre figyelnek. Csak akkor van súlya egy apa vagy anya válaszában, ha tapasztalatból tudják, mit jelent számukra Isten és az Ő törvénye, és csak ilyen módon válhat a helyzet emlékeztető családi pillanattá. Minden bizonnyal ez az ideális modell ahhoz, hogy a Bibliáról való tudásunkat hatékonyan átadjuk a következő generációnak. Ideális esetben a „Mit jelent ez?” kérdést egy olyan válasz követi, amely arra válaszol, hogy „Mit jelent ez az ünnep nekem?”.

ALKALMAZÁS AZ ÉLETRE

A Hetednap Adventista Egyház információkban gazdag közösség. Nagy hangsúlyt fektetünk az alapvető bibliai tudásra, a próféciákra és Ellen G. White számtalan tanácsára. Az e heti tanulmányban az egyház, olyan lelkülettel, amivel Salamon is fordult a gyermekei felé, abba ad betekintést, hogy miként válhat a család a lehető legjobbá. A Tanítói melléklet igei részei csupán azt mondják el, maga a Szentírás *hogyan* mutat utat számunkra az isteni bölcsesség felé, milyen örökséget hagy ránk. Olyan textusokat idéz, amelyek elsődlegesen a gyermekekkel kapcsolatosak, habár a család minden tagja számára hasznosak. Vannak olyan igék, amelyek egyszerű tanításokat szednek csokorba, de nem említik sem a gyerekeket, sem a családot: pl. „*El ne távozzék e törvény könyve a szádtól, hanem gondolkodj arról éjjel és nappal, hogy vigyázz, és mindent úgy cselekedj, ahogy abban meg van írva*” (Józs 1:8, ÚRK).

Úgy igyekezz a hangsúlyokat elhelyezni a mondandódban, nehogy az egyedülállók vagy a gyermektelen szülők azt érezzék, hogy a tanulmány rájuk nem vonatkozik. Néhány ötlet következik, hogy hogyan építheted be *A példabeszédek könyvének* tanításait a családi életbe.

MEGBESZÉLENDŐ KÉRDÉSEK

1. *A példabeszédek könyvének* éppen 31 fejezete van, vagyis mindan napra egy. Bíztsd a csoportod tagjait, hogy a reggeli áhítatuk keretében mindennap egy fejezetet olvassanak el belőle, majd mondják el, melyik tetszett nekik a legjobban!
2. Ösztönözd a csoport tagjait, hogy hívják össze a saját családi kupak-tanácsukat, amelyben minden családtag elmondhatja, milyen küzdelmei és félelmei vannak vagy voltak az életében. Mivel *A példabeszédek könyve* a témák igen széles spektrumát öleli fel, tanácsold nekik, hogy találjanak egy-két olyan példabeszédet, amely a családban más családtagok problémáinak, küzdelmeinek megoldásához ad segítséget. Javasold nekik, hogy a találó példabeszédeket a család tanulja is meg!

ISTEN UTÁN VÁGYTAM

Maria Cecilia Freire (60), Uruguay

Cecilia összetört, amikor a férje elhagyta. 30 éves volt, méhráokban szenvedett és egyedül maradt. Az anyja őt okolta a válásért, mondván, hogy mindenről az egyház tehet. Cecilia néhány évvel korábban keresztkelgett meg az Adventista Egyházban, és utána már nem járt bulikba, nem ivott együtt a férjével.

A műtét szerencsére jól sikerült, de az asszony elhagyta az egyházat. Három gyermeket kellett felnevelnie, és nem talált olyan szakácsnői állást, ahol megkapta volna a szabad szombatot. Az évek teltek, a gyerekek felnőttek, mind férjhez mentek. Amikor Cecilia édesanyja meghalt, ő a legidősebb lányához költözött. Egyre többet gondolt Istenre és arra, hogy milyen jó lenne, ha volna a közelben egy adventista gyülekezet.

Valahogy rátalált a Nuevo Tiempo adására, amit azóta sem tud megmagyarázni. „Isten terve volt, hogy megtaláljam ezt a rádióállomást.” Egyszer azt hallotta egy műsorban, hogy 13 házzal arrébb nyílik egy új adventista gyülekezet. 2017. január 1-jén Cecilia be is sétált a Goes Adventista Gyülekezetbe, és azonnal meg akart keresztkelgenni, amire 5 hónappal később sor is került. „Isten megváltoztatta az életemet. Attól a naptól kezdve nagyon boldog vagyok. Elvette tőlem a sok fájdalmat és a keserűséget.” Azóta az asszony arca csupa mosoly.

Miután visszatért az egyházba, Cecilia imádkozni kezdett azért, hogy a lánya és a veje is elfogadja Jézust. A veje angoltanárt keresett, és Cecilia ajánlotta neki az egyik misszionáriust a gyülekezetből, aki folyékonyan beszélt angolul. Jó barátok lettek, majd a veje még másokkal is megismerkedett, bekapcsolódott a gyülekezeti munkába. „A lányom már keményebb dió volt. Amikor Istent emlegettem neki, mindig azt mondta, hogy már megint be akarom rángatni abba a templomba. Egyszer azt találtam felelni neki, hogy nem erről van szó, hanem arról, hogy ha meghalok, aztán a feltámadáskor kinyitom a szemem, ott akarlak látni titeket. Ez meghatotta a lányomat. Már mindketten készülnek a keresztségre.”

A király szerelmes éneke

A tanulmány rövid áttekintése

Amikor Isten végigtekintett a teremtésén, közben a mi fizikai testünkön is, megállapította, hogy minden „igen jó” (1Móz 1:31). Ez az ige önmagában is elégséges lenne, mint ami jóváhagyja az ember szexuális aktivitását, ha nem lennének e témában egyéb textusok is a Szentírásban, de vannak. Szentírási igehelyek tucatjai léteznek, amelyek nyíltan beszélnek róla, mások csak utalnak arra, hogy az emberi szexualitás Istentől rendeltetett. Sőt, Isten által gondosan szabályozott dologról van szó (1Móz 1:28; 4:1; 9:1; 2Móz 20:14; 3Móz 18:1-30; Péld 6:32; 1Kor 6:9; Gal 5:19; Zsid 13:4).

A hetednapos adventisták hite szerint számít a test is. Ami a testtel történik, az hatással lesz rád, ill. arra, hogy milyen leszel. Elfogadjuk ezt az ok-okozati kapcsolatot, mivel az ember egységében hiszünk, amelyben a fizikai és a nem fizikai dimenziók együttese alkotja a teljes embert. Gyakran előkerül ez az alapelv a bibliai antropológiában: „Az embernek nem csupán van lelke, hanem *ő maga a lélek*” (lásd 1Móz 2:7). Ez egyben azt is jelenti, hogy minden testi cselekvés, mint az evés, testedzés, fizikai kontaktus, ill. a szex egyben *lelki* tevékenység is: és nem képzelhető el különálló hatásokként, amelyek nem az egész személyt érintik.

Mivel Isten teremtette a testünket, és eközben fontos kérdés volt számára a jóllétünk, nem lepődhetünk meg azon, hogy a szexuális életünkről is van mondandója számunkra. Ő tudja csak igazán, milyen fontos is ez a téma. Ha valaki azt hinné, hogy Istent elszomorítja a kérdés, és csak puritán vagy zord korlátozásokat állít, ajánljuk, hogy olvassa el az *Énekek énekét*. Sok-sok gyönyörű témát érint ez a bibliai irat, bemutatva a szerelem sokféle arcát. Szulamit például bemutatja szerelmét Jeruzsálem leányainak: „*ő az én kedvesem*” (Én 5:16). Ahogy a fizikai sikok mellett egyéb kontextusokban is meglátjuk az intimitást, elmélyül a szerelemről alkotott kép. A „megismerte” egy kicsit talán elmosónak tűnő kifejezés a szexuális együttlétre a Bibliában (1Móz 4:1). Ám ez inkább nagyon is átgondolt szóhasználat, amely a meghittségnek és

érzékenységnek a mélységére mutat, amely Isten terve szerint benne van a szexualitásban.

A TELJESSÉG, AVAGY HOLISZTIKUS SZEMLÉLET, SZEMBEN A KETTŐSSÉGGEL

Félelmetes befolyással bír az életünkre, ahogy a kapcsolatot látjuk az anyagi dimenzióink (saját testünk) és a nem testi dimenzióink között (mentális, érzelmi és spirituális létünk). Az egyik legnagyobb eltérés az egyházunk és a keresztény hagyományok között éppen az a látásmód, ahogy az emberre tekintünk: mint teljességre (holisztikusan), nem mint duális egységre. Miközben látjuk a sokféle dimenziót (fizikai, mentális, lelki), úgy hisszük, hogy ezek egységes szövetté állnak össze, amelyben minden mindennel összefügg, minden mindenre hat. Ez azonnal nyilvánvalóvá válik számos teológiai kérdésben.

Egyeseket megkísért a gondolat, hogy egyházunk sok kérdésben kilóg a sorból, mint a teremtés, a feltámadás, a halál, a pokol, a szentségek vagy éppen az egészség témájában. Csakhogy amit gondolunk ezekben a kérdésekben, nem önkényes, hanem azon alapul, amit a Biblia mond az emberi testről és pszichéről. Ezeknek az információknak a birtokában az ember teljessége (holisztikus léte) mellett tesszük le a voksunkat, megkülönböztetve magunkat a dualistán gondolkodó keresztény barátainktól. Nézzünk meg egy példát a gnoszticizmusból, amely tudatosan dualista volt, és azt tanította, hogy minden, ami testi, örökletesen gonosz is egyben.

Legalább két lehetséges módon igyekeztek számolni a kérdéssel. Az egyik megközelítés szerint, mivel a test örökletesen gonosz, a szexualitás szigorúan kerülendő volt, tekintet nélkül a körülményekre. Mások arra jutottak, hogy mivel a test nem lehet hatással a lélekre (dualizmus), ami a testtel történik, nem számít a léleknek. Ennek alapján pedig elmerültek a szexualitás legtiltottabb bugyraiban. A keményvonalas dualizmus így vagy aszkézisbe vagy hedonista szexualitásba torkollott. Bár manapság nem sok esélyünk van valódi gnosztikusokkal találkozni, a dualista gondolkodásmód és annak következményei mindmáig felfedezhetők a kereszténységben. Hogyan?

Mindannyiszor, amikor egy keresztény azt hiszi, hogy amit testben/a testével tesz, az nem ugyanolyan fontos, mint amit „lélekben,

a lelkével” tesz, valójában veszélyesen közelít felfogásában a gnosztikus/dualista filozófiákhoz, azok következményeivel együtt. A dualizmus talaján egy keresztény tisztában lehet azzal, milyen tiltásokat fogalmaz meg a Biblia a nem helyénvaló szexuális szokások kapcsán. Azonban úgy tekint magára, mint lelkire, aki a „lelkét” már Istennek ajánlotta, imádkozik és istentiszteletet végez, szereti a Teremtőjét teljes szívvel, ezért egy, a házasságon kívüli szexpartnerrel folytatott viszony igazán nem lehet olyan fontos kérdés a rangsorban, mint a személyes elköteleződése „spirituálisan”, amit Isten felé vállalt. Ebben a vallásos emberképben a „spirituális dolgok” felülírják a „fizikaiakat”. Az efféle gondolkodás így fogékonyá teszi a keresztényeket a testi bűnök elkövetésére.

További probléma ezzel a látásmóddal, azon felül, hogy sokféle variációja keveredik a bibliai holisztikus emberképpel, hogy szembemegy a személyes tapasztalatainkkal. A szexualitás ugyanúgy a szív és a lélek cselekvése is, ahogy a testé, ideális esetben pedig egy abszolút nem testi dolog kifejeződése, amit *szerelemnek* hívunk. Akik valamilyen testtel kapcsolatos függőségből gyógyultak meg (pl. étellel kapcsolatos, szexuális, drog stb.), gyakran ezek után jönnek rá, mennyire lényegesek voltak problémájukban a nem fizikai tényezők (pl. helytelen önkép, rossz kapcsolatok, érzelmi problémák).

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy a lelki és a személyes kapcsolatainkban megélt életünket egymással, Istennel és saját magunkkal drámai módon befolyásolja, hogyan bánunk a testünkkel. A test hatással van a lélekre és fordítva. Ennek ismerete hozzásegíthet ahhoz, hogy megértjük a bibliai alapelveket a szexualitással, a házasságon kívüli viszonyokkal, a szerhasználattal és az egészségügyi, jóléti kérdésekkel kapcsolatban.

Kommentár

EGY MAI ÉNEK

Szédítő az a tempó, amellyel a nyugati kultúra újraértelmez mindent a szexualitásról (a nemek, a házasság, a helyes és helytelen szexualitás kérdései stb.). Szerencsére a zsidó-keresztény világkép visszhangjai mindezidáig képesek voltak fékezni a világi társadalmakat, nehogy minden vallási, erkölcsi normát levessenek magukról.

Egy vegyes társaságban minden bizonnyal nevelésesen hangzana, hogy az intimitásra és szexualitásra vonatkozóan egy közel háromezer éves zsidó versre hivatkozik valaki mai iránymutatásként. Pedig az *Énekek éneke* több olyan témát is felölel, amelyet ha figyelmesen olvasunk, az Isten által ideálisnak mondott szex és a kapcsolataink újragondolására készítenek. Egy olyan ideáléra, amely mindig a teljességet és az örömet állítja helyre.

Két témát kell megemlítenünk itt: 1) az intimitás kizárólagosságát és 2) a szerelem időszerűségét. Nyilvánvaló, hogy a szerelmi költemény Salamonról és a kedveséről szól. Habár mind a vőlegénynek, mind a menyasszonynak megvan a maga társasága, akik gyakran fel is tűnnek (pl. Én 1:4-5, 11; 2:7; 3:7-8, 11), Salamon és Szulamit intimitása csak kettőjükre tartozik (Én 2:16). Képzeld el azt a világot, amelyben ezt az egyszerű alapelvet, az élethosszig tartó monogám, intim kapcsolatot az egyik legjobb „baráttal” komolyan veszik (Én 5:16). (Megjegyzés: Mindannyian tisztában vagyunk azzal, hogy Salamon többnejűségben élt. De azt is tudjuk, hogy saját bölcs tanácsait lépte át, és vált ezzel figyelmeztető példává számunkra. Salamon tapasztalata jó példa arra, amikor azt kell követnünk, amit mond, nem pedig azt, amit tett.)

Ahogy a tanulmány megjegyzi: Szulamit „fal” és „bezárt kert” (Én 4:12; 8:10). Tiszteli annyira magát és szüzességét, elég értéket lát benne ahhoz, hogy csak annak adja oda, aki egy életre társa lesz. Ellenáll a kísértésnek, hogy végigpróbálja az értéktelen udvarlók sokaságát (Én 8:9). Az áldások, amelyek ebből a látásmódból fakadnak, valamint a problémák, amelyeket így elkerül, több, mint amit felsorolhatnánk. Van azonban ennek az alapelvnek egy kevésbé ismert hozománya is. Miközben a tradicionális bibliai értékeket, így a házasság előtti szexuális élettől való tartózkodást is gyakran kineveti a mai társadalom mint idealista és örömgylkos csökevényt, a gúnyolódók nyilvánvalóan tévednek. Kutatások mutatják, hogy az egy személy felé való elköteleződés (vagyis a házasság) előtt aláássa a minőségi párkapcsolatot az, ha valakinek korábban sok szexuális partnere volt (ehhez lásd: See Galena K. Rhoades and Scott M. Stanley: *„Before ‘I Do’: What Do Premarital Experiences Have to Do With Marital Quality Among Today’s Young Adults?”* Charlottesville, Va.: The National Marriage Project, 5. o.).

De lépünk egyet még tovább! *Soha* nem lenne szabad úgy látnunk Istent, mint aki megtagadja az embertől az örömet! Csupán azért szabályozza, hogy a megfelelő időben *a lehető legtöbbet* hozza ki belőle. Itt kerül a képbe a második témánk, a szerelem időszerűsége, Szulamit vezérmotívuma, amikor figyelmezteti Jeruzsálem leányait, hogy „*ne költsétek föl, ne ébresszétek föl a szerelmet addig, amíg nem akarja*” (Én 2:7, ÚRK). A szexualitás nem csupán az egy partnerségben fejeződött ki, amely egy életre szólt („*Szemei, mint galambok*” – Én 5:12, ÚRK; a galambokról köztudott, hogy egész életükre választanak párt), hanem Isten szándéka szerint a személyeknek és a kapcsolatuknak is ki kellett teljesednie benne. Az egész világon elterjedt jelenség rombolja az *Énekek énekében* megjelenő mindkét alapelve: a korai szexualitás széleskörű megjelenítése az interneten és más médiumokban. Nem lehet kétség afelől, hogy ennek lesznek következményei, amelyeket az eljövendő évtizedekben érezhetünk majd. Annyi azonban már most biztosra vehető, hogy míg az Isten által ajánlott szabályok megőrzik az élethosszig tartó intimitást a házasságban, addig az alternatív megközelítések gyakran károsak.

Egy cikk megjelent a Time magazinban, amely riportot közölt fiatal férfiak egy csoportjáról, akik igyekeztek egyszer és mindenkorra távolmaradni a pornográfiától. Miért? Nem vallási vagy más, magasabb erkölcsi elvek miatt. Egyszerűen azért, mert olyan mértékben átítatta ez a fajta szexualitás a gondolataikat, hogy végül a való életben már nem voltak képesek normális testi kapcsolat kialakítására. Egy ebből gyógyult apa érzékenyülten mondta: „Kertelés nélkül elmondanám a fiamnak, hogy minden, ami túlstimulál, mint az internetes pornó, a gyorskaják, a drogok, miközben élvezetesek, örömet nyújtanak, ideiglenesen... érzékeltetlenné tehetnek a normális, természetes dolgokra, és végül azt is elveszik tőled, amiről azt hitted, hogy ezek adják, az élmények élvezetének a képességét” (Belinda Luscombe: „*Porn and the Threat to Virility*”. Time, 2016. március).

Miután a helytelen szexuális gyakorlat miatt néhányan szó szerint elveszítik a képességüket a szexuális örömről, Isten minden eszközzel az emberek érdekét tartja szem előtt, pl. az *Énekek énekében* tanításaival, hogy maximalizálja és megőrizze az érzelmi, kapcsolati, lelki és igen, a testi elégedettséget, amit egy házasság adhat. Dicsőség ezért neki!

ALKALMAZÁS AZ ÉLETRE

Habár szükséges, mégis nehéz szóvá tenni a szexualitáshoz kapcsolódó témákat például a szombatiskolában. Ezért diszkréten tárd a csoport elé a következőket, visszafogottan, nehogy bárkinek kellemetlen legyen! Ne feledd, a gyülekezet tagjai között minden valószínűség szerint vannak olyanok, akik küzdenek ezekkel a problémákkal most is!

MEGBESZÉLENDŐ KÉRDÉSEK

1. Korábban megállapítottuk, hogy a testi dolgok hatnak a lelkiekre és fordítva. Sehol sem nyilvánvalóbb mindez, mint a szexuális gyakorlatban. Kérd meg a csoportot, hogy gondolják végig, miért van ez, illetőleg kérd meg őket, hogy mondjanak egyéb példákat a test és a lélek kapcsolatára!
2. A „*bűnnek ideig-óráig való gyönyörűsége*” csábítás mindenkinek, még a keresztényeknek is (Zsid 11:25). A hagyományos önmegtartóztatás láthatóan jó válasz az efféle csábításra. Ugyanakkor az előbb elmondottak fényében az motiválhat bennünket, ha a magasabb rendű élményeket választjuk inkább az alacsonyabb rendűek helyett. Vázzoljon fel a csoport egy stratégiát erre a kérdésre!
3. Figyeljétek meg, milyen dolgokkal írják le egymást a szereplők az *Énekek énekében*! Milyen személyes jegyekkel rendelkeznek, amely efféle szeretetet gerjeszt? Hogyan tehetik ezek a jegyek boldoggá a házasságot?

TÚZBEN JÉZUSÉRT

Miguel Amaro Speranza (69), Uruguay

A 69 éves Miguel erőteljes, energikus. Nemrégiben kapott egy meghívást, hogy Uruguay fővárosában, Montevideóban bibliaórákat tartson a La Teja nevű szegénynegyedben. Később az egyik barátjával több házi csoportot is szervezett a kerületben, ahol egyébként a Hetednapos Adventista Egyháznak nincs imaháza. Egy év után Dániel és Jelenések szemináriumra hívták az érdeklődőket. 16-an keresztkeltek meg. „Az összejövetel után elhatároztuk, hogy gyülekezetet alapítunk” - számol be Miguel a történekről. Béreltek is egy épületet, a közösség létszáma pedig nőtt. A tagok segítették a környezetükben élőket, és folyton újabb módszereken törték a fejüket, hogyan tudnák elérni az embereket. A bérelt helyiség kicsi lett, de 2016-ban az egyik tizenharmaidik szombati adományból tudtak vásárolni egy nagy épületet.

Miguel és 5 főből álló csoportja bibliaórákat ad a nyomornegyedben élőeknek Montevideo egyik hírhedten veszélyes részén. „Ételt viszünk az embereknek, próbáljuk őket valamiképpen elérni, és biztosítani a szükségleteiket.” A gyülekezet 47 felnőttnek és 90 gyereknek biztosít folyamatos ellátást. „Ennek a munkának az eredményeként eddig 21 keresztségünk volt” - meséli Miguel.

Egyik legkedvesebb emléke Walterhez kötődik. Walter hajléktalan volt, cukorbetegként már mindkét lábát amputálták. Így jelent meg egyszer a montevideói ADRA központban. Miguel összebarátkozott vele és bibliaórákat adott neki. Egyik nap, amikor elmesélte hajléktalan barátjának, miről készül prédikálni, Walter néhány szót írt egy papírdarabra, majd átadta neki. „Ha akarod, használd fel!” A papíron ez állt: „Panaszkodsz, de nézz körül! Hányan vannak, akiknek nincs otthonuk, ételük, ruhájuk! Nekem is volt sok barátom, akik velem ittak és táncoltak. Ma panaszkodnak nekem, sorolják a gondjaikat. Én pedig rájuk nézek, és ezt kérdezem: Mit panaszkodtok? Nézzetek rám! Cukorbeteg vagyok, már lábam sincs.” Néhány hónap múlva Walter elfogadta Jézust.

Másfél hónappal a keresztség után Walter meghalt. „Amikor Jézus eljön, hogy hazavigyen minket, szeretném őt is látni és mindazokat, akiknek bemutattuk az evangéliumot” - mondja Miguel.

A család egységének titka

A tanulmány rövid áttekintése

Jézusnak az a vágya, hogy egységben legyünk másokkal, és ennek sok oka van. Megváltónk erről a lehetséges listáról egyet, a legfontosabbat emelte ki. A hét aranszövege kijelenti: mindannyiunknak egységnek kell lennünk az Atyában és a Fiúban, „*hogy elhiggye a világ, hogy te [az Atya] küldtél engem [Jézust]*” (Jn 17:21). Bizonyos szempontból tehát a hívők egységén múlik az, hogy a világ elhiszi-e, hogy ki Jézus valójában, illetve honnan jött.

Mi tehát a helyzet? Globális szinten nézve a keresztény egység súlya hatalmas. Azonban a család egységének szintjén mindez megragadható. Ezért ennek a fajta egységnek a terhe közvetlenül a mi vállunkon nyugszik, persze ez legelőször Krisztus vállán nyugodott. Jézus diadala a gonosz felett (1Jn 3:8), a kereszt megbékítő ereje (Ef 2:13-16; Kol 1:21-23), ill. a Szentlélek elküldése (Az *apostolok cselekedetei* 2. fejezet; 1Kor 12:13) kövezi ki az utat Krisztus népének egysége számára. A családban mindez összekapcsolódik az új, krisztusi paranccsal, hogy úgy szeressétek egymást, ahogyan én szerettelek titeket (Jn 13:34), haljatok meg az énnek és az önzésnek (Róm 6:3-7), ill. engedelmesek legyetek egymásnak (Ef 5:21). Ez tesz képessé bennünket arra, hogy tükrözhesük azt az egységet, amelyért Krisztus imádkozott (János 17. fejezet).

Kommentár

KOMOLY TÖREKVÉS AZ EGYSÉGRE

Igazán szép dolog a valódi egység. A recept pedig egyszerű: másság és engedelmesség. Persze mondhatják egyesek, hogy „Nem, nekünk szeretetre van szükségünk”, vagy „A Szentlélekre van szükségünk”. Mindez igaz. Azonban az *engedelmesség* az az eszköz, amely minden egyéb összetevőnek formát ad. Szeretnénk a könnyebb utat választva megúszni annyival, hogy a szeretettel jövünk csak a családban, és csodálkozunk, hogy a remélt egység miért nem jön létre. Talán ha a kimondott „szeret-

lek” szavak száma illeszkedne a hitelesen megélt engedelmesség aktusaihoz, a dolgok megváltoznának. Az engedelmisség vagy létezik a családban erkölcsi elvként, vagy nincs meg. Amennyiben van a családban csupán egyetlen tag, aki megköveteli az engedelmisséget, miközben ő maga sosem engedelmeskedik, a családi helyzet sok mindennek nevezhető, de egységnek aligha.

Az engedelmisség eszményképe maga Jézus. Meghajlásának csúcsa a Gecsemáné-kerti tette volt: *„Atyám, ha akarod, vedd el tőlem ezt a poharat, mindazáltal ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied”* (Lk 22:42, ÚRK)! Ez az egyik kulcsa az Atya és a Fiú közötti mély egységnek. Jézus érthetővé teszi, hogy az Atya nem hagyta egyedül, mindig vele volt, *„mert én mindenkor azokat cselekszem, amik neki kedvesek”* (Jn 8:29, ÚRK). Mindez egyértelművé teszi, hogy Jézus sohasem tért ki az engedelmisség elől. Ez a pont különösen fontos, mivel az engedelmisség terminusa az utóbbi időben olyan egyházi küzdelmekbe gabalyodott, amelyek a felszentelésről, a nemekhez kötődő szabályokról és a vezetés kérdéséről folynak.

Függetlenül az egyéb fontos kapcsolódó pontoktól, maga az a tény, hogy a királyok Királya az engedelmisség életét élte, előtérbe állítja az engedelmes élet kötelezettségét mindenki számára, aki csak komolyan veszi kereszténységét. Ha pedig van olyan társadalmi intézmény, ahol az engedelmisség különösen fontos, az a házasság.

ILLUSZTRÁCIÓ

A házastársak életében egyik pillanatról a másikra kialakulhatnak olyan töréspontok, amelyek megváltoztatják az egész kapcsolatukat. Joseph feleségének a magával hozott családi szokásai azt diktálták, hogy a nézeteltérések „élénk” vitákra adnak alkalmat, amelyekből az egyikük győztesen, a másikuk vesztesen kerül ki. Az ekképpen szabályozott helyzetben a norma a védekezés és a támadás. A győztes „babérkoszorúja” így annak jár, aki leszólja a másikat, túljár az eszén és verbálisan sokkolja ellenfelét. Nem lehetséges a megengedés, egység nem alakul ki, a kapcsolat pedig elsatnyul. Csakhogy sem Joseph, sem a felesége nem akart idáig eljutni. A férfi sokat vívódott azzal, mi lenne a legeredményesebb kommunikáció a feleségével, ami oda vezet, hogy a nézeteltérések lényegesen konstruktívabban rendeződjenek el. Meg kellett győznie a felesé-

gét, hogy ne két különálló személyként gondoljanak egymásra, akik az elsőbbségért harcolnak, és *leginkább az a saját érdeke is*, hogy soha ne használja ki a felesége érzékeny pontjait, hibáit vagy gyengeségét csak azért, hogy ő „győzzön” egy vitában. Végül úgy döntött, hogy használja a néhai neves házassági tanácsadó, Gary Smalley által „érzelmi szóképnek” nevezett elvet (egy példa, amivel az egyik ember képes a gondolatait, érzéseit közölni a másikkal).

Ekkoriban Joseph és felesége a Sierra Nevada hegyei között túráztak. Egyszer éppen egy hús patak mellett ültek, a háttérben a gyönyörű hegyekkel. Ez adott Joseph-nek hirtelen ötletet a példázatra. Azt mondta a feleségének: „Amikor veszekszünk, mintha az egyik hegycsúcson állnánk. Sok házaspár hiszi magát a hegy királyának konfliktus közben. Az »győző«, aki szavakkal felül tud kerekedni a másikon és elmegy odáig, hogy letaszítja a másikat a csúcstról. Ez viszont csak látszat győzelem. És én soha nem akarok így bánni veled. Nem egyszerűen azért, mert jó ember vagyok, hanem azért is, mert a házasság egy hosszú és erős kötéllal a bokánknál összekötött bennünket: ha te leesel, én is leeselek. Igaz, hogy ketten vagyunk, de a házasságunk egy, egyetlen kapcsolat. Mindkettőnk legfontosabb érdeke, ha csak azt gondoljuk, mondjuk és tesszük, ami hasznos az egységünknek, amit a *házasság egységének* hívunk. Nincs győztes és vesztes, mindketten vagy győzünk, vagy veszítünk.” Ez a filozófia lett az egység kulcsa Joseph-ék házasságában és családjában.

Jobban meggondolva a házasság nem mindennapi kísérlet arra, hogyan működhet együtt, egy egységként két potenciálisan és alapjaiban más ember. Mike Mason, a *Mystery of Marriages* című könyvében így mutatja be a nehézségeket: „Még a legszorosabb kapcsolatban élő párok is óhatatlanul az akaratok harcának összecsapásában találják magukat, mivel a házasság vad és merész kísérlet két nagyon is öntudatos, magukat középpontba állító ember együttműködésére, majdnem a lehetetlenség szintjén. A házasság nem mentesíti a kapcsolatot a konfliktusoktól, nem veszi ki a problémák olvasztótégelyéből, amelyben a két akartnak egybe kell formni és megtisztulni, mindkettőjük megelégedésére” (Sisters, Oreg., 1985, Multnomah Press, 167. o.). Bemutatja az *Engedelmesség* címet viselő briliáns fejezetben, hogyan történhet meg mindez. Egy kicsit talán hasonlít az előbbi köteles példázatra. „...*aki a legkisebb közöttetek* - mondja Jézus - *az a nagy*” (Lk 9:48, ÚRK)... A házasság, legalábbis optimális esetben, egyfajta verseny, amelyet önfeladásversenynek is hívhatnánk, fordított

kötélhúzás két akarat között, amelyben mindkettő eltökélte, hogy nem fog nyerni. Bizony ez az egyetlen olyan hozzáállás, amely működik a házasságban, egyszerűen azért, mert Isten így tervezte el” (i. m. 167. o.).

SZENTÍRÁS

„Az asszonyok engedelmeskedjenek saját férjüknek... gyermekek, engedelmeskedjeteek szüleiteknék... szolgálák... engedelmeskedjeteek test szerint való uratoknak” (Ef 5:22; 6:1, 5, ÚRK). Amikor a Szentírást elferdítik, csak idő kérdése, és az emberek helytelenül járnak el. El sem tudjuk képzelni, hányszor idézték már e három szövegrészt a Szentírást szándékaival ellentétes módon!

Ironikusan hangzik, de a Lélekkel betelni jelentés - szemben az alkoholtól lerészegedni jelentéssel - ugyanannak az ígének egy szélesebb kontextusa (Ef 5:18). Csakhogy az alkohol rossz tanácsadó. A társadalom által gyengébbnek ítélt fél gyakran szenved ennek a hatásától. Időnként a kulturális okok miatt ugyanolyan fontos kimondani egy szöveggel kapcsolatban, hogy mit nem jelent, mint azt, hogy mit jelent. Valószínűleg itt is ez a helyzet.

Pál felsorolása és a kiegészítő megjegyzések szemben állnak a korabeli, nem bibliai listákkal, amelyek a kemény bánásmódra bátorítottak, hogy így erőszakolják ki a tiszteletet a férj, a szülő vagy a rabszolgotartó iránt (lásd Jon Dybdahl, szerk., *Andrews Study Bible*. Berrien Springs, Mich., 2010, Andrews University Press, 1549. o.). Pál egészen másra gondolt. Habár a rabszolgotartó-rabszolga viszonyról sok minden elmondható Pálnál (talán kellene is), a negyedévi tanulmány fókuszában most a család áll.

A heti tanulmánnyal kapcsolatban a családi egységről, az engedelmeségről, a szeretetről, a Krisztusnak az egyházhoz fűződő viszonyáról szóló témák mind megtalálhatók az Efézusi levélben. Ez így is van jól. Különben arra juthatnának egyes szövegmagyarázók, hogy az engedelmesség csak a feleségre érvényes, aki köteles alávetni magát a férjének. Valóban, az *engedelmességgel* fordított szó itt nem közvetlenül a férjre alkalmazott kifejezés, csakhogy az előző versben az áll, hogy „*engedelmeskedjeteek egymásnak*” (Ef 5:21), ami annak az általános következménye, ha a felek betelnek Szentlélekkel (Ef 5:18). Nagyon valószínűtlen, hogy Pál csupán a feleségekre gondolt volna, amikor leírta Ef 5:21 ver-

sét, hacsak valaki nem merészeli azt állítani, hogy csupán a feleségek telnek be Szentlélekkel (ezt a konklúziót a férfiuralmat valló magyarázók lenyelhetetlennek tartanák). Bizonyára nem arra gondolt Pál, hogy a feleség ne engedelmeskedjen a férjének, hanem az engedelmességet azzal a kapcsolattal látja párhuzamban, ami Krisztus és népe között van (Ef 5:22-24). Ez a párhuzam viszont csak akkor érvényes, ha a férj Krisztus szeretetének élő metaforája (Ef 5:25). A világegyetemben az engedelmesség legnagyobb cselekedete Krisztus önkéntes áldozata volt, hogy menyasszonya megmentéséért adja életét. Úgy is alkalmazható Pál kijelentése a házasságra, miszerint „engedelmeskedjete egymásnak”, hogy a férj engedelmességét a krisztusi szeretet parancsába rejte közli az Ige.

ALKALMAZÁS AZ ÉLETRE

A modern kor bálványimádása az önimádatban fejeződik ki, amelyben az ember abszolút autonómiája az egyetlen elfogadható mérce: saját fontosságom, vágyaim, prioritásaim, ambícióim – senki ne mondja meg nekem, hogyan hajtsam össze a ruhám vagy mosogassak el. Ez a fajta etika azt állítja, hogy „amíg másoknak nem ártok, addig azt csinálhatok, amit akarok”. Természetesen az egyén tényleg azt *tehet*, amit akar, de csak akkor *kapja* azt, amit szeretne, ha valahol ott van a horizonton a keresztyén érettség, a szeretetteljes kapcsolat és a családi egység. Most a csoportban beszéljétek meg a tanulmány alapvető, bár néha talán kicsit elvonatkoztatott témáit, különösen azt, hogyan jelenik meg mindez tettekben!

MEGBESZÉLENDŐ KÉRDÉSEK

1. Mit *tehet* egy férj vagy egy feleség, ha úgy érzi, hogy a kapcsolatukban jobbra a másik fél vágyai dominálnak? Hogyan kezdhet erről beszélgetést, hogy az egység elérése felé haladjanak? Ha lehet, ne általános dolgokat említsetek!
2. Milyen családi stratégiák segítségével lehet az elidegenedett gyermekeknek segíteni, hogy érezzék, az ő vágyaik és a véleményük is számít a családban – anélkül, hogy a szülő és a gyermek közötti tekintélykapcsolatot a feje tetejére állítanánk?
3. Engedelmesség, szeretet és elkötelezettség: egyik esetben sem elég, ha csak kimondjuk. Nap mint nap apró kis tettek százaiban kell ezt kifejezni a családban. Tudtok ezekre példákat mondani, amelyek segítik a családi egység fennmaradását?

MISSZIONÁRIUSNAK SZÜLETETT

Marcelo Fernandez, Argentína

A feleségem és én 14 évig imádkoztunk gyermekáldásért. Sok-sok vizsgálat után az orvosunk kijelentette, hogy szinte semmi esélyünk arra, hogy gyerekünk szülessen. Az örökbefogadás pedig majdnem lehetetlen a hazánkban, Argentínában. Történt később, hogy lehetőségünk adódott misszionáriusként dolgozni egy zárt országban. Gondoltuk, hogy ott talán majd örökbe fogadhatunk egy gyereket. Úgy tűnt, minden sínen van: a divíziónk, az ország adventista vezetői és hatóságai is zöld utat adtak nekünk. Ekkor tudta meg a feleségem, Elisa, hogy várandós. Vicces volt, amikor a pozitív teszt láttán egy pillanatra teljesen ledermedtem. „Uram, miért most?! Ez igazán furcsa időzítés! Most meghiúsul a szolgálatunk a baba miatt?”

De épp ellenkezőleg történt. Mindenki megnyugtatót és igent mondott az aggodalmas kérdéseim ellenére is.

Fiunk, Ezékiel három hónappal az után született meg, hogy az elzárt országba költöztünk. A bizonyosságtevés ajtóinak 80%-át ő nyitotta ki előttünk. Gyorsan rájöttünk, hogy a helyiek mennyire szeretik a gyerekeket, a külföldiekét pedig még inkább! Állandóan körbevették a feleségemet, ellátták nevelési tanácsokkal, kérték, hadd fotózzák le a babát. A fiunk segítségével gyorsan összebarátkoztunk az emberekkel a lépcsőházban, a parkban, a boltokban. A gyerekek is szívesen játszanak vele, így sokan eljönnek a szombatiskolai osztályunkba is. Látják, hogyan öleljük meg a kisfiunkat és mennyire boldogok vagyunk együtt, így világosabban látják Isten szeretetét is.

Nap mint nap örülünk annak, hogy mennyi bizonyosságtevési alkalmat kapunk Ezékiel által. Aztán még nagyobb meglepetés ért. A feleségem újra várandós lett! Ezúttal kislányunk született. A helybeliek számára az egy fiú, egy lány kombináció maga a tökély. Még több barátunk lett! „*Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és nem a ti utaitok az én utaim*” (Ézs 55:8) - mondja az Úr. Ez így igaz. Isten időzítése és tervei tökéletesek. A gyermekeinknek máris „több csillag van a koronáján”, mint nekem és a feleségemnek együttvéve.

Gyereknevelés

A tanulmány rövid áttekintése

A Bibliában nagy dolog, ha az embernek gyermekei vannak. Anyák könyörögtek Istennek (vagy a férjüknek), hogy tegyenek valamit ezért. Egyes esetekben Isten csodát tett, hogy asszonyok teherbe essenek (gondolj Annára, aki a szent sátor előtt sírt, vagy Ráhelre, aki halni vágyott, mert nem esett teherbe).

Mostani témánk a gyermekáldás, mégpedig komplex módon, széles spektrumban tárgyalva, olyan vetületekkel, mint a terméketlenség, a születésszabályozás, az abortusz, az örökbe fogadás, egy szülő gyermekvállalás és fegyelmezési módszerek. Bármilyen terheket is cipeljen valaki a gyermekeivel kapcsolatban, fontos emlékezni rá, hogy Isten maximálisan törődik mindenféle családi helyzettel. Ez a dolgok könnyebb része. Hogy mindezt magadra is értsd, illetve azokkal kapcsolatban is, akik szerinted rosszul nevelik a gyermekeiket, már sokkal nehezebb.

Kezelhetjük a gyermekek felnevelését úgy is, mint a tanítvánnyá tevés egyik módját. Habár a Biblia sok iránymutatást ad, miként neveljük a gyermekeinket (2Kor 12:14; Ef 6:4; Kol 3:21), a legtöbb példa a Szentírásban azokra az esetekre fókuszál, amelyek azt mutatják, *mit ne tegyünk* a gyereknevelésben (pl. kivételezés, a fegyelmezés elutasítása, istentelen életmód). Ha mi, szülők képesek leszünk tanulni e családok hibáiból és a sajátjainkból, a gyermekek egyen-egyenként csillagok lesznek majd a mennyei koronánkon. Viszont némelyek abban a reményben, hogy ezzel mentik meg a gyermekeinket, úgy értik Péld 22:6 passzusát, mint ami nem illik a szabad akarat kérdéséhez és a nagy küzdelem szemléletéhez. E közismert szakasz rövid és imádságos tanulmányozása segít tisztábban látni és felkínál néhány egyéb értelmezési lehetőséget is.

A SZENTÍRÁS

Péld 22:6 azon ritka versek egyike, amelyek egzisztenciális reményt kelthetnek, de teológiai traumához is vezethetnek, mivel többféleképpen fordítható, miközben teológiailag következetes – vagy akár mindkettő egyszerre. Kicsiny kóistoló az ószövetségi bölcsességirodalomból, amelynek mondandója úgy fordítható, hogy az egyik fordítás virtuálisan akár a másik ellentéte is lehet. Benne van minden, amit Douglas Stuart *My Favorite Mistranslations* (Félrefordítások, amelyeket leginkább kedvelek) c. írásában röviden felsorol az ilyen igékről (W. H. Griffith Thomas Memorial Leadership lectures, 2013. február). Kiváló példa arra a kihívásra, borzongásra és meglepetésre, amely akkor keríti hatalmába az embert, amikor mélyebben tanulmányozza a Bibliát annak értékeiért. Bár vitathatóan, de ez a legismertebb és legtöbbit idézett ige a gyermekekkel kapcsolatban az Ószövetségből, amelyet érdemes áttekinteni, amikor majd a héten a gyermeknevelés kérdéseit átnézzük.

A STANDARD FORDÍTÁS

Amit én standard fordításnak hívok, nem más, mint amit majdnem minden fordítás követ (angol fordításokban, ill. sok német és francia fordításra is igaz mindez). Meglehetősen közel jár a King James-féle interpretációhoz: „*Neveld a gyermeket az ő útjára, amelyen járnia kellene; még mikor megvénhedik is, el nem távozik attól*” (Péld 22:6, közvetlen fordítás angolból). Először is, a tanulmány felhívja a figyelmünket egy kritikus pontra, amely vissza-visszatér. Nem számít, hogyan fordítjuk ezt a részt, semmiképpen nem jelenti azt, hogy minden akaratos gyerek a rossz nevelés miatt vált olyanná, amilyen. Ezt a kérdést le is vehetjük a napirendről.

Az értelmezéshez mindig figyelembe kell venni a szöveg irodalmi műfaját, ez a szöveg pedig egy olyan bölcsességirodalmi térben helyezkedik el, amely tele van közmondásokkal és magvas (rövid, erőteljes, de gazdag jelentésű) mondásokkal. Egy példabeszéd nem lenne példabeszéd, ha simán felsorolná a jellemzőket, esetleg a nem jellemzőket vagy éppen a kivételeket. Így ezt a verset általános alapelveként kell tekinteni arra, hogy milyen hosszú távú következményekkel jár az, amit a gyermekek a korai éveikben tapasztalnak. A szülői büntudatnak és/vagy bizonyosságnak, ami abban a kérdésben jelenik meg, hogy „Mikor fog a gyermek

vége azon az úton járni, amelyen kellene?”, át kell alakulnia szülői gondolkodássá, tanulássá és folyamatos imádkozássá.

A standard fordítás támogatóinak meg kellett védeniük a fordításukat, hogy „*arra az útra, amelyen járnia kellene*”, lévén a héber eredeti csupán annyit ír, hogy „*az ő útja szerint*”. A fordítók *A példabeszédek könyvének* általános mondandójából indulnak ki, a kontextusból, hogy itt az „út” a bölcsék és igazak útja, amelyet Salamon és barátai támogattak, ezért be kell illeszteniük a „*kellene*” szót, hogy megőrizzék az általuk preferált jelentést. Egy kis fordításbéli elcsúszás azoktól is ered, akik úgy látják, hogy az „*ő útjára*” arra utal, amikor a személynek fel kell fedeznie a személyes elhívását, majd meg kell erősödnie ebben az irányban. Ez a látásmód jelenik meg a *The Seventh-day Adventist Bible Commentary* ezen versének magyarázatában is, amikor azt írja, hogy „az életutunknak összhangban kellene lennie a természetes hajlamainkkal” (*The SDA Bible Commentary*, 3., 1020. o.). Mások azonban azt érzik, hogy ezzel a látásmóddal időben nem odavágó pszichológiai értelmezés kerül a szövegbe, amely nem illeszkedik a könyv témái közé.

EGYÉB FORDÍTÁSOK

Más fordítások szintén a módosított értelmezésből indulnak ki, beleértve a „*kellene*” kifejezést is a szövegbe: „*az útjára, amelyen járnia kellene*”, de eközben hiszik, hogy a héber szöveget szó szerint kell venni, amikor azt olvassuk, hogy „*az ő [saját] útja szerint*”. Doug Stuartnak és másoknak problémát jelent, hogy a héber *na'ar* szót gyermeknek fordítják többnyire, mivel szerintük „*még nem házas fiatal*” kellene inkább fordítani (Doug Stuart's full 2013 Griffith lectures. Címe: „*My Favorite Mistranslations*”). Ebben a javaslatban a vers inkább tinédzserekre vonatkozik, mint a kisgyerekekre. Stuart szerint így kellene fordítani a szöveget: „*Tanítsd a kamaszt az ő útja szerint, amikor megöregszik sem hagyja el azt.*” Ekképpen az értelme inkább egy következményre utal. Nem az van benne, hogy a helyes gyermeknevelés következményei pozitívak lesznek, hanem hogy a lazább szülői gondoskodás, amely illeszkedik a neveletlen tinédzser „*útjához*”, hosszú távon ártalmas eredményeket szül. Stuart a középkori zsidó filozófust, Ralbagot idézi (a Ralbag egy mozaikszó, a Rabbi Lévi ben Gershonból), aki így fordítja a szöveget: „*Neveld a gyermeket az ő gonosz hajlamai szerint, és egész életében gonosz hajlamát fogja követni.*”

Miért nem jelenik meg ez a fordítási mód szélesebb körben a modern fordításokban? Valószínűleg azért, mert a népszerű/korai fordításokban leírtaknak van egyfajta tehetetlenségük, amely hat a későbbi interpretációkra. Az értelmezés gyakran ellenáll az időnek. Gordon Hugenbergnek van egy elmélete arra, hogyan keletkezhetnek ezek az értelmezések kezdetben: „Valószínűsíthető, hogy a korábbi fordítók figyelmen kívül hagyták ezt az értelmezést a szövegben, nem a héber szöveg nehézségei miatt, hanem mert ezzel az első mellékmondat ironikus parancsá válik.” Azt mondja az olvasónak, hogy tegyen valamit, amit igazából *nem kellene* tennie: »neveld a gyereket az ő saját útja szerint«. Valójában semmi szokatlan nincs egy ilyen eszközben, teljesen magától értetődő az olyan irodalmi formákban, mint a példabeszéd, amely használja a szarkazmust, hogy általa jó irányba tereljen. Nézd meg például Péld 19:27-ben, ahol az eredeti szöveg: »Fiam, ne hallgass a tanításra és majd eltévelyedsz a bölcsesség igéjétől« [a magyar fordítások nem felszólító módban adják vissza, ezért az eredeti jelentés szerint fordítottuk és nem idéztük - a ford.] (Gary D. Pratico and Miles V. Van Pelt: *Basics of Biblical Hebrew Grammar*. Grand Rapids, 2007, Zondervan, 163. o.).

AZ EZERÉVES ÉRTELMEZÉS

A következő „fordítás” inkább nevezhető történeti értelmezésnek, mint fordításnak. Azonban elég dolog szól mellette ahhoz, hogy akármennyire kellemetlen, elfogadjuk lehetséges megoldásként. Ha láttad már a Leningrádi Kódexet, amely a legrégebbi *teljes* szövege a héber Bibliának, biztosan emlékszel rá, hogy a margóján megjegyzések vannak. Ezeket jegyezték le a maszoréták, egy zsidó szövegmásoló és tudós csoport tagjai Kr. u. 600 és 1000 között. Ők fejlesztették ki az ún. pontozást is a héber mássalhangzókhoz, hogy segítsék standardizálni a szövegek kiejtését. Más szóval egy magánhangzórendszert adtak a szöveghez, hogy a zsidó közösségek ne felejtsek el, hogyan kell írni/kiejteni a héber írásokat. Ezek mellett technikai és nyelvi megjegyzéseket is tettek a margókon. Ezek a megjegyzések egy ezeréves ablakot nyitnak ahhoz, hogy lássuk, hogyan értették ők Péld 22:6 versét.

A szöveg maszoréta értelmezése minden tekintetben visszalép Énókiig és ahhoz, hogyan betűzték a nevét a héberben. Kétféle lehetőség van erre. A maszoréták pedig felírták ezt a margóra. Szokásosan Énók neve tartalmazza az ún. *holem waw*-ot (ez adja ki együtt az o-betűt a névben: tkp. egy

waw mássalhangzó, amely fölött egy pont található, ez a pont a *holem*, és együtt adják ki a magánhangzót - a ford.). Azonban három esetben a betűzés „hibásan” jelenik meg, és csak a *holem*-et tartalmazza a szó (a kiejtés azonban még mindig ugyanaz az „o”). Közben ne feledjük, hogy a Szentírásban nem csak egy Énók szó található, az első hibás megjelenés a maszoréták szövege szerint 1Móz 25:4-ben van. Ezért a maszoréták kiírták a margóra ennél a versnél, hogy a három hibásan betűzött név 1Móz 25:4, 4Móz 26:5 (itt az általunk használt fordítások szövege kissé eltér, mivel itt a Hánók szerepel, vagy mondhatnánk, hogy Énók családja, vagy másképp mondva az énokíták, amelyben van az a bizonyos hibás betűzés az eredetiben), ill. Péld 22:6 versében szerepel. Más szóval a maszoréták Énók nevének egyiki lehetséges betűzését látták Péld 22:6 szövegében is.

No, de várjunk csak! Énók neve nem is szerepel az említett szakaszban! A helyzet az, hogy a „neveld”-nek fordított igét Péld 22:6-ban éppen úgy írják, ugyanazokkal a betűkkel, mint a hibásan betűzött Énók nevet. (És még egy kis kiegészítés azok számára, akik jártasak a héber nyelvben: való igaz, hogy a maszoréták kommentálhatták a margón a *qual imperatívuszt* a *chanak* igében, csakhogy a hiányos *holem* standard megoldás a *qual imperatívusznál* Wilhelm Gesenius szerint. Így nem valószínűbb, hogy a megjegyzéssel egy hibás variánst akartak kommentálni az Énókra, mint megjegyzést tenni egy szokásos összekapcsolásra a *chanak*-kal kapcsolatban?)

Sőt a maszoréták megjegyzése Péld 22:6 verséhez közvetlenül kapcsolódik az Énók/neveld héber szóhoz. Ez a marginális hivatkozás, amely nem mondat formájában van, szó szerint ezekkel a jelentésekkel bír: kétszer, valaminek a kezdete, vers, Methuselah. Ismétlésképpen, ez a tartalma a maszoréta kommentárnak, amelyet a héber *hanoch* szóhoz írtak, és ez magyarul Énóknak vagy nevelésnek is fordítható. Az egyik kommentált bibliafordítás (az angolban - a ford.) így hivatkozik a maszoréta megjegyzésre *A példabeszédek könyve* adott szövegével kapcsolatban: „Két esetben a *hanoch* szó vers kezdetén jelenik meg... Methuselah.” Hát nem érdekes, hogy Mathuselaht említi? Mathuselah úgy jelenik meg, mint értelmezés a *hanoch* ígéhez, ami megnyitja a lehetőséget, hogy a *hanoch* szót Énókként lássuk vagy értelmezzük, ahelyett, hogy „nevelésnek” fordítanánk. A másik példa, amelyben az Énók/nevelés szó a szöveg elején jelenik meg 1Krn 1:3, ahol ez olvasható: „Énók, Metúselah, Lámek.” Ebben az esetben arra

az Énókra utal, aki Istennel járt 1Mózes 5. fejezete szerint. E margószéli megjegyzések fényében valószínűsíthető, hogy a maszoréták (akik az anyatejjel szívták magukba a héber Bibliát), amikor Péld 22:6-ot olvasták, Énókra is gondoltak, sőt Methusélahra is. Itt egy alkalmazás Joseph Lukowski tolmácsolásában, akinek ezek után adósa lehetünk a vita kapcsán: „Használjuk Énók példáját akkor, amikor a gyermeknek az ő útja szerinti igét értelmezzük (tkp. így az Énók szerinti utat), mert még ha meg is öregszik (ahogy Methusélah), nem fog eltérni attól (Péld 22:6)” (Forrás: <https://hermeneutics.stackexchange.com/questions/21709/what-15-is-the-proper-translation-of-proverbs-226/21787#21787>). Lukowski értelmezésében hevenyészett parafrázisként így adható vissza a szöveg értelme: „Neveld a gyermekeket Énók útja szerint, és ők végig hűségesek maradnak, egészen agg korukig, mint Methusélah.” Jól látható, a maszoréták úgy tekintettek erre a szövegre, amely a szülőket arra bátorítja, hogy neveljék úgy a gyermekeiket, hogy személyesen ismerjék az Istent és járjanak vele, ahogy Énók is tette. Ennek eredménye lesz, hogy az igazságban kitartó életük idős korban gyümölcsözőzik (lásd 2Móz 20:12), ahogy történt ez a legidősebb emberrel, aki valaha élt a földön, Énók fiával, Methusélahal.

ALKALMAZÁS AZ ÉLETRE

Mindannyian azt szeretnénk, ha a gyermekeink Énók útján járnának, függetlenül attól, hogy a maszoréták Énókot beelélták-e a vizsgált szövegbe vagy sem. Énók nem látott halált, ami párhuzamként szolgál számunkra: van remény, hogy a gyermekeink soha se tapasztalják meg a végső/második halált (Jel 20:14).

MEGBESZÉLENDŐ KÉRDÉSEK

1. Hogyan tehetjük annyira vonzóvá az Istennel való járást a gyermekeink számára, hogy ők legalább annyira akarják ezt maguknak, amennyire mi akarjuk nekik?
2. Egy keresztyén előadó, amikor egy írását befejezte, nyilvánosan köszönetet mondott a családjának a támogatásért, ekképpen: „Szeretném megköszönni a feleségemnek, aki szeretettel segített... és a gyermekeimnek, akik szeretettel akadályoztak.” A gyermekek egyszerre lehetnek áldás és próba (bár néha talán maga a próba az áldás). Hogyan segítettek a gyermekek neked, hogy kiforrottabb légy és a jellemed formálódjon?

A KÉT FIÚCSKA TÖRTÉNETE

Juan és Juanita, Argentína

A gyerekek megállás nélkül kopogtattak Juan és Juanita házának ajtaján a Hetednapos Adventista Egyház kórházának területén, Afrikában. A házaspár Argentínából érkezett egyéves misszionáriusi munkára. Alig jöttek ki a fizetésükből, de szívesen adtak rizst és más, alapvető élelmiszert az embereknek. Aztán megtudták, hogy némelyik gyerek valójában nem éhes, csak gondoskodásra, törődésre vár. Mivel szerették volna felmérni az igényeket, ellátogattak az egyik kamasz segítőtjük falujába. A fiúnak két kistestvére volt, 3 és 5 évesek, mindketten betegen feküdtek éppen. Szülők nélkül éltek, a bátyjuk próbálta eltartani őket. Juan és a felesége elhatározták, hogy tíz napra, amíg meggyógyulnak, elviszik a két kisfiút a saját házukba, a kórház területére. Időközben megtudták a részleteket is: az apa már nem él, az édesanya pedig messze dolgozik, a gyerekeket nem tudja magával vinni. Juanék tovább gondoskodtak a kicsikről. Beíraták őket az adventista óvodába és velük jártak a szombatiskolába. A gyerekek csak úgy itták a bibliai történeteket. Bár kicsik voltak, próbáltak segíteni a házimunkában is. Juanék úgy gondolták, hogy a fiúk édesanyja bizonyára nagyon szerető szívű, tiszteletreméltó lehet, ha ilyen jólelkű gyerekei vannak. Amikor letelt az egy éves megbízatásuk, a helyi barátaik gondjaira bízta a fiúkat. Juan és Juanita egy idő múlva visszatértek még egy évre, és megtudták, hogy a három testvér közül a legidősebb, a kamasz fiú, meghalt; anyjuk pedig magával vitte a két kisebbet. Juan felkutatta az édesanyját és meglátogatta őket.

„Igazi áldás volt megismerni az asszonyt – mondta Juan. – Valóban nagyon kedves és jólelkű. A fiúk izgatottak voltak, mert már régen nem találkoztunk.” Később együtt is visszamentek a feleségével, és a gyerekeknek szépen illusztrált könyveket vittek, minden családtagnak Bibliát is adtak és egy példányt *A nagy küzdelem* című könyvből.

„Számomra ez egy forradalmi tapasztalat volt. A missziómunkát bevittük a házukba. Tegyétek ezt mindnyájan!” „Valahányszor kinyitjuk ajtónkat Krisztus szükségben lévő és szenvedő földi testvérei előtt, mindig láthatatlan angyaloknak mondjuk azt, hogy *Isten hozott*” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 2010, 545. o.).

Veszteségek

A tanulmány rövid áttekintése

Vannak a családi életben olyan szakaszok, amelyeken legszívesebben nem mennénk keresztül. Némelyik elkerülhetetlen, ugyanakkor mélyen fájdalmas, mint az egészség végleges elvesztése és a halál. Aztán vannak események, amelyekről nem hittük el, hogy megtörténhetnek. Kinek jutna eszébe az esküvője napján, amikor ott áll a barátok és a család előtt, hogy mindez nyitánya lehet a házasságtörésnek, a függőségnek vagy éppen a családon belüli erőszaknak? Pedig ilyenek újra és újra megtörténnek. A heti gondolatok a valóság kijózanító történéseiről szólnak, amelyeknek a családon belül lehetünk kitéve. Ezek mellé biblikus és keresztény tanácsokat kívánunk adni.

Nem kétséges, hogy a testi egészségünk és a jóllétünk számít Istennek. Amikor szenvedünk, Ő is szenved: „*a mi betegségeinket viselte, és a mi fájdalmainkat hordozta*” (Ézs 53:4, ÚRK). Persze gondolhatnánk, hogy amikor a Messiás eljött a földre, sokkal több nyomasztó kötelesség nehezedett a vállára, minthogy a betegek gyógyításával töltse az idejét, de tévedünk, ha ezt hisszük. Valójában a legtöbb időt ezzel töltötte földi életében. És feltételezhetjük, hogy ebben azóta sem változott. Így a folyamatos érintettségének és törődésének a betegek iránt örökkévaló pecsétként kellene szolgálnia azok missziójában, akik az Ő nevét hordozzák.

„Bízam benned!” A hanghordozás, amellyel ki-ki e szavakat olvassa, feltárja a valóságát annak, amit az emberek megélnék az elárulás fájdalmas cselekedeteit követően. Jézus tudja, milyen az, amikor elárulják az embert (Lk 22:48), és együtt érez azokkal, akiknek a bizalmát eljátszoták. Még a paráznsággal kapcsolatos szavait is (Mt 5:28), habár gyakran a személyes szentség összefüggésében olvassák, lehet úgy nézni, mint kísérletet arra, hogy úgy tartsuk be házassági fogadalmunkat, hogy már a szívben megakadályozzuk azt, amit a törvény tilt a testnek.

A SZENVEDŐ ISTEN A SZEMÜNK ELŐTT

Bizonyos értelemben mi mindannyian intellektuális küzdelmet folytatunk a világban lévő állandó fájdalommal és szenvedéssel. Joseph az első komoly küzdelmét akkor élte át, amikor egy nem hivatalos megemlékezésen Istenről beszélve egy anya szemébe kellett néznie, akinek a fia (Joseph legjobb általános iskolai barátja) agysérülést szenvedett egy autóbalesetben, majd később befejezte igen nehéz életét, öngyilkos lett. Joseph még húszéves sem volt, ahogy a barátja sem. Nagyon nehéz bármit is mondani ilyen helyzetben. Nem kétség, hogy Joseph-nek is nehéz volt megszólalnia. Persze még nehezebb lett volna, ha Isten, akiről Joseph a legjobb barátja anyjának beszélt, nem látta volna a saját Fiát a kereszten függeni és meghalni. Isten maga is átélte a fájdalmat és a szenvedést, így személyes tapasztalata alapján szólhat a mi fájdalomainkról. Ebben a tekintetben különleges helyzete van köztünk.

E héten végigvesszük a veszteségek időszakait, amelyek szembeállítanak bennünket a szenvedések sorával, miközben alapvetőnek fogadjuk el, hogy az igaz Isten mindvégig jelen van (és aki nem mentes a fájdalom tapasztalatától). Az idős egyházfi, John R. W. Stott, *The Cross of Christ* című könyvében (Downer's Grove, Ill., 2006, InterVarsity Press) olvasható a híres megjegyzés: „Jómagam sosem tudtam volna hinni Istenben, ha nem lett volna a kereszt... A fájdalom világában hogyan lehetne tisztelni Istent, ha sosem érinthette volna a fájdalom?” Majd azzal folytatja, hogy a szenvedés sokkal kezelhetőbbé vált Isten szenvedése által. Mennyire igaz!

BÁTORÍTÓ PÉLDÁK

Egy szerettünk egészségének az elvesztését vagy éppen a magunkét látva sokat jelenthet Annie Johnson Flint írásának szépsége, akinek fájdalmas ízületi gyulladás volt a kezén. Gyermekként elvesztette a szüleit, később súlyos reumás ízületi gyulladásban szenvedett, amely fájdalmasan eltorzította a testét. Rákos lett, inkontinenciával küzdött, később meg is vakult. Olyan intenzívek voltak a fájdalmai és a gyulladások a testén, hogy amikor életrajzírója utoljára látta, megjegyezte, hogy hét vagy nyolc párnával kellett kitámasztani a testét. Mégis Istennek e meggyomorodott gyermeke alkotta meg a következő dicsőítő éneket:

Ha a terhek nőnek, Isten több kegyelmet ad,
Több feladat okán az Úrból több erő fakad;
A növekvő szenvedés növeli kegyelmét,
A sokasodó próbák sokszorozzák békéjét.
Amikor ellenállóképességünk kimerül,
Erőnk a nap felénél már elcsendesül,
Összes forrásunknak vége lett,
Atyánk teljes odaadása még csak elkezdett.
Ne félj attól, hogy szükséged meghaladja a lehetőségeit,
Epekedik érted, hogy megossza forrásait;
Feszkes karja örökre felemelve áll, segíteni;
És mind téged, mind terheidet felszabadítani.
Szeretetének nincs határa, kegyelme mértéktelen,
Hatalmát semmi sem kötheti meg, emberben nem lehet félelem;
Mert végtelen gazdagsága Jézusban terem,
Akit Ő ad és ad és ad szüntelen.

Ha az élet elvesztésére gondolunk, jusson eszünkbe Henry, Ellen White legidősebb fia, akit elveszített. Henry megfázott, tüdőgyulladást kapott, amibe belehalt. Ellen White felidézi a megérintő pillanatot fiával való beszélgetésekor: „Amikor a legidősebb fiam, Henry White haldokolva feküdt, azt mondta: »A fájdalom ágya becses hely arra, hogy Jézus jelenlétében legyünk« (Selected Messages, 2. köt., 274. o.). 1863. december 20-án James és Ellen White elvesztették „édes énekesüket”. Henry kívánsága szerint kisöccse, John Herbert mellé temették, hogy együtt jöjjenek elő a feltámadáskor. Mindössze 16 éves volt, amikor meghalt, de tapasztalatból tudta, mit jelent újjászületni: Jézus jelenlétében élni, a feltámadás ígéretét magunkénak tudni. E két ajándék mindent elviselhetőbbé tesz.

AZ ERŐSZAK ÉS A PARÁZNASÁG GYÖKERE

Legyen az ember keresztény, vagy nem, mindenkinek el kellene ismerni, hogy a Názáreti Jézus rámutatott az emberi gonoszság gyökereire. Az emberek többsége szembesül bizonyos társadalmi problémákkal, mint a családon belüli erőszak és a paráznaság, miközben nem találnak határozott megoldást arra, hogy a dolgokon érdemben változtassanak. Jézus viszont nem habozott leleplezni, majd ki is tépni e bűnök gyökerét. A Tanítói melléklet érinti a családon belüli erőszak és a hűtlenség kérdéseit, és eközben figyeljünk Jézusra, hogyan hatol a dolgok mélyére!

Jézus visszavezeti a házassági hűtlenség és a gyilkosság okait (ami az erőszak csúcsa) olyan tevékenységekhez, amelyek mindannyiunkkal előfordultak (Mt 5:21-22, 27-28). Kijózanító megtudni, hogy a kéjes tekintet és a haragvó lélek olyasmí, amit mindannyian tapasztalunk. Az ilyesmi mindenkit olyan pályára állít, ami ha a kontroll nélkül folytatódhat, házasságtörésbe és gyilkosságba visz. Aki ezt túlzónak véli, gondoljon Jézus kijelentésére, amikor az ország legmagasabb bírósági fórumát, a Szanhedrint említi, végül pedig a „pokol tüzét”, egyszerűen azért, ha valaki megvetően nyilatkozik egy atyjafiáról (Mt 5:22). Ez a nyelvezet nem példázat, hanem maga a puszta valóság, hogy a házasságtörés és a gyilkosság olyan fa, amely a kéjvágy és a harag magjából nő ki. Jézus megelőző, előre óvó szándékkal beszél a szexuális bűnről és a gyilkosságról (az extrém erőszakról). Az „ellenséggel való küzdelmet” a kezdeteknél ragadja meg, pl. a kéjes tekintetnél és a haragvó szónál. Nem annyira naív, hogy majd akkor lépjen közbe, amikor az embernek már félig elment az esze a dühtől vagy olyan embertől várjon hűséget, aki már teljesen átengedte magát a kéjes vágyaknak és ábrándoknak.

Képzeljünk el egy társadalmat (családot, gyülekezetet és államot), amely komolyan veszi Jézus szavait, és már korai életkorban elkezd az emberek eszébe vénsni a kontrollálatlan haragtól való iszonyodást vagy az emiatti szégyenérzetet, és elítél minden olyan érzékiséget, amely kéjes gondolatokat vagy pillantásokat vált ki!

TRAGIKUS BIZONYSÁGTÉTEL

Az ember azt hihetné, hogy Jézus hitvalló követőinek otthona - vagyis a keresztény otthon - mentes a családi erőszaktól. Ezzel szemben Benjamin Keyes, a Regent Egyetem Trauma Centrumából sajnálattal állapítja meg a tény, miszerint „a keresztény házasságokon belül jóval magasabb előfordulását láttuk a családon belüli erőszaknak, mint a nem keresztény otthonokban” (Charlene Aaron: *„Domestic Abuse in the Church: ‘A Silent Epidemic’* 2006. február 5. Forrás: <http://www1.cbn.com/cbnnews/us/2016/January/Combating-Domestic-Abuse-in-the-Church>). Meglepő? Lehet, hogy publikusabbá kellene tenni olyan történeteket, mint Marleené.

„Egy hölgy, hívjuk Marleennek, elment a lelkészéhez, hogy segítséget kérjen. »A férjem durván bánik velem - mondta. - A múlt héten leütött és

a földön rugdosott. Eltörte az egyik bordámat.« A lelkész kifejezte az együttérzését, imádkozott Marleennel, majd hazaküldte. »Próbálj engedelmesebb lenni – tanácsolta neki. – Végül is a férjed a lelki vezető.« Két héttel később Marleen már halott volt, az erőszakra hajlamos férje ölte meg. A gyülekezet nem akarta elhinni. Az asszony férje tanított a vasárnapi iskolában és a gyülekezet diakónusa volt. Hogy tehetett ilyet?» (Chuck Colson: „*Domestic Violence Within the Church: The Ugly Truth*” 2009. október 20. Forrás: <http://www.christianheadlines.com/news/domestic-violence-within-the-church-the-ugly-truth-11602500.html>).

Emlékeztess a csoportodat, hogy az e heti tanulmány szerzői, akik rámutatnak a családon belüli erőszakra, teljes mértékben tisztában vannak azzal, hogy az olvasóik szintén a szombatiskolában ülő keresztények. A tanulmány lehetőséget ad arra is, hogy a „csendes ragályként” ismert jelenséget felfedje és a bántalmazottakat bátorítsa, hogy ma kérjenek segítséget.

ALKALMAZÁS AZ ÉLETRE

Ugyan az e heti tanulmány az élet sötétebb oldalával foglalkozott elsősorban, abba pillantottunk bele, mi is történik valójában egyes tagok otthonában. Néhányunknak nem jelent boldog szombatot a szombat reggel. A szombatiskolai osztály lehetőséget teremt a bántalmazottaknak, hogy segítséget kérjenek és segítséget is kapjanak. Légy figyelemmel ezekre a pillanatokra! Beszéljétek meg, milyen praktikus módon válhat a gyülekezet a biztonság helyévé a problémákkal küzdő családok számára! Néhány fogódzót adunk a beszélgetés indításához.

MEGBESZÉLENDŐ KÉRDÉSEK

1. Az egyik módja a gyógyító közösség létrehozásának a gyülekezetben, ha a múltban szenvedésen átesett embereket összehozod azokkal, akik most vannak kitéve a bántásnak. Illetve egymásnak is segíthetnek azok, akik hasonló okok miatt élnek át nehézségeket ma. Kérd meg az osztályt, hogy gondolják át, milyen utakon juthat el e célhoz a helyi gyülekezet. Inspiráld őket ezzel az idézettel: „Gyakran azok jelentik a legnagyobb vigasztalást másoknak, napfényt hozva mindenhová, ahova mennek, akik a legnagyobb szomorúságba születtek. Az ilyenek megszelídültek és kellemes emberekké váltak szenvedéseik által; nem veszítették el bizalmukat Istenben, amikor problémák

támadtak rájuk, hanem ragaszkodásuk által közelebb kerültek Isten védő szeretetéhez” (*Selected Messages*, 2. köt., 274. o.).

2. A családon belüli erőszak több ok miatt is nagy probléma, de különösen veszélyessé válhat azért, mert gyakran hallgatás és tagadás leplezi. Ahogyan a Biblia nem rejti véka alá a kiemelt családok visszaéléseit sem (1Móz 4:8; 37:17-48; 2Sám 11:4; 13:14), a családon belüli erőszak minden formájával foglalkoznunk kell a biztonság, az elszámoltathatóság és az egyéni keresztény elköteleződés miatt. Hogyan adhat a helyi gyülekezet menekülési utat az erőszak áldozatai számára, hogy védelmet találjanak a falai között?

ÚJÉVI KÍVÁNSÁG

Beatriz de Jesus Santana (23), Brazília

A fiatalok magasba emelték a borospoharat, miközben újévi kívánságaikat sorolták a braziliai Itaparica sziget homokos tengerpartján. „Istenem, sok áldást kérek ebben az évben!” „Én meg akarok gazdagodni!” „Én a szerelmet keresem!” Beatriz de Jesus Santana a barátait hallgatva azon tűnődött, hogy mit ér ez a sok ivászat és bulizás. Ő nem kívánt semmit, csak hálát adott. Az egyetemi ösztöndíjáért, a gyakornoki állásáért. Olyan sok jó történt vele! A következő hétfőn a főnöke, Ana Christiana küldött neki egy háromperces videót. A lelkész Jézusról beszélt, de nem úgy, mint ahogy a barátai szoktak. Nagyon békés, nyugtató volt a hangja. Beatriz az apjával élt, miután a szülei elváltak. Az apa sokat ivott, mindennapos volt a veszekedés otthon, a lány elsősorban ezért kezdett bulikba járni és inni.

Beatriz felkutatta a lelkészt, akinek a beszédét hallgatta, és megtudta, hogy az *It Is Written* portugál nyelvű műsorának a házigazdája. A fiatal lány ezután már rendszeresen nézte az *It Is Written* adásait, és három hét múlva elfogadta Istent. Életében először hinni kezdte, hogy az Úr meghallgatja az imáit. Gyülekezetet kezdett keresni. Először egy vasárnapünnepelő közösségbe hívták, de ő emlékezett arra, hogy a negyedik parancsolatban a szombat megünneplése szerepel. A főnöke, Ana Christiana meghívta a *Mi Jézust hirdetjük* elnevezésű gyülekezetbe. Beatriz azonnal megszerette ezt a közösséget. „Megöleltek, éreztem, hogy örömmel fogadnak. Békesség költözött a szívembe.” Két fiatallal tanulmányozni kezdte a Bibliát, és később megkeresztelkedett az imaház udvarán, a medencében. „Én nem hittem a csodákban, de Isten csodát tett az életemben. Azelőtt olyan úr volt bennem, amit a bulik és az ivás sem tudott betölteni. Csakis Jézus illet oda.”

Kis gondok

A tanulmány rövid áttekintése

Probléma időnként minden kapcsolatban felüti a fejét, efelől nem lehet kétségünk. A megelőzésnek, amely a keresztény alapelvek bölcsességén alapszik, mindig irányelvként kellene működnie. Előbb-utóbb azonban valamilyen konfliktus beszívárog még a legszorosabb és legjobb kapcsolatokba is. Szerencsére a Biblia tele van megerősítő tanácsokkal, hogy a konfliktusok ne mérgesedjenek el, ne tegyenek tönkre családokat, barátságokat. Amikor azt mondja, szeressünk és legyünk kedvesek (Jn 13:34-35), éljünk békében és harmóniában másokkal (Róm 15:13-16), bocsássunk meg (Ef 4:31-32), elcsépeletnek tűnhet egy keresztény számára a családját illetően. Pedig éppen ezek azok a viselkedésminták, amelyeket a konfliktusok alkalmával gyorsan elfelejtünk. Talán éppen arra a legnehezebb emlékezni egy eszkalálódó érzelmi szituációban, hogy a kereszténységünknek kell a legnyilvánvalóbbnak lennie azokban a percekben. Még félreérthetlenebbül szólva: elmondható, hogy keresztény tanúságtételünk nem azon áll vagy bukik, ami a gyülekezetben, ima közben vagy éppen bibliaolvasáskor történik, hanem ami az otthonunk falai, családi viszonyaink között zajlik.

A családi problémák megoldásának a megbocsátás a kulcsa, mivel a család tagjai előbb-utóbb tesznek vagy mondanak olyasmit, amit később megbánnak. Nincs annál csodálatosabb, mint amikor valaki gyorsan meg tud bocsátani, nem tartja meg magában a sérelmeket és nem orrol passzívan a másakra (megbocsátást színlelve).

Egy házaspár mondta el, hogyan mélyült el a megbocsátás gyakorlata közöttük, miután összeházasodtak: „A személyiségünk hibái felszínre törtek, ahogy megházasodtunk. Az egészen kis, különálló hibák azonnali megbocsátásának tanulásától kellett elindulnunk, egészen odáig, hogy megtanuljuk megbocsátani a másiknak azt, hogy *ő az, aki*.” Hogy így tudjunk megbocsátani és kirajzolódjon bennünk a keresztényi megbocsátás a családuk irányában, mindig a figyelmünk homlokterében kellett tartanunk Isten megbocsátását Krisztus által (Ef 1:7).

SZENTÍRÁS

A Hegyi Beszéd a szentség bemutatása, az erkölcsi tanítás eszményképe, amit „Isten országa kiáltványának” tekintenek. Egy ilyen nyilatkozat megfogalmazza a kormányzat vagy a mozgalom szándékait és céljait. A Jézus által alapított ország természete és jelleme mutatkozik meg a legszélesebb körben ismert beszédében. Nem csoda hát, ha duplán is tanácsok és bölcsesség forrásaként szolgál a családok számára. Isten országának alapelvei a kapcsolatok összefüggésében mutatkoznak meg: az a cél, hogy a családi kapcsolatok tisztességesek legyenek, egybevág Istennek az országára vonatkozó szándékaival.

A tanulmány utal Krisztus tanácsára: *„Képmutató, vedd ki előbb a saját szemedből a gerendát, és azután gondolj arra, hogy kivedd a szálkát a felebarátod szeméből”* (Mt 7:5, ÚRK)! Ez olyan alapelv, amely segít felszámolni a konfliktust. Ez a vers és a környezetében lévők valószínűleg a leggyakrabban használt, de sokszor rosszul értelmezett részei Krisztus mondásainak. Ezért erre még visszatérünk később.

Ha van olyan kifejezés, amely a Bibliából ennyire beépült a nyugati kultúra verbális arzenáljába, és egyaránt ismert mind a keresztény, mind a szekuláris világban, akkor az a *„Ne ítéljeteK, hogy ne ítéltessetek”* (Mt 7:1) ige. Jézus természetesen ennek az aforizmának a kontextusában beszél a „gerendáról” és a „szemről”. Sajnálatos módon a kifejezés beépült a relativista világlátásba, és széles körben arra használják, hogy ezzel állítsák le azokat, akik a szemünkre akarják vetni, ha helytelenül cselekedtünk, ami természetesen „ítélet” lenne, egy személy elítélése. Hogy megmaradjunk a kapcsolat vonalán, a házasságok tovább tartásának és nem lennének ennyire vérszegények, ha a véleményüket – legyen az jó vagy rossz, helyes, helytelen, szerető vagy nem, segítő vagy sértő – nem folytatnák egymásba a *„Ne ítélj!”* párbeszédgyilkos idézgetésével.

Aki csak ismeri valamennyire a Bibliát és Jézus tanításait, tudja, hogy a kifejezés ilyen alkalmazása biztosan nem helyes. Akkor viszont hogyan alkalmazhatjuk megfelelően? Hogyan válhat a konfliktusok megelőzésének és talán a megoldásának kulcsává, különösen a családokban?

Úgy kezdhetjük el jobban megérteni Mt 7:1-5 célját, ha vizuálisan elképzeljük a képet, amit Jézus itt fest. Egyértelmű, hogy nem akarja tagadni a problémák létezését másoknál vagy éppen a saját családjában. A probléma a fa méretével van (δοκός: olyan méretű vastag deszkát jelent, mint Salamon templomában a padlóburkolat - lásd 1Kir 6:15, LXX), ez van valakinek a szemében. És éppen ez a lényeg, amire Jézus mutatni akar. Akinél jóval nagyobb a probléma (a gerenda), megfeddi, helyreteszi azt, akinél a probléma sokkal kisebb, rájuk Jézus a szálkával utal. Ezek az emberek képmutatók (Mt 7:5).

Ez a felállás igen káros a kapcsolatokban: valaki, aki teljesen nyilvánvalóan bűnt követ el, talán annak teljes tagadása közben támad egy kisebb gyarlóságot, ami alig észrevehető. Gyakran a legjobb módja annak, hogy elrejtjük a saját hibáinkat, ha gonoszul támadunk másokat a hibáikért. Jó receptje ez a kapcsolatok szétverésének, beleértve a házasságot és a családot.

Jézus ugyanakkor reményt ad, hogy a példázat mindkét szereplője rendbe jöhet, megválhatnak a „szemészeti” problémáiktól. Ez a remény jó hír minden kapcsolati formára nézve, férjeknek, feleségeknek, gyerekeknek és testvéreknek. Nem szükségszerű, hogy problémáink, vitáink és bűneink aláássák a kapcsolatainkat. A konfliktusnak nem kell mindent felémésztie. Ehhez Jézus egyszerű, de mégsem könnyű parancsát kell követnünk: *„vedd ki előbb a saját szemedből a gerendát, és azután gondoldj arra, hogy kivedd a szálkát a felebarátod szeméből”* (Mt 7:5, ÚRK)! Ez a megelőzés módja, ill. a megoldás arra, ha a konfliktus a kapcsolatot fenyegeti: 1) Mielőtt valaki egy másik ember problémáit feszegetné, nézzen magába, vajon nem nagyobbak-e azok a problémák, amelyeket magában hordoz. 2) Kérj meg valakit, hogy mutasson rá a vakfoltjaidra (gerendák), mit nem értettél meg, mit hagytál figyelmen kívül vagy tagadtál le! 3) Kérjen mindenki bocsánatot a felismert bűneiért, amelyek ha éppen gerendák, sokkal nagyobb kárt okoznának a kapcsolatban, mint a másokban esetleg felfedezhető szálkák. 4) Ha a dolgok jól alakulnak, feltehetitek a kérdést, nem *most* van-e itt az ideje, hogy az egymással kapcsolatos nehézségeket tisztázzátok a kapcsolat erősödése és megőrzése érdekében.

Krisztus azt tanácsolja, hogy maradjunk Lelkében, alázzuk meg magunkat: engedelmes hozzáállással sokat lehet tenni a konfliktusok megelő-

zéséért és megoldásáért. Biztosan nem vezet sehova a másikkal szembeni ítélkező, képmutató támadás, nem old meg semmit, és valószínűleg hasonló reakciót vált ki a másikból. Jézus tudta ez, ezért figyelmeztetett: „*Ne ítéljete, hogy ne ítéltesetek*” (Mt 7:1)!

MEGBOCSÁTÁS

Az igazi megbocsátás titka (ha beszélhetünk titokról), hogy úgy kell élned, mint akinek megbocsátottak: „*legyetek egymáshoz jóságosak... és bocsássatok meg egymásnak, ahogyan Isten is megbocsátott nektek Krisztusban*” (Ef 4:32, ÚRK). Csakhogy intellektuálisan megérteni azt, hogy Isten megbocsátott nekünk, nem ugyanaz, mint a megbocsátottak életét *élni* a maga valóságában. Sehol sem világosabb ez a különbség, mint Jézus nevezetes példázatában a megbocsátani nem tudó szolgáról, Mt 18:23-35-ben. Ebből a szemszögből nézve mondhatjuk, hogy a megbocsátani nem tudó szolga (akinek 10 000 talentumot engedtek el) nem igazán fogta fel annak a bocsánatnak a valóságát, amiben része volt, hogy legalább egy kicsit kényszerítve érezze magát arra, hogy valamicskét átadjon ebből a társának, aki sokkal kevesebbel tartozott neki (100 dénárral). Hallotta, hogy a gazda megbocsátott neki, talán még el is hitte, de mindez nem vált a jelleme részévé, ami által megélhette volna és a másokkal való bánásmódba konvertálhatta volna, amit kapott. Ha a megbocsátás szabadon áramlik a családtagok között, az Istentől *kapott* bűnbocsánatnak meghatározó viselkedési formává kell válnia bennünk, meghatározva azt, ahogyan másokkal bánunk.

A bűnbocsánatot nyertek életének élése oda vezet, hogy azt se kerüljük ki, akinek a legnehezebb megbocsátani. Senki sem fejezte ezt ki jobban, mint Brennan Manning: „Jézus megváltoztat bennünket, hogy mindenkinek megbocsássunk, akit csak ismerünk... Lehet, hogy valaki éppen most ábrándít ki vagy sért meg bennünket, más talán folyamatosan bosszant, megint mások türelmetlenek velünk, irritálnak és nem bocsátanak meg, sokkal bántóbbak, mint amire mi bármikor vetemednénk. Na, ez a valaki mi magunk vagyunk. Oly sokszor vagyunk torkig magunkkal. Belebetegszünk saját középszerűségünkbe, amelyet visszataszítótá tesz a bennünk lévő ellentmondás és unalmassá tesz mind ezek egyhangúsága. Soha nem ítélnénk el Isten egyéb gyermekeit olyan vad kárhozzátással, amellyel önmagunkat zúzzuk össze. Jézus azt mondta, hogy úgy kell szeretnünk felebarátainkat, ahogyan magunkat is sze-

retjük. Muszáj hát ugyanolyan türelmesnek, kedvesnek és könyörületesnek lennünk önmagunkhoz, amilyen módon felebarátainkat igyekszünk szeretni” (*The Signature of Jesus*. Colorado Springs, 1996, Multnomah Books, 162. o.). Vagy ahogy Francis MacNutt csípős megjegyzésében olvassuk: „Ha az Úr Jézus Krisztus megmosott a saját vérében és megbocsátotta minden bűnödöt, honnan veszed a bátorságot, hogy megtagadd a bocsánatot önmagadtól” (i. m. 101. o.)? Tehát vehetjük a bátorságot magunknak és átélhetjük azt a dicsőséges valóságot, hogy Krisztusban teljes bocsánatot nyertünk. Engedve a Szentlélek készítetésének, amely lelkünk hártáján átszivárogtatja az igazságot, képesek leszünk őszintén megbocsátani egymásnak. Ha ezt tisztán értjük, kulcsot kapunk a családi békénkhez.

ALKALMAZÁS AZ ÉLETRE

Tekintet nélkül mindenre, ami teológiai szempontból vagy praktikus okokból mondható a megbocsátásról Krisztus egyházában, a megbocsátás összességében még mindig igen nehéz lehet bizonyos helyzetekben. Hajlamosak vagyunk tovább rágódni a múltbeli vétkeken, különösen akkor, ha ezek nem jutottak el a megoldásig.

Beszélgétek át az osztály stratégiáját arra, hogyan tudjuk elengedni a dolgokat, emlékeztetve arra, hogy a harag kizárólag annak árt, aki magában forralja, nem az elkövetőnek. A következőkben egy korabeli példázatot olvashatunk, ami erre mutat rá.

Két szerzetes (egy idősebb és egy fiatalabb) haladt a kolostor felé, fel a hegyre. Találkoztak egy nővel, akinek komoly nehézségei támadtak, amikor egy gyorsfolyású patakon akart átkelni. Mivel szigorú fogadalom kötötte őket, hogy nem érinthetnek nőt, a fiatalabb feltételezte, hogy otthagyják a bajba jutottat. Azonban az idősebb a hátára vette, keresztülgyalogolt vele a patakon és letette a másik oldalon. A fiatalabb erre neheztelni kezdett, de magába fojtotta sértődöttségét, amíg el nem érték a hegy tetejét, és ott kifakadt: „Hogyan törhetted meg a fogadalmadat és vihetted át a nőt a patakon, a hátadra véve?” Az idősebb erre így válaszolt: „Igaz, átvittem a patakon, te viszont végig cipelted őt a hegyre fel.” A keresztényeknek nem kell feltétlenül cipelniük a neheztelés és a megbocsátani nem tudás terhét. Az Úr képes hordozni a világ bűneinek terheit, nem szorul a mi segítségünkre.

GYORS VÁLASZ KÉT IMÁRA

Gilberto Ferreira da Silva (68), Brazília

Gilberto soha életében nem akart semmilyen egyházhoz csatlakozni, ezért el sem tudta képzelni, honnan ébredt benne hirtelen a vágy, hogy olvassa a Bibliát. Mivel a nyugdíjas brazil bankigazgató nem tudott ellenállni a késztetésnek, elkezdte otthon tanulmányozni a Bibliát. Egyrészt lenyűgözte, amit olvasott, másrészt bizonyos értelemben össze is zavarodott tőle. Felsőhajtott, hogy bár lenne, aki megmagyarázna neki bizonyos dolgokat.

Szilveszter éjszakáján nem ment a családjával tűzijátékot nézni, inkább otthon maradt imádkozni. Azért könyörgött, hogy Isten tanítsa őt a Bibliából és mutassa meg neki, melyik az Ő egyháza. „Isten gyorsabban válaszolt erre az imára, mint az életemben valaha” - mesélte. Nem is gondolt rá, hogy éppen a hét hetedik napján, szombaton mondta el azt az imát. Hétfőn felhívták, hogy menjen be a bankba aláírni egy szerződést. Ott találkozott az egyik munkatársával, akiről tudta, hogy keresztény. „Mondj egy helyet, ahol tanulmányozhatom a Bibliát, de ne akarj megtéríteni! Én csak a Bibliát akarom megismerni!” Gilberto nem tudta, hogy munkatársa hetednap adventista.

Másnap már ott is voltak egy ismerősével, Reginával együtt a *Mi Jézust hirdetjük* elnevezésű gyülekezetben. Az emberek kiscsoportokban beszélgetnek, énekelnek és tanulmányozzák a Bibliát. Gilberto még abban az évben, 2006. december 31-én megkeresztelkedett, Regina pedig a következő évben csatlakozott a gyülekezethez.

A férfit érte még egy másik meglepetés is. Vele együtt az édesanyja is megkeresztelkedett, ugyanis Gilberto nővére már korábban adott neki bibliaórákat, csak erről a férfi nem tudott. A 84 éves édesanya és 56 éves fia tehát egyszerre álltak ott a medencében.

Ma Gilberto 68 éves, ő a gyülekezet egyik vezetője. „Igyekszünk lebontani az előítéletek falait - mondja. - Én is a világból tértem meg, az Isten csodája által, aki 3 nap alatt vezetett ide. Hozzám hasonló emberek - orvosok, ügyvédek - jönnek be a gyülekezetbe, és itt is maradnak a kedves légkör és közvetlen fogadtatás miatt. Szinte senki nem megy el, aki megkeresztelkedett.”

Hívó családok

A tanulmány rövid attekintése

A kultúra lehet barát vagy ellenség akkor, amikor a krisztusi hithez kapcsolódik. A családok, akik hűségesek akarnak maradni a krisztusi tanítványság szűk ösvényéhez, gyakran szembesülnek kulturális nyomással, hogy a szentség kérdéseiben engedményeket tegyenek. Ugyanakkor bizonyos normák szükségtelen elutasítása a vallás nevében nem a szentség kérdése, hanem annak jele, hogy rossz irányba haladunk és szégyent hozhatunk a keresztény tanúságtételünkre. Nem válhat a hívők közötti heves nézeteltérés forrásává a megfontolt különbségtétel a kulturális normák között, hogy melyik kompatibilis a kereszténységünkkel, melyik nem (lásd pl. a jeruzsálemi zsinaton történetet az *Az apostolok cselekedetei* 15. fejezetében). A halló fül, az alázatos hozzáállás és a Lélek iránti érzékenység egyaránt szükséges azért, hogy a bibliai hitben és a kulturális érzékenységben is tudjunk helyesen dönteni.

Amint a keresztény családok igyekeznek jól pozicionálni magukat a kulturális térben, biztosan tudhatják, hogy a hiteles kereszténységben nincs helye az emberek leértékelésének, mivel mindenkinek Isten a Teremtője (1Móz 1:26-27; 9:6). Ha egy kultúra leértékel bármely csoportot, legyen az nemi, etnikai vagy szociális osztály, mentális vagy fizikai érték mentén, esetleg kor miatt stb., indokolt és kézen fekvő, hogy egyértelműen szakítsunk vele, a döntéssel Istenre mutatva, aki „nem személyválogató” (Róm 2:11, ÚRK; vö. ApCsel 10:34; Gal 2:6).

A Bibliában található családok egy sor hibát elkövettek, ezekből tanulhatunk, ill. megtudhatjuk, hogyan kerülhetjük el azokat. A kultúrák – legalább részben – hatással voltak a bennük élő családokra. Az Ábrám-Hágár-féle melléfogástól (1Mózes 16. fejezet) a bálványok megjelenéséig Jákobéknál (1Mózes 35. fejezet) a kultúra mindig érezte a hatását Isten népe között.

Miközben tanítasz az osztályban, térj ki rá, hogy az e családok életére ható kulturális befolyás, amire gyakran nem is gondoltak, időnként akár kellemes is lehetett a számukra.

KULTÚRA, AMELY MINDENHOL UTOLÉR

Az a probléma a kultúrával, hogy olyan irányító erőről beszélünk, amely összeütközésekhez vezethet. Ha a nyugati gondolkodásban egy barát megkérdezi: „Kérsz egy kávét munka előtt?”, nem sokan lepődnek meg, hiszen a kultúra része a kávézás. Viszont kérdezd csak meg az egyik munkatársadat: „Te, figyelj! Nem eszünk kivit és almaszószt munka után?” Majd nézd meg a mosolyt az arcán, amint meglepetten kérdezi: „Ez most komoly?” Miért lepődnek meg vajon?

A kivi és az almaszószt éppen olyan önkényes választás, mint a kávé. És bár egészségesebb, a kivi és az almaszószt nem kapott helyet a szélesebb nyugati kultúra étkezési szokásai között, ezért furcsa lesz, ha valaki ezzel hozakodik elő. Ez a példa pedig még elég szerencsés. De hozd csak elő a következő gyülekezeti bizottsági ülésen, hogy nem kellene-e a régi énekeink helyett inkább kortárs dicsőítő énekeket énekelni, és meglátod, milyen érzés egy kulturális falnak ütközni! A helyzet pedig csak tovább bonyolódik, ha olyan kultúrák zenéit akarod átvenni, amelyek egészen más területről származnak, kulturális konfliktust idézve elő. Akárhogy is nézzük, a lényeg, hogy a kultúra mindenütt érezteti a hatását.

Az emberek azt hiszik, hogy amikor egy gyülekezeti gyakorlatot kritizálnak vagy éppen mellette érvelnek, igen körültekintően járnak el teológiailag, miközben a valóság az, hogy a domináns kultúra vagy szubkultúra kényszerítő hatása alatt állnak, amelynek részei. Ha tisztában vagy ezzel a dinamikával, az segít eligazodni az egyházi értelmezések sokaságában. A konzervatívoknak ügyelniük kell arra, hogy ne csináljanak „szentségi kérdést” a hitük és a gyakorlatuk nem létfontosságú dolgai-ból, csak azért, hogy megvédjék magukat a domináns kultúrától. A liberálisoknak pedig arra kell figyelni, hogy „ne tegyék félre a szent dolgokat” annak érdekében, hogy a domináns kultúra maximálisan elfogadja őket.

KULTURÁLIS PÉLDÁK

Mivel a Hetednap Adventista Egyház az egész világon jelen van, a kulturális hatások sokfélék és számosak. A világ mindenféle helyein élő családoknak számot kell vetni saját kulturális környezetükkel, megkér-

dezve maguktól, hogyan járnak el a legokosabb módon, hogy aminek ellen kell állni, ellenálljanak, amit hasznukra fordíthatnak, hogyan fordíthatják hasznukra Isten országának előbbre viteléért. A tanulmány idéz néhány példát, hogyan befolyásolt bibliai családokat a kultúra. Habár ezek a példák mind negatívak, sokat tanulhatunk belőlük azzal kapcsolatban, hogyan viszi végbe Isten az akaratát a kulturális akadályok ellenére is.

ÁBRÁM, SÁRA ÉS HÁGÁR

Jól ismerjük a történetet, hogy Sára terméketlenségére megoldást találjanak, reménytelenségükben hogyan használták fel Hágárt, a szolgálólányt, amikor nem teljesedett az örökös utáni vágyuk (1Móz 16:2). A mai világban a legtöbb esetben egy ilyen megoldás elkerülhető lenne. A béranyaság jól ismert opció azok között, akiknek nem sikerül utódot nemzeni. A béranyaság kulturális gyakorlata megmaradt, habár a módszer egészen más lett az egészségügyi beavatkozás következtében. A kulturális folyamatosság viszont segít jobban átérezni a történetet és Sára kínos helyzetét.

Isten azt ígerte Ábrámnak, hogy a saját gyermeke lesz az örököse (nem Eliézer, 1Móz 15:4). Kulturálisan teljesen elfogadott volt a Közel-Keleten, hogy a feleség egy másik asszonyt ajánl fel, hogy helyette szüljön gyereket, akit aztán sajátjának tekinthetett. A lehetőség arra vezette Ábrámot és Sárát, hogy megkíséreljék átlépni a kulturális határokat és így teljesítsék be Isten ígését. Csakhogy a gyakorlat, habár kulturálisan megengedett volt, nem illeszkedett Isten tervébe, és szükségtelen szenvedést, nehézségeket hozott minden érintett életébe. Végül Isten teljesítette akaratát (Ábrám és Sára melléfogása ellenére), amikor megszületett Izsák, és ráadásul gondoskodott a kitaszított Hágárról és Izmaelről is. A történetben jól látszik, hogy sem Sára, sem Ábrám nem kérte ki Isten tanácsát arra vonatkozóan, mi az Ő terve az ígését illetően: a következményeket pedig évekig viselték (ha nem egész életükben).

A történetből levezethető egy alapelv: amikor megkísérelsz együttműködni Isten terveivel, csak mert egy felhasznált gyakorlat kulturálisan elfogadott, még lehet, hogy többet árt, mint használ. Az imádkozó szívvel való megfontolás és egy adag realizmus megakadályozhatta volna az egész fiaskót (a békés többnejűség a Bibliában igen ritka, ami önmagá-

ban beszédes, ha hisszük, hogy a Szentírás pontosan adja vissza a történeti és kulturális időket).

Évszázadokkal később Izrael csökkönyösen kérte, hogy legyen nekik is királyuk, aki uralkodik rajtuk. Ez szintén jó példa arra, hogy a kulturális szokások átvétele végzetes következményekkel jár egy egész nemzetre. Az emberek azt mondták: „*Most tehát tégy valakit királyunkká, hogy ő ítéljen fölöttünk, amint minden népnél szokás*” (1Sám 8:5, ÚRK). Isten tudta, hogy ez nyílt szembeszegülés az Ő királyságával (1Sám 8:7). Nem tudtak jobb okot felhozni rá, mint hogy ez „*minden népnél szokás*”. A királyság a legrosszabb kulturális átvétel, amit csak a nép kívánhatott. Aki olvasta Izrael és Júda királyainak feljegyzéseit, tudja, hogy a királykiválmuk többnyire csapásokat eredményezett. Két pontot azonban érdemes kiemelni: 1) Isten megengedte nekik, hogy a kulturális szokás szerint tegyenek, még azt is, hogy királyt válasszanak; 2) Isten Izrael bűnös döntésének keretei között dolgozott tovább, még messiási próféciák is gyökereztek a királyság korában.

Milyen hatalmas az Isten! Nem az Ő tökéletes akarata volt, hogy ember legyen Izrael királya. Népének története egészen másként alakult volna, ha azt választják, hogy egyedüli nemzetként élnek, amelynek nincs látható, emberi vezetője. Istennek azonban van B, C és Q terve is, bármit is válasszunk. Nem mond le könnyen a népéről.

Amikor a gyülekezet vagy az oda tartozó családok bűnös kulturális szokásokat vesznek át, lehetnek akár hosszan tartó következményei is, Isten azonban elég hatalmas ahhoz, hogy a rossz döntéseink által és között is tegyen értünk. Közben pedig nem tart bennünket a folyamatos visszautasítás és harag állapotában.

Időnként a saját fejünk után meghozott döntések természetes következményei már magukban is elég büntetésnek számítanak, mint Izrael királysága esetén (1Sám 8:9-19, pl. a király elveszi a földet, a nyáját, a termést és a gyermekeket). Kárunkra lenne, ha Isten kegyelmére hivatkozva szabadon haladnánk a kulturális árral. Isten jóságának és türelmének inkább megtérésre kell indítania (Róm 2:4-5). Isten népe gyakran megbotlik, miközben az adott kultúrában igyekszik megélni a hitét, utat keresve. Azonban Isten pontosan tudja, országa hol kapcsolódhat be bármely kulturális kontextusba. Ahogy vele együttműkö-

dünk, Ő nemcsak vezet minket Igéje és Lelke által, de helyre is teheti a hibáinkat.

A FENYEGETŐ KULTÚRA

Nem könnyű kiválasztani, melyik példát hozzuk fel, amikor az Isten országával ellentétes kulturális trendekről beszélünk, mivel olyan sokféle kultúrában élők olvassák és beszélnek át a tanulmányt. Ha egyet kiválasztasz, másik tizedet elvetsz. Azonban a nyugati világ szekularizációja olyan jelenség, amelynek hatásai minden határon átnyúlnak. A következő idézet J. Gersham Machentől hangzott el a Princeton Teológiai Szeminárium 101. tanévkezdő alkalmán. A kulturális szekularizációra hívja fel a figyelmet, ami a kereszténység tanításából mesét csinál. Értelmezése elég széleskörű, hogy bármilyen kulturális miliőre alkalmazható legyen, amely mérgező a kereszténység számára. 1912-ben hangzott el a beszéd. „A hamis eszmék az evangélium elfogadásának legnagyobb akadályai. Prédikálhatunk a reformátorok lelkesedésével, de csak egy-két elcsatangolót nyerhetünk meg itt-ott, ha engedjük, hogy a nemzet vagy a világ kollektív gondolkodását olyan eszmék irányítsák, amelyek a logika ellenállhatatlan erejével megakadályozzák, hogy a kereszténységet bármi másnak tekintsék, mint csupán ártalmatlan csalásnak. Ilyen körülmények között Isten azt szeretné, hogy az akadályokat a gyökerüknél irtsuk ki” („Christianity and Culture”, 1913, *The Princeton Theological Review*, 11. köt., no. 1., 7. o.).

ALKALMAZÁS AZ ÉLETRE

Néhány feladat és kísérlet lehetőségét ajánljuk, amelyek segítenek az osztálynak reflektálni a kulturális kérésekre, a kereszténységre és a családokra.

1. A „kulturális relativizmus” modellje segít az eltérő kultúrákat a *saját* nézőpontjukból megérteni. Azonban problémássá válik, ha minden kulturális gyakorlatot a morális ítéletektől mentesnek tekintünk. Mit válaszolhat az ember arra, hogy egy bizonyos kulturális szokás feletti erkölcsi ítélet lehet objektívan érvényes?
2. Milyen kulturális trendek figyelhetők meg a környezetedben, amelyek az evangélium ellen hatnak? Vannak olyanok, amelyek az evangéliumot erősítik? Ha igen, melyek ezek?
3. Gondoljatok Jézusnak az Isten országáról szóló példázataira, és ezekhez viszonyítva vázoljátok fel az ideális kultúrát! Hogyan alakít-

hatnátok át saját kultúrátokat úgy, hogy jobban hasonlítson a meny-
nyeire?

4. Kérdezd meg az osztálytól, hogy az őket érintő, kulturális kihívást
jelentő dolgokban milyen gyakorlatot követnek a családjukban.
Írjátok fel ezeket egy táblára! Majd nézzétek meg, vajon tisztán bibliai
alapon állnak-e a megoldásaik! Ha nem, akkor gondolkozzatok el
azon, hogy inkább kulturálisak-e a szokásaik, mint bibliaiak!

MARXISTÁBÓL ADVENTISTA

Marita Palmeira (70)

Marita még 12 éves korában megkeresztelkedett, de 22 évesen elhagyta az egyházat, majd 38 évnél kellett eltelténie, hogy feladja a marxizmusba vetett hitét és a közösség valóságos erőforrásává válhasson. „Akkoriban a kereszténység eszméit felcseréltem a marxizmussal.” -mondja. Belevetette magát a szociológiai tanulmányokba és magáévá tette a német filozófus és szociológus, Marx Károly tanításait az emberi jogokról.

25 év telt el, Marita férjhez ment, született egy kislánya, majd megözvegyült. A kanadai Montreálba költözött, ott is folytatta a tanulmányait. Akkor történt, hogy látogatóba jött hozzá egyik fiatalkori barátja, Luis Santana lelkész a feleségével, Leonival. Sokat beszéltek neki Jézusról, de Marita rendíthetetlen maradt. Két évvel később visszatért Brazíliába, egyetemi professzorként. Luis felesége három éven át minden héten felhívta, hogy menjen el egy bibliakörbe hozzájuk. Marita mindig talált kibúvót. Egy nap belegondolt, hogy Marx 1844-ben írta meg első kéziratát, és az advent mozgalom is 1844-ben indult el. Összevetette magában a két tanítást. Nem sokkal később az egyik szociológiai előadásán kijelentette: „Hiszem, hogy Jézus nagy forradalmár volt, de nem volt Isten Fia.”

Aznap éjjel nem tudott aludni. Másnap az egyik diákja, Dinalva, sírva ment oda hozzá. „Nem tudtam aludni ma éjjel. Úgy érzem, meg kell mondanom, hogy nem a szívéből beszélt. Ön marxista, ezért nem akarja bevalani, de hisz Jézusban.”

Marita úgy megdöbben, hogy nem tudta, mit válaszoljon. Két héttel később éppen ebédelt egy kávézóban, amikor meghallott egy ismerős, szép kórusszámot. Átment a túloldalon lévő templomba és leült a hátsó sorba. Pár perccel később Dinalva is megjelent. Átölelte a tanárnőt és könnyes szemmel mondta: „Tudtam, hogy itt találok! Otthon voltam, de készítenést éreztem, hogy idejőjtek.” Marita megint csak meghökkent. Dinalva elég messze lakott onnan, ő pedig nem szokott a templom melletti kávézóba járni. Ez a két tapasztalat meggyőzte Maritát arról, hogy jobban meg kell ismernie a Bibliát. Tíz évig tartó tanulmányozás kezdődött, ami után végül újra megkeresztelkedett, visszanyerte elvesztett hitét. A „*Mi Jézust hirdetjük*” házi gyülekezet ötletgazdája és alapító tagja lett. „Sokat énekelünk, kiscsoportokban tanulmányozzuk a Bibliát és boldogan várjuk Jézus visszajövetelét.”

Mit látnak a házukban?

A tanulmány rövid áttekintése

Mindannyian hallottuk már az ún. csendes tanúságtétel csalóka történeteit, miszerint nekünk, keresztényeknek kell, hogy különleges kisugárzásunk legyen, akárhova megyünk. Az emberek ezt észrevéve majd felteszik a kérdést: „Mitől vagy te ennyire más? Én is szeretnék ilyen lenni.” Ekkor aztán beszélünk Jézusról, és nem sokkal utána megtérnek.

Kétségtelennül létezik ez a jelenség az evangéliumokban is, azonban többnyire, ha őszinték akarunk lenni, az egész egyfajta keresztény városi legenda, amely sok adventistánál csak azt éri el, hogy évekig várja, hogy hasonló történjen vele. Eközben pedig lassan bekúszik az elmébe a büntudat: Miért nem elég hangos az én „csendes tanúságtételem” ahhoz, hogy felfigyeljenek rá? Van azonban egy hely, ahol a csendes tanúságtétel a legnagyobb lehetőség, hogy a világ figyelmét magára vonja és elmerüljön a csodálatában, ez a hely pedig a keresztény család. A családokat szétszakító jelenlegi modellel ellentétben a keresztény család olyan, mint az éjszakában világító neonreklám, más, mint az általánosan agyonstresszelt, túlterhelt szülők, elutasító, nevetlen és túlstimulált gyermekek. A szülők közti harmónia, a vidáman engedelmeskedő gyerek, a boldogság és megelégedettség könnyed érzése – amelyek persze mind Isten irányelveinek és az Ő jelenlétének köszönhetőek – olyan hatást gyakorolnak a mai világra, amellyel nehéz felvenni a versenyt.

Mivel a családok kapcsolatokban élő egységek, Krisztus különleges módon ragyoghat át rajtuk. Az e heti tanulmányban felismerjük ezt a lehetőséget, és elsősorban a családra fókuszálunk majd mint elsődleges missziós területre. Megnézzük a *modellezés* és *utánzás* elvének befolyásoló hatását a családban és azon kívül. Végül pedig kitérünk a vendégszeretetre is, mint ami hathatós találkozási felület lehet a keresztény család és a világ között.

Kommentár

BIBLIASZÖVEG

„Megáldotta őket Isten [a férfit és a nőt], és ezt mondta nekik: Szaporodjatok és sokasodjatok, töltsétek be a földet” (ÚRK). Egy gyors kérdés: Vajon ez az ige a bűnbeesés előtt vagy után hangzott el? A szöveg 1Móz 1:28-ban található és a bűn eset előtt hangzott el. Az időkérdés pedig azért jelentős, mert ezáltal tudjuk, hogy Isten még az Édenben lefektette a családra vonatkozó tervét. Bár már nem az Éden az otthonunk, a családi életben egy édeni intézmény részeivé válunk, amely bizonyos módon visszahív bennünket a Paradicsomba. A család még mindig visszatükrözi az Éden dicsőségét, Isten országát visszahangozza és előfutára az új Éden állapotának, ami dicsőségesebb lesz az elsónél (Jel 21:1; 22:2). Ez az erő az egyik oka az istenfélő családok szinte misztikus vonzerejének a nem hívők körében. Talán ez az egyetlen kör, ahol még futó pillantást vehetnek a mennyre.

„Megteremtette tehát Isten az embert a maga képére; Isten a maga képére és hasonlóságára teremtette: férfiuvá és asszonnyá teremtette őket” (1Móz 1:27, ÚRK). A férfi és a nő együtt, egy családdá forrva képes bemutatni Isten jellemének kapcsolati dimenzióit. Ezért tehát szükségszerű, hogy a családtagok elsődlegesen fontosnak tekintsék a kapcsolatukat. Magukon viselik Isten képmását. Ez a potenciál megszentelt és felbecsülhetetlen értékeket helyez a családba. Nincs az a gyülekezeti program vagy külsőleg ránk aggatott felelősség, ami gátolhatná a család egészségét és boldogságát célzó személyes erőfeszítést. Hány beszámolónak kell még elhangzania felnőttektől, akik minden idejüket az egyházi munkára áldozták, de ezzel elveszítették gyermekeiket, akik elhanyagoltnak érzik magukat?!

Mondhatják, hogy a családnak áldozatot kell hoznia az evangéliumért és a lelkek megmentéséért. Hogy eloszlassuk az ezzel kapcsolatos illúziókat, olvassuk el a következő beszámolót! Lee Venden meséli el egy beszélgetését, amit jó néhány éve egy egyházi vezetővel, az Észak-amerikai Divízió elnökének titkárával folytatott. „Egy széleskörű vizsgálatról beszélgettünk, amelyet Észak-Amerikában végeztek, és igen lesújtó érzéseket hagyott hátra azokban, akik megismerték. Valószínűleg a legmegdöbbentőbb volt azzal szembesülni, hogy ha az egyház alapítá-

sától kezdődően CSAK a biológiai utódokkal számolnánk, és csupán a fiataljaink 80%-át sikerült volna megőriznünk, a beszélgetésünk idején az észak-amerikai tagság meghaladta volna a 8 millió főt” (Lee Venden e-mailjéből származó idézet). Az Észak-amerikai Divízió taglétszáma 2017-ben 1,24 millió volt, így elég kiábrándító ez a statisztikai adat. A tagság létszáma akár 600%-kal is magasabb lehetne.

Összefoglalva, tekintettel arra, hogy a szeretet egyszerre alapvető meghatározása Istennek (1Jn 4:8) és kapcsolati kifejezés, érthető, hogy milyen előnyei vannak annak, ha a kapcsolatokban megmutatkozik Isten képe. A család még a bűneset előttről származik, így az elveszett paradicsom mikrokozmosza lehet. Ráadásul, amikor Isten szándékai szerint előnyt élvez az emberek életében, lélekmentő befolyással bír a világunkban. A családi élet mérhetetlenül értékes ebben a vonatkozásban. A kérdés csupán az, hogyan kerülhet kapcsolatba a világ a menny e kicsiny megcsillanásaival a földön? A válasz: a vendégszeretet által.

VENDÉGSZERETET

Mi a vendégszeretet? A szótárak szerint barátok és idegenek barátságos fogadása, befogadása. Amikor ételt adunk nekik, ágyat, egyfajta erényt gyakorlunk, amely széles körben elterjedt, és aminek nem kevésbé kellene a keresztény életvitel részeként megjelennie. Keresztényként azonban létezik egy soha el nem múló aggodalom az emberek lelkéért, ami persze a fizikai szükségletükre is igaz. Ez pedig valamelyest kiegészíti a vendégszeretet gyakorlatának jelentését a krisztusi kontextusban.

Először is adódik a kérdés: „Melyik ismerőst vagy idegent kell barátságosan fogadnunk? Ez a kérdés mintha a múltat idézné, amikor Jézusnak tették fel. *„De ki az én felebarátom?”* (Lk 10:29)?

Hasznos a két kérdést összekötni, lévén Jézus válasza a jó szamaritánus példázatában találó, habár nem könnyű magunkévá tenni, mivel csavar egyet a vendégszeretet fogalmán. Megtekeri, hiszen a feje tetejére állítja a kérdést: „Melyik embert kell befogadnod?” Ehelyett inkább azt kérdezi: „Milyen ember leszel?”

A szolgálat gondolata mentén, ill. abból kiindulva, amit Jézus mond, a csütörtöki tanulmány a héten azt mondja. „Az otthonunk felhasználása szolgálatként a szomszéd egyszerű meghívásától indul, a megvendé-

geléssel folytatódik és elvezet a radikális vendégszeretelig, amikor átengedjük az egyik szobánkat egy embernek, aki erőszak áldozata lett.”

Zákeus jó példa - egy fehérgalléros tolvaj, aki nem várt módon kap tiszteletet Jézustól (a híres prófétától és rabbitól), amikor elmegy hozzá ebédre (Lk 19:5). És hogyan folytatódik a történet? Átalakulás, helyreállítás és „megtérés” (Lk 19:8-9) - pedig nincs prédikáció, bibliatanulmányozás, csak a vendégszeretet gesztusa. (Megjegyzés: Ez a példa egyfajta fordított vendégszereteti aktus, mivel Jézus önmagát hívta meg Zákeus házába, de ettől az alapelv nem változik, Jézus jóindulatot mutatott egy ember irányában, akit a társadalom kivetett.) Amikor a vendégszeretet az isteni kegyelem kifejezőjévé válik a kivetettek felé, tulajdonképpen egy általános kulturális gyakorlatot építünk újjá (pl. „*Nem ugyanezt tesztek a pogányok is?*” - lásd Mt 5:47, ÚRK), örökkévaló jelentőségűvé.

Az e heti tanulmány címében feltesszük a kérdést: „Mit látnak a házunkban? Semmit, ha meg se hívjuk őket magunkhoz. Ha viszont invitáljuk őket, maga a meghívás akár Isten szívélyes meghívása lehet mindenki felé, függetlenül attól, mi a múltbeli vagy jelenlegi helyzetük. És ha életeli, mennyei szeretetet látnak az otthonunkban a családtagok között, Jézus nevében, mindez elég lehet, hogy olthatatlan vágyat ébresszen bennük az új életre és az új világra.

ALKALMAZÁS AZ ÉLETRE

Sok társadalomban igen fontos az oktatás, a karrier, a haladás a társadalmi ranglétrán, maga a társadalmi státusz, a vagyon és talán még a közösségi munka is. Az egészséges családi viszonyok ápolása ritkán található a társadalmi toplista élén. Feláldozni bármilyen toplistás dolgot a családdal töltött minőségi idő kedvéért majdhogynem ismeretlen fogalom. Ennek következményeként az otthonok kifelé látszólag rendben vannak, de jobb, ha belül körül sem nézünk, mivel ott a család maga lehet a káosz. Na, ezt az állapotot kell elkerülni. A házaspárok és gyerekek örök élete forog kockán, nem is beszélve a család környezetében élőkről, akik figyelemmel kísérik és megbeszélik, amit láttak.

MEGBESZÉLENDŐ KÉRDÉSEK:

Néhány kérdéssel segítheted a beszélgetés elindulását, amikor a család fontossági sorrendjét tárgyaljátok, amely a mennybe (és mindenki boldogságához) vezet.

-
1. A csütörtöki rész végén egy elevenbe vágó kérdést tettünk fel: „Vajon hány ember mondja az élete végén, hogy bárcsak több időt töltött volna az irodában és kevesebbet a családdal?” Mit tehetünk ma, hogy nyugdíjas éveinkre ne váljunk mi is szánalmas bizonyágtevőkké, akik nem tudtak választani a család és a munka között?
 2. A radikális vendéglátás a család biztonságát érintő aggodalmakat is kiválthat. Milyen előkészületeket lehet a biztonság megőrzése érdekében tenni?
 3. A vendégszeretet kifejeződhet a gyülekezetben ugyanúgy, mint az otthonokban. Hogyan válhat egy gyülekezet erről ismertté a környezetében?

FELEJTHETETLEN LÁNYKÉRÉS

Írta: Grecielly Nascimento (20), Brazília

Anyám és mostohaapám folyton veszekedtek otthon. Egész gyerekkoromat az ordítózás és a káosz jellemezte. Isten nélkül nőtem fel, nem jártam templomba. 18 éves voltam, amikor egy nagynéném hirtelen elhatározástól indítva az egész családukat elvitte egy adventista gyülekezetbe. Attól kezdve oda jártunk. Egy kis időre nyugalom lett otthon, de aztán minden újra felborult. Az anyám elköltözött, én pedig a testvéremmel és a féltestvéreimmel a mostohaapámnál maradtam. Egy este csörgött a telefon, egy Rafael nevű üzletember titkárnői állást ajánlott. Kiderült, hogy az iskolámban érdeklődött, tudnának-e valakit ajánlani. Ezt meghallotta az egyik kisöcsém, és gyorsan beajánlott engem. Elfogadtam az állást. Egyből észrevettem, hogy a főnököm egyáltalán nem főnökként viselkedik. Mindig imádkozott munkakezdés előtt és bizonyos ételeket nem fogyasztott. Egyszer egy éneket hallgatott, ebből rájöttem, hogy adventista. Meghívott a gyülekezetbe. Sokáig tiltakoztam, de aztán mégis elmentem vele, és ott is maradtam. 2017 februárjában keresztkedtem meg. Imáimat és megváltozott magatartásomat látva hamarosan minden testvérem követett a keresztségben. Öt hónappal később Rafael megkérte a kezemet, én pedig igent mondtam. Most új otthont építünk, és ha elkészül, összeházasodunk. Azért imádkozom, hogy a szüleim is megtalálják Istent.

Az életünk egészen megváltozott. Mindnyájan szolgálunk a gyülekezetben, erősek vagyunk az Úrban. Gyülekezetünknek Aracajuban szüksége van egy új épületre, hogy mindenkinek legyen hely, aki szombatokként velünk imádja Istent. Köszönjük a missziós adományokat!

Szívbeli változás a végidőben

A tanulmány rövid áttekintése

Amikor az ember a szövetségi átkokat olvassa a Tórában (5Mózes 28. fejezet) vagy éppen a próféták kemény rendreutasító szavait (Ézsaiástól egészen Malakiásig), egy bizonyos mintára lehet felfigyelni. Valahogy így:

- A) Én, az Isten megmentettek és jól bántam veled.
- B) Te viszont elutasítottál engem.
- C) A lázadásod következtében rettenetes baj szakad rád.
- D) Végül majd megbocsátok, megmentelek és helyre is állítalak téged.

Időnként annyira keserű és nyers lehet a C) pont (5Mózes 28. és Ezékiel 23. fejezet), hogy egyesek jól meggondolják, elő merjék-e venni egy családi áhitaton. Azonban aki kitartóan tovább olvas, a remény fényét látja felemelkedni, a reményt, hogy a próféták visszatérnek (Mal 4:5), az emberek megtérnek (Mal 4:6) és Isten végül mindent helyreállít. Alkalmazhatjuk ezt vajon a családokra is, akik valahogyan félrecsúsztak, a hitetlen házastársakra, a gyermekekre, akik kipróbálják a világi életet?

Az e heti tanulmány azt állítja, hogy pont ezeket kell tenni. Isten helyreállító munkája a bukott bolygón visszavonhatatlan ígéret. Nem alkalmazhatjuk ugyanakkor úgy, hogy vele aláássuk a szabad akarat elvét. Azonban ha valaki, az Isten Lelke képes a szívre hatni. Ebben a reményben van a bizalmunk.

Illés tapasztalata bizonyosság arra, hogy Isten milyen messze képes elmenni népe hűségének visszaszerzéséért. A szárazság, majd az özvegy fiának feltámasztása, ill. a leszámolás az ellenséges Baál istennel mind azt mutatja, hogy nem mond le könnyen Izraelről (1Kir 17:1; 17:22; 18:19). Izrael látta, amint tűz száll alá az égből. El tudjuk képzelni, hogy milyen lehetett aznap este a családi beszélgetés a vacsoraasztaloknál? Amikor Isten Izraelre néz, Ő tényleg látja a népét és a családokat. Ebből a szemszögből nézve minden próbálkozása, hogy visszahívja magához a népet,

a családok elérésére tett kísérlet. Keresztelő János az újtestamentumi Illés (Mt 11:13-14), Jézus bizonyoságot tett róla, hogy nagyobb minden más prófétánál és azoknál, akik „*asszonytól születtek*” (Mt 11:11). Az üzenetére és az életére figyelniünk kell, különösen, amikor másokat biztatunk (vagy talán magunkat) az Úrhoz való visszatérésre.

Kommentár

BIBLIASZÖVEG

Keresztelő János élete és szavai gazdag alapanyagot biztosítanak akár több tanulmányhoz is az Úrhoz való visszatérés témájában, amelyeket számos összefüggésben felhasználhatunk, beleértve a családot. A következő szövegek és megjegyzések kiinduló pontként szolgálnak a tanítónak a további tanulmányozáshoz, de akár a csoportban való megbeszéléshez is.

„*Térjetelek meg, mert elközelített a mennyeknek országa*” (Mt 3:2). János parancsa ugyanaz, amit Jézus is mondott a szolgálatában (Mt 4:17). *Megparancsolni* az embereknek, hogy térjenek meg, elég tapintatlanul hangozhat a mi fülünknek, de látnunk kell, hogy János ezzel viszonylag mégis sikeres volt. Az emberek megkeresztelkedtek, „*miután megváltak bűneiket*” (Mt 3:6, ÚRK). Mi volt az üzenet titka? Nem más, mint hogy valami egészen nagy dolog közeledett, az Isten országa. Isten királyságának elérkezése az emberi történelemben maga volt a szövetség csúcspontja, minden zsidó álma és reménye. „Isten országának eljöveteletét vártuk egész életünkben, generációk óta” – hallhatták az emberek egymás között. János és Jézus az Izrael várakozásában és reményében lévő erőt használta fel Isten országának üzenetéhez (Lk 11:20; 17:21). Üzenetük nagyrésze ma, ránk is vonatkozik. A forradalom, amit elindított, a királyság, amelyet beiktatott, még mindig lendületben van. A Lélek kitöltetett, még elérhető, és ma éppen úgy átalakítja az emberi életet, mint az újtestamentumi időkben. Rohamosan közeledik Krisztus országának a felállítása a második adventkor. Kérdezhetnénk, hogy mire vársz még?

„*Mérges kígyók fajzatai! Ki figyelmeztetett titeket, hogy meneküljetelek Isten eljövendő haragja elől*” (Mt 3:7, ÚRK)? Nyilvánvaló, hogy a megtérésre hívó parancs még így sem volt elég nyomatékos egy farizeus vagy saddu-

ceus számára (Mt 3:7). Általában amikor a „szívek megtérésére” gondolkunk egy család vagy barát kapcsán, azok járnak a fejünkben, akiket egyébként nem érdekel az Isten vagy valamilyen okból nyíltan elhagyták keresztény hitüket. Viszont mi a helyzet a gyülekezetbe járókkal, akik elhidegültek és kritikussá váltak? Ki figyelmezteti őket, hogy veszélyben vannak? A válasz pedig az, hogy gyakran senki. A farizeusok és a sadduceusok a mai vallási vezetők, akik másokkal együtt tiszteletre méltó pozíciókat töltenek be, és míg másokat akkurátusan kritikával illetnek, a másoktól feljük érkező kritikát nem tudják tolerálni. Tőlük János *többet* kér pusztán szavakban jelentkező megtérésnél. Beszélni könnyű, és ők a mesterei a vallási szövegeknek.

János felszólító ereje kevésbé érződik a régi fordításokban. „*Teremjete hát megtéréshez illő gyümölcsöket*” (Mt 3:8). Mit is jelent ez pontosan? Hogy ki kellene végre lépniük a gyülekezeti félrebeszélésből és inkább csinálni kellene valamit (gyümölcs), *ami értékes és azt bizonyítja, igazolja*, hogy megtértünk (megváltoztunk, megfordultunk), Istenhez fordultunk. A képmutatás próbája a belső megtérés külső megnyilatkozása. Nem mehet be, aki nem formálódott át.

„*Mert eljött János, aki se nem eszik, se nem iszik, és azt mondják: Ördög van benne. Eljött az Emberfia, aki eszik, iszik, és ezt mondják: Íme, a nagyétkű és részeges ember, a vámszedők és bűnösök barátja*” (Mt 11:18-19, ÚRK)! A helyi gyülekezetek, ill. a bennük időnként megtalálható, nem túl szerencsés klikkek és politikai csoportosulások útjában állhatnak egy-egy őszinte hívó erőfeszítésének, hogy Jézushoz való visszatérésre bátorítsa barátait és szeretteit. Hányszor kérdezik az emberek: „Hogy hívhatnék meg bárkit a gyülekezetbe azok után, ami itt zajlik?” A gyülekezeteinkben a hitnek és a gyakorlati dolgoknak van egy jól látható spektruma, amely feszültséghez vezethet. Jézust és Jánost is megbírálták, mivel a spektrum ellenkező végein helyezkedtek el, ami azt mutatja, hogy van még néhány perspektíva. Jánost a szigorú életformája miatt egyesek ördögtől valónak mondták. Jézust az emberek iránti nyitottságáért nagyétkűnek és túlzottan engedékenynek bélyegezték. Mindennek ellenére a Messiás Jézus és próféta előfutára, János azonos oldalon álltak. Alapvető harmónia volt közöttük, amelyhez Isten iránti mély elkötelezettség és országának terjesztése társult.

Ez a harmónia bátorító azok számára, akik visszatérnek Istenhez és elkezdnek újra gyülekezetbe járni. Azt jelenti ugyanis, hogy bár lehetnek különböző székertáborok egy adott gyülekezetben, amelyek nagyon eltérhetnek egymástól, mégis mindkettő ugyanannak az Istennek szeretne megfelelni. Azt is jelenti, hogy Isten elfogadja az imádatukat, még ha nem is tökéletes. Mint ahogy nem feltétlenül tudjuk eldönteni azt sem, hogy melyik csoport az „igaz”, amelyhez csatlakoznunk kellene. Nem jársz rosszul, ha Jézus oldalára állsz – mindent próba alá vetve és megtartva a jót (1Thessz 5:21). Ez a látásmód nem azt jelenti, hogy minden csoport egyformán helyesen jár el abban, amit tesz. Azonban emlékeztetőként kell a visszatérő tagok számára szolgálnia annak, hogy a gyülekezeten belüli csoportoknak nincs joga megszabni, hogy milyennek kell az egyes gyülekezeti tagok egyházi tapasztalatának lenni. Mindig keress egy harmadik nézőpontot a két szélsőség között, ill. gondoldj G. K. Chesterton bölcs tanácsára: „A modern világ egésze konzervatívokra és haladókra oszlik. A haladók folyamatosan hibákat követnek el. A konzervatívok arra törekszenek, nehogy javítás történjen a hibákon” (*Illustrated London News*, 1924. április 19. Forrás: <https://www.christian-today.com/article/the.wit.and.wisdom.of.gk.chesterton.10.quotes.to.make.you.think/54937.htm>).

Jézus és János is olyan életet élt, amire mások újjal mutogattak, hogy kérdésessé tegyék az Istennel való kapcsolatukat. Emlékeztess az Úrhoz visszatérőket, hogy ha az emberek Jézus idejében ezt tették az Isten Fiával és azzal, aki a legnagyobb az „*asszonytól születettek között*”, akkor ma talán velük is ezt fogják tenni. Vértedd fel magad és tekintsd kiváltságnak, hogy a nagyok lábnyomában járhatsz!

„*Neki növekednie kell, nekem pedig egyre kisebbé kell lennem*” (Jn 3:30, ÚRK). Keresztelő Jánosé volt az első prófétai hang a Malakiás utáni 400 évben. Átala teljesedett Illés visszajövetele. Jánosnak tanítványai voltak, akik rabbinak szólították, és magától a Messiástól kapta a legnagyobb elismerést. Igazi hírességnek számított egész Jeruzsálem környékén. Ennek ellenére a befolyásának és népszerűségének hanyatlania kellett, szemben unokatestvére meredeken felívelő hírnevével. Minderre ez volt a reakciója: „*Ez az örömöm beteljesedett*” (Jn 3:29, ÚRK). Ha van olyan jellemzője Jánosnak, amit érdemes követni, az alázatossága biztosan az. Istenhez és a korábbi gyülekezethez visszatérni akár alázatra készítet

tapasztalat is lehet. Az alázat viszont nagyszerű dolog. Ha ez övezi a Krisztushoz visszatérő útját, a folyamat kellemesebb lesz.

ALKALMAZÁS AZ ÉLETRE

Joseph „elveszett bárányokat” hívott vissza az egyházba, majd figyelte, ahogy keserűen és hidegen állnak, miközben mosolygó tagok és régi barátok kedvesen üdvözlik őket. Majd, miután megkérdezte, hogy érezték magukat, azt felelték: „Senki sem volt kedves velünk. Csak bámultak, bizonyára elítéltek bennünket.” Valójában azonban az történt, hogy a vendégei kivetítették mindenkire a saját keserűségüket és sértődöttségüket, miközben pedig a tagok igyekeztek mindent megtenni, hogy kedvesek legyenek velük. Az álláspontjuk dédelgetése lehetőséget adott a vendégeknek arra, hogy elhagyják Istent és a gyülekezetet, miközben igazolva érezték magukat, mivel szerintük „a gyülekezeti tagok különbnek gondolják magukat mindenkinél.”

Milyen nagy szükség van a jánosi alázatra ilyen esetekben! Egy ember, aki képes volt végignézni, ahogy a tanítványai átvándorolnak valaki máshoz – és velük a befolyása is. Egy ember, akinek nem abban volt a legnagyobb öröme, hogy mások dicsérik, hanem hogy látja, amint az Ura felmagasztaltatik. A gyülekezet az istendicséret helye, ahol énekelhetünk, imádkozhatunk Istenhez, tanulhatunk róla és iránta való elkötelezettségre vezethetjük az embereket. Ha elmegyünk a gyülekezetbe, de közben figyelmen kívül hagyjuk a célját – ha nem figyelünk Istenre –, akkor a sebzett egónk veszi át az irányítást.

MEGBESZÉLENDŐ KÉRDÉSEK

1. Mondd el a fenti történetet az osztályban! Milyen előkészületeket lehetne, ill. kellene tenni, mielőtt az „elveszett bárányokat” visszahozzuk a gyülekezetbe?
2. Kérd meg az osztályt, hogy mondják el, mit tudnak, mit hallottak, miért tért vissza ez vagy az a gyülekezetbe? Milyen mintákat ismerhetünk fel az esetekben? Mit tanulhatunk ezekből? Hogyan lehetünk általuk eredményesebbek a korábbi tagok visszahívásában?

